העולם הזה

ב' בניסן תשמ"ז, 1.4.1987 | מיספר 2587 | שנה 51 | המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

ראיון עם אחד מגיבורי פרשת פולארד

קרע בין אביאם סלע ורפי איתן

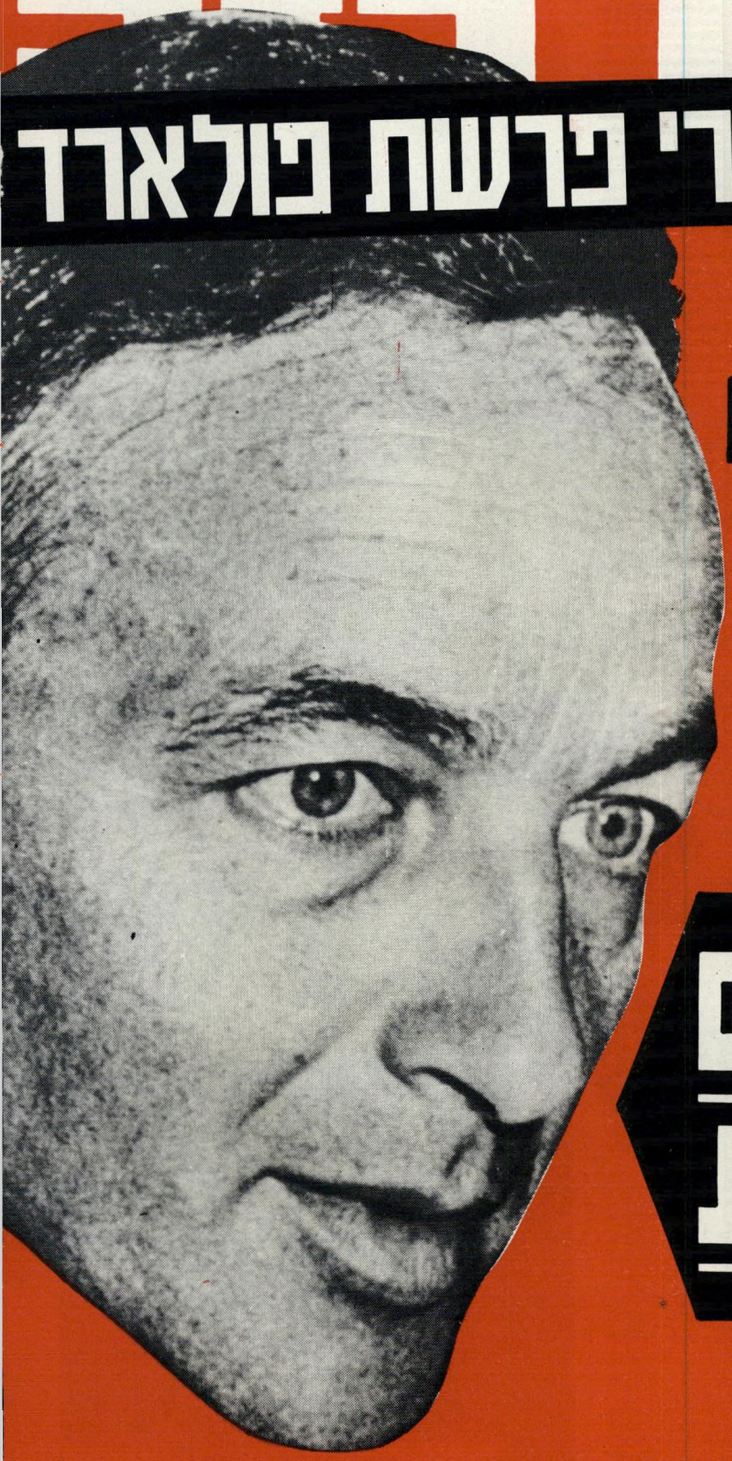

חרות
לוי טמן מלכודת לעצמו

איידס
הבלוף של השנה

היבואן: י.ד. עסקים בע"מ; תל־אביב, רחוב סלמה 40;
☎ 03־830784, 03־826167

מיכתבים

עוול קטן ועוול גדול

עוד על מישפט דמיאניוק („איוולת", העולם הזה 11.3.87 ואילך).

אני שמאלנית בדיעותיי ומצביעה בבחירות לרצ או לשלי, אך קשה לי להבין את מידת השינאה העצמית של אנשים כנתן זך, הזועק על כל עוול קטן הנגרם לפלסטינים ולעולם אינו מוחה על מעשי רצח, שמבצעים פלסטינים ביהודים.

לשיא הציניות הגיע זך בתארו את מישפט דמיאניוק כאיוולת וכמישפט־ראווה ואת הערים כזקוקים לטיפול נפשי. **רחל פריאל**, רמת־גן

● ● ●

נסיעה אחת יותר מדי

על נסיעתו של יו"ר רשות־השידור לדרום־אפריקה („שידור", העולם הזה 18.3.87).

התקשיתי מאוד להימנע מתחושת צביעות, זיוף ומשוא־פנים על הדרך שבה נהג מישרד־החוץ, ובעיקבותיו גם העולם הזה, אשר דיווח בציניות על „היעלמותו המיסתורית" של יו"ר רשות־השידור, „כנראה" לדרום־אפריקה.

יו"ר הרשות, מיכה ינון, הוא לא הראשון, וגם לא האחרון, שנסע לשם. לפני זמן־מה חזר משם ראש דסק דרום־אפריקה במישרד־החוץ, אלון לי־אל, אבל הוא נפגש עם שחורים — וזה מותר. אחריו חזר משם ראש מינהלת־ההקמה של הערוץ השני, אבל הוא יצא בשליחות השר אמנון רובינשטיין, וזה בוודאי כשר. כעת נמצא שם יועצו של שימעון פרס, אברום בורג, אבל הוא כבר מיהר להכריז ש„מי שהיה צריך לדעת מהנסיעה, ידע!" (מי?)

רק כשנוגע הדבר ליו"ר, שהוא דתי (וזה תמיד טרחתם לציין), נזעקתם פיתאום?

יצחק רט, רמת־גן

● *הקורא רט הוא דובר המפד"ל. את המיכתב כתב שלא במיסגרת תפקידו.*

● ● ●

למרגלים אין קשר

על הקשר בין בני האומה העברית בישראל ליהודים בארצות־הברית („הנדון", העולם הזה 18.3.87).

שוב קלע אורי אבנרי, כרגיל, בול. ההשוואה של הקשר בין עברים בארץ ליהודים בעולם לזה שבין בני אוסטרליה לבריטניה היא לא רק נכונה תיאורטית. אלא אף הוכחה, ממש בימים אלה, בשטח.

בחודש שעבר עמד בית־המישפט העליון באחת ממדינות אוסטרליה (המורכבת, כידוע, משמונה מדינות) על אי־התלות המוחלטת בין בריטניה לאוסטרליה, למרות קישרי הדם והאחווה בין אומותיהן.

זה קרה כאשר רב־מרגלים בריטי בדימוס, שהיגר בינתיים לאוסטרליה, ביקש לפרסם ספר חושפני על שרות הריגול הבריטי, וממשלת בריטניה ביקשה למנוע את פירסום הספר. בית־המישפט העליון האוסטרלי דחה, כערכאה סופית, את התביעה הבריטית מכל וכל.

אילן ינוב, חיפה

● ● ●

ייבוא מדנמרק

על מוצאה של אשת ח"כ רפי אדרי („אנשים", העולם הזה 18.3.87).

לפני כמה ימים קראתי בעיתון על עיתונאי ישראלי „ממוצא גרמני". לדעתי זאת הגדרה שגויה, כי הכוונה היתה לעיתונאי ישראלי, יהודי יליד גרמניה.

לכן נדהמתי כאשר מצאתי בהעולם הזה ידי־עה המספרת על השתתפותה של ג'ואן אדרי, „אשתו הדנית" של ח"כ רפי אדרי, במסיבה של השקת בושם מיזרחי.

לפי מיטב ידיעתי חברי־הכנסת אדרי איננו נשוי לאשה דנית. הוא נשוי ליהודיה ילידת דנמרק. **רות קפלן**, תל־אביב

● ● ●

קבלנים בלי חשבון

על חוק אפשרי לעידוד בניית דירות להשכרה („תשקיף", העולם הזה 18.3.87).

כמוני מצפה ליום שייבנו דירות להשכרה, וכאשר ילדיי יגדלו לא נצטרך להשקיע חסכונות של חיים בבלטות של דירותיהם.

אבל כל מי שיודע לעשות חשבון מבין שאילו אם יוחקו בחוק ההקלות מרחיקות־הלכת ביותר, לא יימצאו קבלנים שייבנו באזורי־מגורים

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

קרע בצמרת הריגול

מדוע נוצר קרע בין אביאם סלע (משמאל) המפקד המתפטר של תל־נוף, לבין רפי איתן, מפעילו הישיר בארצות־הברית? ● אחד מגיבורי פרשת פולארד עושה חשבון נפש, ומסביר מדוע לא השיל את האחריות אל הדרג המדיני. מי מסוכסך עם מי בפרשה — ובאמצעות מי שלח ה־פרקליט דויד ליבאי את מיכתביו?

8

כתבת השער האחורי:

אין לו זמן לזיונים

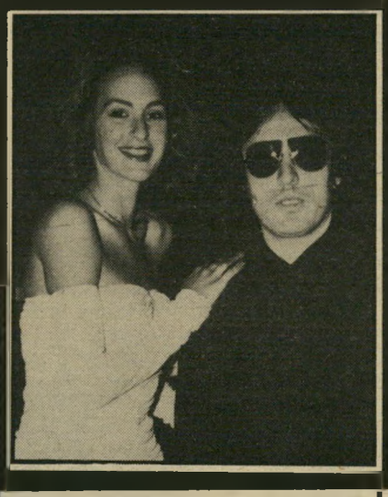

איך אפשר לקדם את הסיכויים בקרב אירוויזיון? יזהר כהן הביא את אחותו שתשיר איתו. הזוג פישר יחבוש כיפה בצבע השיער. אבל השיא שייך לצבי קה פיק: הוא עמד לארגן לעצמו רומאן כבכיר עם אילנה שישו, כדי למשוך תשומת־לב לשירו. בינתיים אומרים שיש לו רומאן אמיתי עם המלווה. ראומה תירוש (לצידו בתצלום). אבל הוא מכחיש באבי רוח: „אין לי זמן לזיונים!"

26

תיק נימרודי

יעקב נימרודי, שנפגע עד עימקי נישמתו מהכינוי „סוחר מוות", העמיד לרשות אורי אבנרי הר של מיסמכים ועשרות תצלומים, להוכחת טענותיו. על הנער מבגדאד שמכר נשק בשם המדינה, שהתפיל מיליים וניסה להקים כור גרעיני ביחד עם המרכל של פנטהאוז, ושעיתון בפאריס פירסם חתימתו המזוייפת.

18

מחלת האיידס: הבלוף הגדול!

כולם סוחרים בפחד הגדול ומנפחים פאניקה מלאכותית: הדתיים והשמרנים, שמצאו שוט חדש להכות בו את ההומו־סכסואלים. העיתונאים, המצליחים לנפח כותרות. ותעשיינית התרופות. העומדים לגרוף רווחים עצומים. כל האמת על מחלת האיידס מול כל השקרים המקובלים.

14

בדרך לוועידה

מיליוני מילים נשפכו בזמן האחרון בקרב רעיון הוועידה הבינלאומית לשלום, ושימעון פרס מוסיף עליהן עוד ועוד. האם זה רציני? האם זו הסיכמה שבעזרתה יוכל פרס להקדים את הבחירות ולנגוס ב־5 מנדאטים מהליכוד?

11

דף חדש

החיים והזבל

ציפי שחרור על עריקת הסופרות והמשוררות בישראל מאירועי יום האשה הבינלאומי ● הוקרה לג'ניה ברגר עם תערוכתה ואלבומה ● נתן זך חוזר על השאלה המטאפיסית: האם יש חיים אחרי הזבל?

30

פליאה מגלה

פליאה אלבק מפרקליטות המדינה מגלה בקרוב יוגשו כיתבי־אישום נגד יזמים יהודיים שהסתבכו בשערוריית הקרקעות. ב־1984 הורה יצחק רבין ל־מישרד־הביטחון להחרים אותי. היא מגלה רק עכשיו.

39

קונדום בלי בושה

הקונדום הוא המיצרך המבוקש ביותר במדינה. קוראים לו „גומיה", „כובעון", „גומי" וגם „קונדון". יש שאינם מעזים לבטא את שמו, מגישים לרוקח פתק כתוב, מסמיקים ובורחים. יש חרדים המעדיפים לקנות אותו בשכונה חילונית.

38

מכת דויד

כאשר צירי הוועידה שרו את הימנון „ברם ויביזע" והציצו בדויד לוי, הם כבר החליטו כיצד להצביע: ובכך חרצו את ראשית נפילתו. כשהגיעו למילים „יוקם לנו גזע" נזכרו באהבתם למשה ארנס, והרימו אותו על כסיים.

6

מאבק על המסלול

הדוגמנית קארין דוי־סקי ניסתה להתקדם על המסלול, באירוע חברתי שקט ואלגאנטי. לפתע חסמה חני סרי (בתצלום) את דרכה. הקהל התמוגג מהעניין, ובסוף מישהו פרץ למכונית היבואן וגנב את הדגמים.

22

רחל המרחלת מדווחת:

הפסיכיאטר הקנדי ש־הצליח לשגע את ענת יעקובי (בתצלום) ● איך מצא צבי סריוס את נורית מנחמי ● הרומאן של דויד סופר עם שרה וייספיש ● למה עליזה קאשי לא באה לסדר ● רותי ירקוני ומאיר סויסה מצפצפים על הרבנות ● הקברניט ראובן מרוז־סקי חוזר לאשתו, שחיכתה לו רבע מאה ● קובי זר כסרבן נישואין — האם יאכזב גם את תמי בן־עמי? ● המישטרה שלנו אוהבת סודות.

34

תליינים חובבים

„העולם הזה" ערך מישאל בקרב המאזינים, הרתוקים למקלטי־הדדיו בזמן שידור מישפט דמיאניוק. המימצא המדהים הוא מיספרם הרב של הסבורים שיש לתלות את הנאשם בלי מישפט — והם אפילו מתנדבים לשמש כתליינים.

36

המדורים הקבועים:

מיכתבים – מן העיתון לסמינריון	3	**יומן אישי** – שוטר בצומת	21
איגרת העורך – פוטומונטאז'	4	**לילות ישראל** – גוליוס ויין	22
תשקיף – הקונסוליה מדליפה	5	**קולנוע** – מלפנים ומאחור	24
חשבון נפש – עם גיבור־ריגול	8	**זה וגם זה** – עבדות בחג החרות	25
במדינה – התימני ואמריקה	9	**מה הם אומרים** – „ליד הנשיא	
הנדון – תוספתן	11	אני צופצ'יקו"	28
אנשים – גוגה בקראקוב	12	**דף חדש** – נשים בתיקשורת	30
בלי הרדמה – מגיפת הפחד	14	**תשבצמן**	40
אתה והשקל – פימה עלי כסל	17	**הורוסקופ** – המין של הטלליים	33
		רחל מרחלת – על כל העולם	34
		שידור – ציוד ממוזער	41
		חור ברשת – המחברת הסודית	42

העולם הזה
שבועון החדשות הישראלי
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שגיו ♦ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך ביתוב: גיזרא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: גד בע"מ, תל־אביב.

לוגו יק.

אין דבר מרגיז משגיאות־דפוס.

אני עובר על חלק מהעיתון לפני העריכה, ואיני קורא חלק זה אחרי הדפסתו. כך קרה שכלל לא שמתי לב לשגיאת־דפוס מרגיזה מאוד.

גיליתי זאת רק השבוע, כאשר הסבו את תשומת־ליבי לכך. זה הרגיז אותי מאוד.

★ ★ ★

הפוטומונטאז' הוא צורה של קריקטורה. אין אנחנו מרבים להשתמש בו. אך לפעמים זה ממש מתבקש.

בשבוע שעבר הגיע לידינו תצלום של להקה בריטית שביקרה בארץ. להקה זו עסקה בשעשוע אנגלי: היאבקות חופשית נבוץ.

היאבקות בבוץ — זה הזכיר לנו מייד את המתרחש בתנועת־החרות. מכאן היה רק צעד קטן למימוש הרעיון בצורת פוטומונטאז'. זה נעשה ברוח טובה, ואני מקווה שהכל נהנו.

הנה התצלום המקורי והפוטומונטאז'.

חגי סגיס

לפני חמישה שבועות כתבתי כתבת־תחקיר על פרשת־אירן. בין השאר כתבתי, במקור: "מכריו של ניר (ואני ביניהם) מעריכים אותו כאיש אחראי, רציני ובעל־עקרונות."

בגלל שגיאת־דפוס מוזרה, שכמותה אפשרית רק בשפה העברית, הופיע בעיתון: "מכריו (ואינני ביניהם) מעריכים אותו כאיש אחראי, רציני ובעל־עקרונות."

מיכתבים

(המשך מעמוד 3)

מבוקשים, בהם מעדיפה רובה של אוכלוסיית המדינה לחיות.

כדי שיהיה כדאי להשכיר דירת שלושה חדרים בתל־אביב, למשל, שעם כל ההקלות והנחות האפשריות מחירה לא יוכל להיות פחות מ־70 עד 80 אלף דולר, יצטרכו לגבות שכר־דירה של 500־600 דולר לחודש (לפי חישוב התשואה המתבקשת מהשקעה בסדר גודל כזה).

ואיזה שכיר מן השורה, או זוג צעיר, יוכלו לעמוד בשכר־דירה בגובה כזה?

דב סלר, תל־אביב

● ● ●

פלשתינה (א"י)

על השימוש בשמה הלועזי של ארץ־ישראל בסירטו החדש של וודי אלן ("תשקיף", העולם הזה 18.3.87).

ליהודים האמריקאיים אין כל סיבה להתרגש מכך שוודי אלן קורא בסירטו החדש, ימים של רדיו, לארץ־ישראל פלסטיין. זה שמה של ארץ־ישראל (בשונה ממדינת ישראל) בלועזית מימים

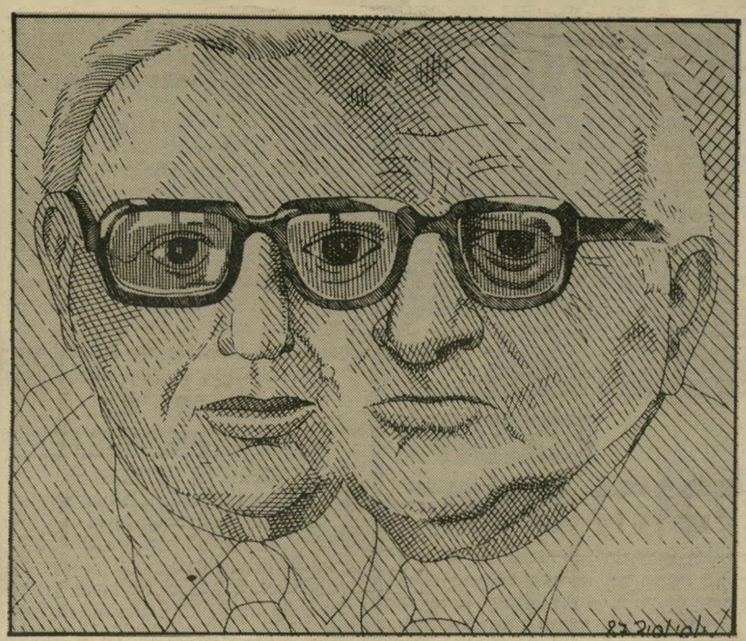

יו"ר־יועדה רוטנשטרייך (מימין)*
פרקליט, לא פרופסור

ימימה, ולא רק מן הזמן שהאנגלים טבעו את המושג פלשתינה (א"י).

וחוץ מזה, אפילו ממשלת ישראל מכירה בכינוי זה. עובדה שעד עצם היום הזה נוסעות מאות מכוניות של בעלי תפקידים במוסדות האו"ם בגדה המערבית כשעל לוחיות־הזיהוי של מכוניותיהם מתנוסס האות האנגלית פי (פלסטיין).

רפי זונטג, הרצליה

● ● ●

יהושע איננו נתן

על תוארו האקדמי של יו"ר ועדת־הבירור ("אנשים", העולם הזה 18.3.87).

יש לו לד"ר יהושע רוטנשטרייך, יו"ר ועדת־הבירור שמינתה הממשלה לפרשת פולארד, מספיק תארים משלו (פרקליט בכיר, יו"ר מועצת העיתונות) מבלי שהעולם הזה צריך להעניק לו תואר נוסף, שאיננו שלו.

למרות שמדור אנשים הכתיר את הד"ר בתואר פרופסור, אין תואר זה מגיע לו. אני מניח כי הכתבת של העולם הזה חשבה, בשעת הכתיבה, על רוטנשטרייך אחר, הפרופסור (לפילוסופיה) נתן רוטנשטרייך, איש האוניברסיטה העברית בירושלים.

יאיר חן, ירושלים

● ● ●

ד"ר ולד והאסטרולוג

קובלנה מאוחרת של קורא ("ראיון השבוע", העולם הזה 29.10.86).

בשעתו כתב העולם הזה, בראיון עם הד"ר עמנואל ולד, מחבר הדוח על צה"ל, בתשובה לשאלה "אולי לא דנו ברוח בגלל שיקולים פוליטיים, שהם מעבר לצבא", כי ולד ענה, בין היתר, "כי הוא מפריד בין יעדים לוגיסטיים למדיניים. היעדים המדיניים היו דפוקים, אבל זה לא אומר שאי־אפשר לבצע את היעדים הצבאיים כמו שצריך".

והנה על אותן מילים, ועל אותה דיעה, בסיגנון קצת אחר, כאשר האסטרולוג הירושלמי קדושי אליצור ביקש מהרמטכ"ל לא לשמוע לדרג הפוליטי ולא לערב פוליטיקה בצבא, כינה אותו עורך העולם הזה "אנטי דמוקרטי, מיליטריסט לאומני".

האם יש איפה ואיפה אצל עורך העולם הזה?

שלמה גורן, ירושלים

● ● ●

מן העיתון לסמינריון

על חשיבותן של כתבותיו של הד"ר יולי נודלמן בהעולם הזה.

בוודאי תתעניינו לדעת כי סיפרו של ד"ר נודלמן, מערכת הבריאות בישראל, וכן סידרת כתבותיו בהעולם הזה שימשו בסיס לעבודה סמינריונית במיסגרת הקורס שלי בהיסטוריה של הרפואה, הניתן בפקולטה לרפואה של אוניברסיטת תל־אביב, שנה ג'.

מחבר העבודה, הסטודנט משה עילם, התרשם מאוד מן הגישה הביקורתית למערכת הרפואה בארץ והוא רן בנושא זה גם מהבחינה הקונספטואלית.

פרופסור יהודה פריד, תל־אביב

כל אחד והגוי שלו

היו ימים והבדיחות שהילכו ב־ארץ על הצמרת הפוליטית היו פחות מאקאבריות מאשר הן ב־ימים אלה. כך, למשל, דיווח העורלם הזה. בגליונו שהופיע השבוע לפני 25 שנה. על אנקדוטה אותה הפיץ אחד השרים על ראש ממשלתו, דויד בן־גוריון. לנוכח מאבקו הבלתי־מתפשר של זה בידי־ביו משמאל, אנשי מיפלגת הפועלים המאוחדת (מפ"ם):

● כאשר החליט בנו של דויד בן־גוריון, עמוס, בעיצומה של מילחמת־העולם השניה, להתחתן בלונדון, בה החלים מפצעי־המילחמה שלו, עם מרי קאלאו האנגלית. הוא טילפן להודיע על כך לאביו, שהיה באותה עת יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית.

בן־גוריון האב שמח לבשורה ומיהר לברך את הבן. אך הבן, עמוס, ביקש גם להכין את אביו לעובדה שמרי אינה יהודיה ולכן הוסיף: "אבל היא לא משלנו".

"מהז" הגיב בן־גוריון בבהלה. "היא מ־השומר הצעיר?"

---

* באיור של יוסי וסיד ב"על־המשמר", *מחובר במישקפיו לחברו לוועדה, צבי צור.*

דו תשקיף

ניחושים סביב הדובר

הקצונה הבכירה מצפה בסקרנות לראות איך ינהג הרמטכ"ל הבא, דן שומרון, בדובר־צה"ל המיועד.

משה לוי מינה לתפקיד קצין בחיל־המודיעין, הממתין כעת לסיום כהונתו של הדובר הנוכחי, תת־אלוף אפרים לפיד. היתה זו החלטה שעוררה תמיהות רבות, מפני שהדובר נמצא בקישרי־עבודה הדוקים עם הרמטכ"ל, ואין זה נהוג שרמטכ"ל יוצא כופה מינוי כזה על יורשו.

השופטים קוראים עיתונים

השופט דב לוין הורה למזכירות בית־המישפט להבין לשופטים תיק ארכיוני של גיזרי־עיתונים. הקשורים במישפט דמיאניוק.

בכל בוקר מתייק מזכיר בית־המישפט צילומי־כתבות, ומגיש אותם לעיון השופטים.

הקונסוליה הדליפה רשימות

הקונסוליה הישראלית בניו־יורק מסרה למיסלגות הציוניות בארצות־הברית רשימות־מחשב המכילות את שמותיהם וכתובותיהם של האזרחים הישראליים הרשומים בקונסוליה.

אחד־כך נמסרו — או נמכרו — רשימות אלה לחברות מיסחריות וליזמים של יריידים ותצוגות.

המיפלגות השתמשו ברשימות במערכת־הבחירות לקונגרס הציוני: כל אחת מהן ניסתה לשכנע את הישראלים לתרום חמישה דולר לפחות, ולהעניק להם בתמורה זכות־הצבעה לקונגרס.

מסירת רשימות וכתובות סרטיות אסורה לחלוטין בחוק האמריקאי.

מתיחות קיבוצית בגלל הבורסה

מתיחות בין התק"ם לקיבוץ הארצי: שתי התנועות מתכוונות להנפיק בקרוב איגרות־חוב סחירות בבורסה, וייתחרו על אותם המשקיעים.

ישעיהו („שושיק") פרי, מוכ"ל קרן התק"ם, אמר השבוע להקיבוץ, ביטאון תנועתו, כי בשלב הראשון תגייס חברת־ההנפקות התק"מית 40 מיליון דולר. ההחלטה הסופית על הקמת חברת־ההנפקות תתקבל השבוע.

התרוצצות במישטרה

חוסר־שקט שורר בממה הארצי, בגלל שמועות על שינויים צפויים בצמרת המישטרה.

איש אינו יודע בוודאות מה יהיו השינויים, והבכירים עוסקים בניחושים בלתי־פוסקים.

אחד הניחושים: ניצב גבי עמיר, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, יהיה סגן־המפכ"ל;

במקומו יבוא ניצב ייגאל מרכוס.

מדובר גם על שינויים אישיים בצמרת מישמר־הגבול. במרחבים ובמחוזות השונים. כך, למשל, עומד כנראה לפרוש ניצב שאול לור, מפקד המחוז הצפוני.

גם לפני שנה דובר בגבי עמיר כמועמד לסגן־מפכ"ל, אך השמועות אז התבדו.

בינתיים מתברר כי המתיחות בין השר, חיים בר־לב, למבקר המישטרה, אברהם („ברן") אדן, טרם פגה, למרות החזות הקורקטית שהשניים מפגינים.

זוכוביצקי בצרות

החקירה נגד יונתן זוכוביצקי עומדת לקבל תפנית. תיתבן בקשה להסגרתו מארצות־הברית.

חותנו של זוכוביצקי, המיליארדר שאול אייזנברג, עומד לבוא לארץ לסדר־פסח. כאן הוא יעקוב מקרוב אחרי התקדמות החקירה, וגם יוריע על השקעות חדשות, של מיליוני דולארים, במיפעלים של החברה לישראל, שבבעלותו.

בפסח יחזור לארץ גם צבי צור, סגן יו"ר החברה לישראל, שהוא גם חבר ועדת רוטנשטרייך־צור.

כך יימכר הלחם בפסח

השרות החילוני מדריך בעלי מאפיות וחנויות למימכר לחם כיצד לעמוד במכסה האחת־עשרה של פסח, הלא היא מכת חוק־החמץ.

מישפטני השרות בדקו את החוק ומצאו כי אין הוא אוסר את מכירת החמץ, אלא את „הצגתו" בלבד. לכן ניתן יהיה למכור לחם, בתנאי שיהיה ארוז בעטיפה בלתי־שקופה.

הסטודנטים: לימין שורו!

תאי הסטודנטים של מיפלגות העבודה, מפ"ם וי"ץ החליטו לפרק את הגוש המשותף שהיה להם עם תנועת „קמפוס" השמאלית.

הברית עם קמפוס היתה הגורם העיקרי להנסת הליכוד באוניברסיטות, לפני 10 שנים. היוזמה לפירוק הברית. לקראת הבחירות המתקרבות לאגודות הסטודנטים, באה ממרכזי העבודה ומפ"ם ומהח"פים של ר"ץ.

מצותתים לרפי איתן

גם רבי־מרגלים נופלים לפעמים בפח, שאותו הם נוהגים לטמון לאחרים.

ידיד הזהיר השבוע את רפי איתן ואמר לו, שמישהו מאזין לשיחותיו הטלפוניות. איתן לא האמין. בן־שיחו התנדב לספק לו את ההוכחה, וציטט באוזניו שיחה שהיתה לאיתן עם אשתו, מייד אחרי שיצא מישיבת ועדת־אבן בכנסת, שלסניה הי עיד:

מרים איתן: „איך היה? שמו אותך בפיקנה?"

רפי איתן: „קשה. שמו אותי בהרבה פינות!"

איתן הנדהם התחיל להאמין שגם לו זה יכול לקרות.

סופית: אין רוטציה בב"ש

בחצות ה־31 במרס פג תוקפו של הסכם הרוטציה בעיריית באר־שבע, בין סיעת אשל, של ראש־העיריה משה זילברמן, לסיעת העבודה.

המוסדות העליונים של מיפלגת העבודה התעקשו כי המועמד מטעמם הוא אורי סבאג — אך הוא לא זכה בתמיכת הסניף המקומי או הסיעה בעיריה. כך לא נותר מי שיחליף את זילברמן בתפקידו. גם בשיחה ארוכה, בארבע עיניים, בין זילברמן לעוזי ברעם, לא נמצא מוצא מהסבך.

ראש־העיריה ורוברו מילאו השבוע פיהם מים בעניין.

פיתרון למלונאות: 2 סוגי הכשר

קבוצת רבנים צעירים, הפועלים במיסגרת הרבנות הרישמית, מגבשת בשקט הצעה לפיתרון הסיכסוכים הניצחיים בין המועצות הדתיות לבתי־המלון.

על־פי ההצעה, יוענקו למלונות שני סוגים של תעודות־הכשר: (א) „מלון כשר ושומר־שבת"; (ב) „מלון בעל מיטבח כשר".

במצב הנוכחי, מוענקות למלונות תעודות המעידות על כשרות המיטבח בלבד. אולם הרבנות מנסה לסחוט, תמורת תעודות אלה, הבטחה לשמירת־שבת ועוד ויתורים שאינם קשורים למזון — כמו, למשל, איסור על נישפי־סילווסטר.

הרבנים הוותיקים מתנגדים בתוקף לפיתרון המוצע, ועל כן המפתח עתה הוא בידי המלונאים: אם אלה יקבלו את הרעיון, יפתחו הרבנים הצעירים במערכה ציבורית למימושו.

המלונאים שאליהם פנו בעלי הרעיון עדיין מהססים. הם חוששים כי התעודות מסוג ב' יתקבלו בציבור בהכשר מדרגה נחותה.

אימת המהנדסים

בצמרת ההסתדרות מצפים בחרדה לוועידת הסתדרות המהנדסים, שתתקיים בשבוע הבא.

בוועד הפועל חוששים שיצחק רן, המוכ"ל שניצח השבוע בבחירות בראש רשימה בלתי־מיפלגתית, יוביל את חבריו אל מחוץ להסתדרות. צער כזה עלול לגרום למפולת, כאשר איגודים מיקצועיים נוספים, שמאסו בבירוקרטיה ההסתדרותית, יפרשו ויקימו איגודים עצמאיים.

השתלמויות רחופות ב„מוטורולה"

ריב־הסמכויות בין אלישע שחמון, נשיא מוטורולה ישראל, לבין חנן אכסף, סגנו, הגיע לשיא חדש. לפני שבועיים יצא שחמון בדחיפות לארצות־הברית, כשהנימוק הרישמי הוא: השתלמות מנהלים. השבוע יצא לשם במפתיע אכסף, גם הוא באותו הנימוק.

בחוגי האלקטרוניקה פשטה השמועה, כי השניים עלו לרגל להנהלה העולמית של החברה, לצורכי שדולה — כל אחד לעצמו.

הריב בין השניים גבר מאז הצטרף שחמון לדירקטוריון בל"ל, תפקיד הגוזל חלק מזמנו, אך סירב להאציל מסמכויותיו לאכסף הצעיר.

סופרת פלסטינית בעברית

החמנית הוא שם סיפרה של הסופרת הפלסטינית סחר ח'ליפה, ילידת שכם, המופיע בתרגום לעברית, לקראת יריד הספרים הבינלאומי בירושלים.

הספר עוסק בעולמן של שלוש נשים בגדה המערבית, הנאבקות לפרוץ את החומות החברתיות הסוגרות עליהן.

מפ"ם נגד זכות־בחירה לערבים

גם ראשי מפ"ם — כמו רבים מראשי ממא"י — התנגדו ב־1948 לתת לערבים את הזכות לבחור לכנסת הראשונה.

זוהי אחת התגליות של המיזרחן יוסי אמיתי מקיבוץ גבולות, המכין עבודת־מחקר על עמדות מפ"ם בימי־הראשית של המדינה. על נושא זה היו כמה דיונים. ובכולן הובעה הדיעה שאין לתת לערבים להשתתף בבחירות כמדינה היהודית החדשה.

העניין הוכרע על־ידי דויד בן־גוריון, שהחליט לתת לערבים את הזכות המלאה לבחור ולהיבחר. יתכן שהיו לכך גם שיקולים מיפלגתיים. מכיוון שבאמצעות המימשל הצבאי, שהוטל אז על הערבים במדינה, הובטחו קולות הבוחרים הערביים למפא"י.

שיקמים בנס־ציונה

חברת הבניה סאדאב השכירה שטח של 3000 מ"ר במרכז המיסחרי החדש של נס־ציונה לחברת גני־שיקמים, של שמואל שמוטקין ושותפיו. דמי השכירות: 30 אלף דולר לחודש.

המדובר באולם אירועים לאלף איש, בין המפוארים בארץ. מפעיליו מקווים למשוך אליו את תושבי איזור המרכז, הנוהגים לערוך את חתונותיהם באיזור תל־אביב.

גן השיקמים, שליד הדולפינריום התל־אביבי, בבעלות אותם המפעילים, נסגר באופן זמני.

דרוש צלם

למערכת „העולם הזה" דרוש צלם מחליף. לתקופה מוגבלת.

המעוניינים בתפקיד מתבקשים ל־התקשר עם רכזת המערכת, ענת סרנוסטי, בטלפון 03־232262.

ירביו הקשיבו לצירים, חרשו את הארץ, למדו. אבל הוא היה שבוי בהזיות של גדולה

הנפילה של דויד לוי

בדם וביזע יצחק שמיר, ראש־הממשלה, עומד דום בעת שכל צירי הוועידה שרו את הימנון־בית"ר. שמיר התנהג במשך הוועידה כמי שכוחו ועמידתו בראש התנועה אינם מוטלים בספק.

דה היה כמעט צפוי מראש. כל המהלכים הובילו לקראת זה. ההצ־הרות, העקשנות וההליכה עם הראש בקיר.

אחרי שסיימו לספור את הקולות, אחרי שהתברר כי דויד לוי נחל מפלה גדולה, אחרי שאפשר היה לשבת בש־קט ולנתח את המהלכים הקודמים, אפ־שר היה לראות בבירור שהכל הוביל לקראת התוצאות הללו.

דויד לוי התנהג כאילו לא חלפה שנה מאז הוועידה הקודמת, שהיתה סוערת במיוחד. המישפט, שאותו צעק כאילו למנחם בגין בערב הפתיחה החגיגי של הוועידה הקודמת: „ויש לך יורש!" עדיין הידהד באוזניו.

לוי לא השכיל ללמוד לקחים מן הוועידה הקודמת. חבריו השרים עשו עבודת־שטח נרחבת במשך השנה ש־חלפה, למדו את נטיות ליבם של הצי־רים ברחבי־הארץ, הבינו מן ההתקפות והדיווח בכלי־התיקשורת על הוועידה הקודמת כי אם לא ייעשה משהו קיצו־ני — התנועה תתפורר.

לרוב מנהיגי חרות היה ברור כי אם התמונות מן הוועידה הקודמת יחזרו על עצמן, לא תהיה חרות מסוגלת לפנות אל הבוחר, לבקש את אמונו. הם גם ראו את אנשי מיפלגת העבודה ממ־תינים מנגד, כשהם מחככים את ידיהם ומושיטים אותן לקבלת השילטון שקי־וו כי יפול לידיהם כפרי בשל.

הכל ניבאו כי חרות מתפוררת מבפ־נים, וכי לשותפה הבכירה לקואליציה לא נותר אלא להמתין שהיריב יחסל את עצמו.

חתירה מחושבת

לוי לא הבין זאת. הוא לא קרא נכון את המפה הכללית והתרכז רק במה שקורה בתוך התנועה עצמה.

שרון הבין שהפעם, בניגוד לפעם הקודמת, צריכה התנועה להראות אחדות כלפי חוץ. הוא ידע את כוחו הרב בתנועה והסכים הפעם שלא להעמיד אותו למיבחן בוטה.

שרון הוא ללא ספק האיסטרטג ה־טוב ביותר מבין מנהיגי חרות. הוא עושה עבורת־שטח יוצאת מן הכלל, לא בוחל בשום ציר. הוא מסייר בארץ

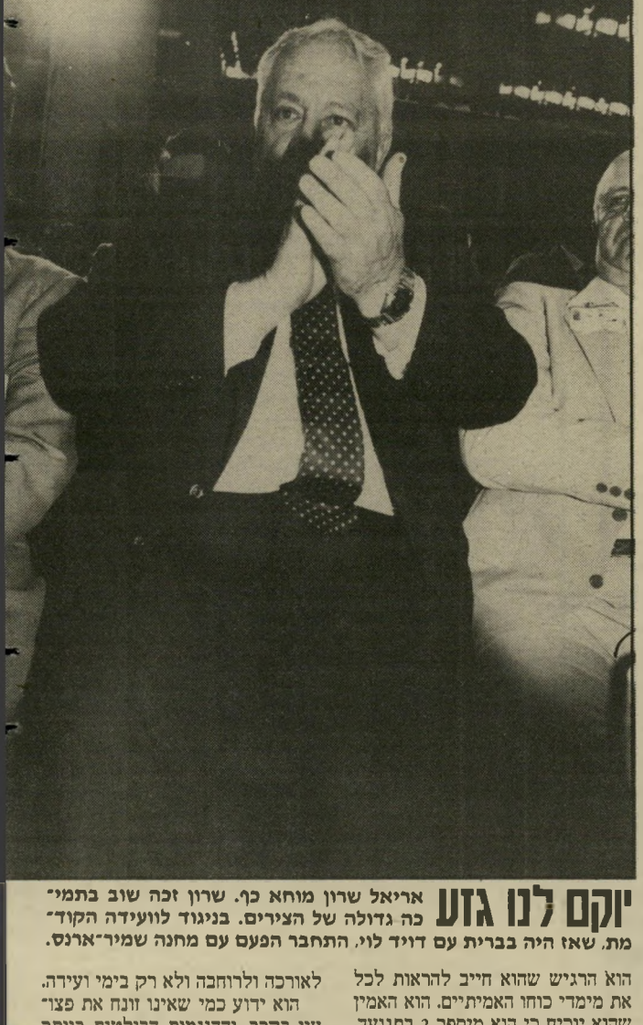

יוקם לנו גזע אריאל שרון מוחא כף. שרון זכה שוב בתמי־כה גדולה של הצירים. בניגוד לוועידה הקוד־מת, שאז היה בברית עם דויד לוי, התחבר הפעם עם מחנה שמיר־ארנס.

לאורכה ולרוחבה ולא רק בימי ועידה.

הוא ידוע כמי שאינו זונח את פצו־עיו בקרב, והדוגמות הבולטות ביותר לכך הן רפי איתן ויוסי גינוסר (איש השב"כ המפוטר שכונה גימל).

שרון מוזמן, ואף מגיע, לחגיגות המישפחתיות של אנשי מחנהו, אוזנו כרויה לבעיותיהם והוא אף פותר אותן כמיטב יכולתו. הוא זוכר את שמו של כל אדם במחנהו, אינו מתנשא ואינו משחק את השר המורם מעם.

שרון חותר בצורה מחושבת וטאק־טית אל היעד הבא: ראשות התנועה

חגר! על כל מעצור ומיצר! משה ארנס, שזכה באופן מפתיע לאחוז תמיכה גבוה ביותר, עם מאיר כהן־אבידוב, שהעמיד את מועמדותו מול השר לוי. אבידוב הוא איש מחנה שרון והתבקש, כמו יתר חברי המחנה, לתמוך בארנס, מול יורם אריזור.

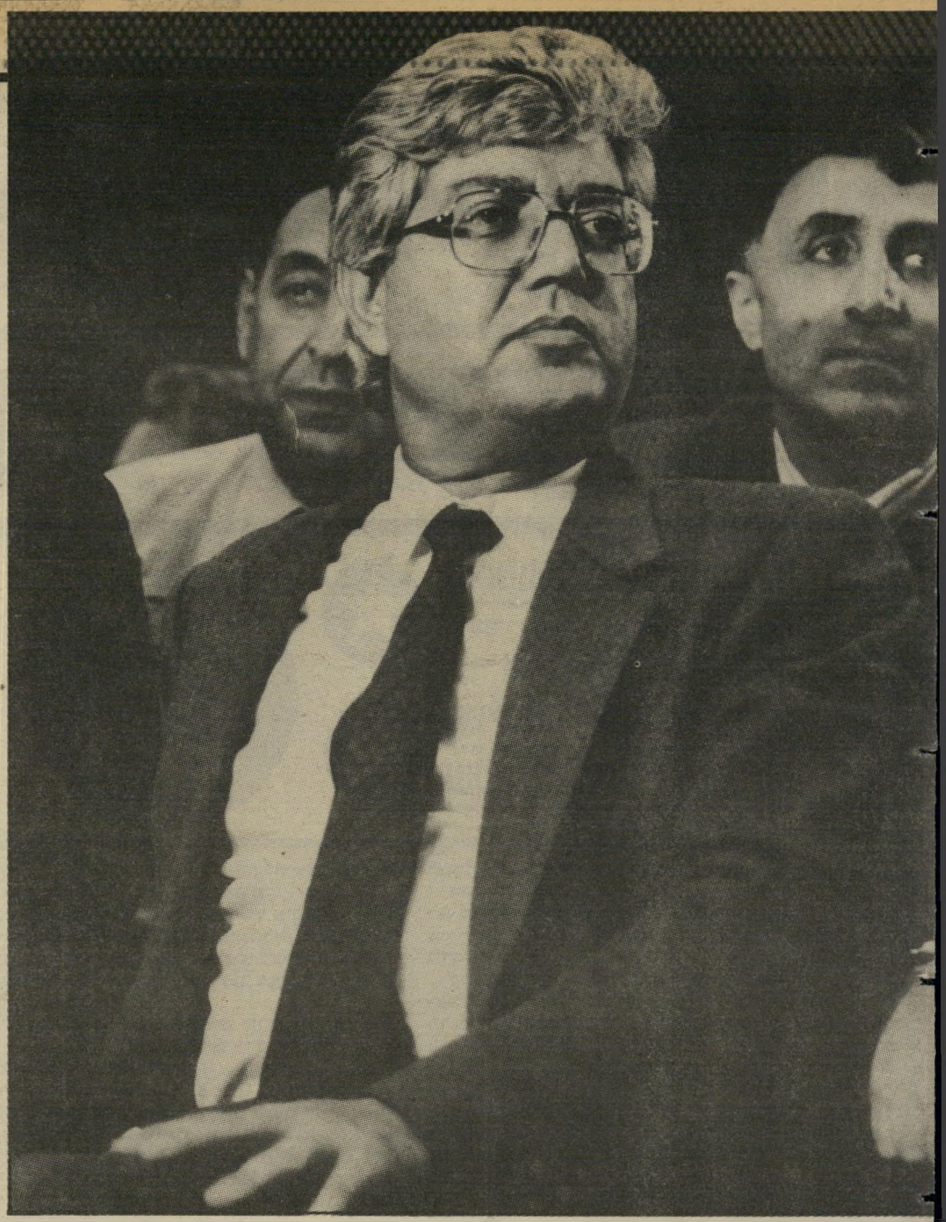

גאון ונדיב ואכזר

השר דויד לוי, ש־רצה להוכיחו את כוחו, נפל נפילה גדולה והשתרך הרבה אחרי שרון וארנס. לוי ניסה לשחק את המנהיג גם בעת שישב באולם ביחד עם השרים האחרים – אך לא זכה לקריאות שהיו מלוות אותו בכינוסים הקודמים.

ואף ראשות הממשלה. הוא מבין שהוא נמצא ברור המנהיגים הבא של התנועה ופועל בהתאם לכך. אחרי שהתמודד פעם מול שמיר, וזכה ב־46 אחוז מחברי המרכז, אחרי שזכה בניצחון סוחף מול בני בגין בוועידה הקודמת, הוא אינו צריך להוכיח את כוחו. הכל מודעים לו.

הוא מבין שההתמודדות הבאה תהיה כאשר תצטרך התנועה לבחור יורש ל־יצחק שמיר. הוא הבין שהפעם הוא צ־ריך לשחק מישחק של אחדות עם מח־נה שמיר, מכיוון שההתמודדות הבאה שלו תהיה, אולי, עם דויד לוי.

מי שהפתיע הפעם כשהוכיח את כו־חו, היה השר משה (״מישה״) ארנס. מח־נה ארנס היה קומץ קטן של אנשים, שעבדו במשך השנה האחרונה מאז הוו־עידה הקודמת בקרחתנות ובחריצות. חלקם צעירים, רובם אשכנזים. הם לא חסכו כל מאמץ לבניית המחנה. ארנס, איש קר ומרוחק, אינו סמל של מנ־היגות כריזמטית. הוא נהנה בעיקר מת־מיכתם של מי שמכונים הנסיכים.

הוא גם קצר פירות מקירבתו ליצחק שמיר, כשההבדל בין מחנה ארנס למח־נה שמיר אינו תמיד ברור. אנשי שמיר תומכים כמעט באופן אוטומאטי ב־ארנס. הם מבינים כי הוא חלק מדור המנהיגים הבא בתנועה, ומעוניינים לחזק את כוחו. הבחירה בארנס, ש־זיכתה אותו באחוז קולות כל־כך גבוה, לא נבעה מאהבת ארנס כמו משינאת שרון ולוי.

שרון, למען הפגנת האחדות התנוע־תית, הורה לכל הצירים במחנהו לתמוך בארנס.

דויד לוי, שחשב כי המוני הצירים עומדים מאחוריו, שרצה לשוב ולשמוע את השיר — ״דויד מלך ישראל״ מושר בלהט, לא הסכים לוותר, גם לא במחיר האחדות. הוא לא שם לב שעק־שנותו מכעיסה את הצירים.

צירי ועידת חרות, בניגוד למה שמקובל לחשוב, לא התנהגו הפעם כ־עדר המציית לקריאתו של הרועה. מ־עשיו והצהרותיו של דויד לוי הכעיסו אותם. הם לא הבינו מדוע מתעקש לוי ולא מוכן לוותר לכל אורך הדרך. הם גם לא הסכימו לציית לקריאתו של שמיר, שביקש מהם לתמוך בדויד לוי בהצבעתם. רבים הצביעו נגדו מתוך מחאה.

לוי, בסידרת מהלכים מוטעים, לא הצליח לסחוף אחריו את ההמונים. הוא, שרצה להפגין כוח ולהראות לכל כי הוא מיספר 2 בתנועה והיורש המיועד, נפל לתהומות ועבר אל המקום הרביעי בטבלה.

יתכן שהיה נוחל תבוסה מוחצת יו־תר אילו היה מתגשם הרעיון להעמיד נגדו את השר משה קצב. שר־העבודה־והרווחה התגלה במהלך השבועות ה־אחרונים, ובעיקר בערב הוועידה עצמו, כמנהיג ובעל־כוח.

כניסה דרמאתית

גם במהלך הוועידה עצמה התנ־הג לוי לא כמי שמחפש אחדות, אלא כמי שרוצה את כל הכבוד לעצמו. כשהתחילו הדיונים והכל, כולל השרים וראש־הממשלה, כבר ישבו במקומות־הם, כשקצב, שהיה יו״ר נשיאות הוו־עידה, כבר נאם לפני הצירים, כיצע לוי כניסה דרמאתית אל תוך האולם.

הוא ציפה לשמוע מחיאות כפיים סוערות וצעקות תמיכה, אך אלה לא הרעידו את הקירות. הוא גם לא הירבה להסתובב בין הצירים. כפי שעשו שאר השרים וחברי־הכנסת, אלא העדיף ל־הסתגר בחדרו מחוץ לבניין ולהסתודד עם מקורביו ויועציו.

לוי הימר והפסיד. יקח לו הרבה זמן לשקם בחזרה את כבודו וכוחו, אם יצ־ליח בכלל.

השלב הבא, שלב בחירת ראש התנ־נועה, עדיין בפתח, לוי עומד מאחורי נקודת הזינוק כשהוא רואה לפניו את גבם של שרון וארנס.

עטרת גאון ותגך השר דויד לוי ניגש ללחוץ את ידו של השר לשעבר יצחק מודעי, מייד אחרי שוועידת חרות הצביעה בעד האיחוד עם הליברלים. מודעי וגידעון פת היו הליברלים היחידים שבאו לוועידה. כדי להיות נוכחים בעת ההצבעה.

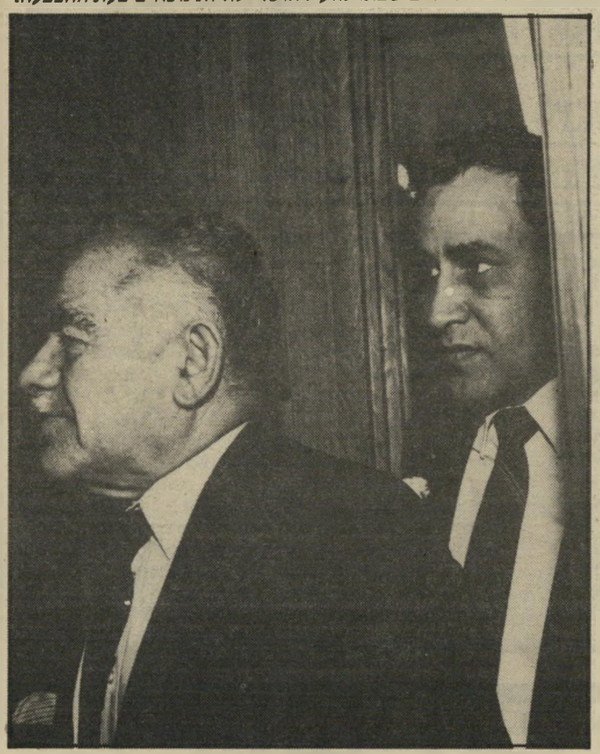

עברי גם בעוני בן־שר שר־העבודה־והרווחה, משה קצב, עם יצחק שמיר. קצב היה יו״ר נשיאות הוועידה וניהל את העניינים כשהוא מפגין מנהיגות.

למות או לכבוש את ההר דויד לוי ניגש ללחוץ את ידיו של יצחק שמיר. למרות שהלך נגדו כל הדרך, ניסה להציג כאילו אין חילוקי־דיעות. לפני ובזמן הוועידה עצמה התנהג דויד לוי, לא כמי שמחפש אחדות, אלא כמחפש כבוד לעצמו.

מונולוג עם גיבור פרשת־פולארד

„אין לצאת במיקרים כאלה נגד הדרג המדיני!"

קרע בין סלע ובין איתן, גור, אילן רביב ואידית ארב

אחד משלושת לקוחות ליבאי נשא במו ידיו את המיכתבים

חשבון נפש עם דפנה ברק

הממשלה התחייבה לדווח לליבאי מייד על כל פניה אמריקאית

המישאל הטלפוני בין שרי הממ־ שלה נעשה לפי דרישת ליבאי

מאיפה החברים שלך לוקחים את כל מה שהם כותבים על הפרשה?

אני חייב לומר שיש ביניכם ממציאים גדולים!

מי מדליף מידיווחי ועדת־המישנה של הכנסת?

אין לי מושג איך הדברים מתנהלים בתיקשורת. אני לא כל־כך מקפיד לקרוא את מה שנכתב על הפרשה. אני קורא עיתונים. צופה בטלוויזיה. מאזין לרדיו, אבל מדלג על כל הקשור לעניין.

נשמע מסובך? זה דווקא פשוט. בני־המישפחה, חברים, מספרים לי מה נכתב ונאמר. אחד מבני־מישפחתי קורא כל מילה הנכתבת על הנושא ומדווח לי בקצרה.

לי לא איכפת, לסובבים אותי יותר איכפת. לפעמים הם צריכים לקחת אוויר. לעשות הפסקה, בין קריאת הקטעים.

בעצם, גם עליי עוברים ימים קשים. אבל מה אני יכול לעשות? גזרתי על עצמי שתיקה מוחלטת. שתיקה, פירושו של דבר לא רק שאיני נפגש עם עיתונאים, אלא גם שאני־ שים המקורבים לי, וביניהם עורך־הדין שלי, אינם משוח־ חים עם עיתונאים. אני לא מעוניין לעזור ליצירת מצב של גירסה מול גירסה בתיקשורת.

מה שמפריע לי הוא שרוב הציבור בארץ אינו מודע למה שאני לומד עכשיו – איך הדברים מתנהלים בתיקשורת, כמה אחוזים ממה שנכתב ונאמר קרובים לאמת, מי מדליף ותמורת מה – ובוודאי מקבל עליי ועל מעורבים אחרים בפרשה רושם מוטעה.

אני חייב לציין שאנשים הפוגשים אותי ומזהים במי המדובר, על פי השם, דווקא טופחים לי על השכם, מחיי־ כים ואומרים דברים מעודדים.

את מזכירה שוב ושוב את פרשת העסק־ביש ואת דמיונה לפרשת־פולארד. בלי להתייחס לעצם העניין, אני חושב שבנימין גיבלי (הקצין הבכיר בפרשת העסק־ביש) עשה שתי טעויות גדולות: טעות אחת היתה בעצם זיוף המיסמכים, שהיו אמורים להוכיח שהדרג המדיני ידע. הרי ברור שהדרג המדיני – שר־הביטחון דאז, פינחס לבון – ידע, אבל העובדה שפורסם כי גיבלי זייף מיסמכים לצורך הוכחת העניין היתה טעות.

הטעות השניה שלו היתה יציאתו נגד הדרג המדיני. אני לא מוכן להרחיב את הדיבור בנקודה זאת, אבל גם אם ברור שהדרג המדיני ידע – אין לצאת במיקרים כאלה נגד הדרג המדיני!

על הפרשה שלנו אני לא מוכן לדבר. אבל כל הפיתולים האלה של הצד המישפטי – והאמיני לי, חשבתי על־כך הרבה – לא מובנים לי. כל ההתחכמויות המישפטיות המפותלות האלה.

קשה לומר שזה יוצר אווירה של אמון. במשך חודשים אני מנסה להבין זאת. רק עכשיו אני מתחיל לתפוס.

נשמעים קולות שצריך להחליף את השלישיה המובילה. אני מבין גם את חלקה של הפרשה שלנו בעניין. אני קורא גם את כל מה שנכתב אגב הפרשה על זה שרבין חדל לתפקד.

אל תגררי אותי בלשון. כאזרח מהשורה, אני מסתכל סביבי ושואל: מי יכול להחליף את השלישיה? מה יהיה?

כל אנשי הפרשה: אנשים ותפקידים

פרשה רדפה פרשה. פרשה, פרשה וגיבוריה. באורח־פלא מככבים כמה מהגיבורים ביותר מפרשה אחת.

מי הם הגיבורים התורניים?

שלושת לקוחותיו של עורך־ הדין דויד ליבאי:

● **יוסי יגור** — היה הנספח המדעי בקונסוליה בניו־יורק, עד לפי־ צוץ הפרשה לפני שנה וחצי. יגור הוא מהנדס במיקצועו, בוגר הטכניון. כשני לקוחותיו האחרים של ליבאי, הוא מקפיד שלא לחשוף לתיקשורת ולוא הפרטים השוליים ביותר אודותיו.

● **אילן רביד** — שימש בנספח המדעי של ישראל בוושינגטון. מעמדו נחשב כפחות בכיר מאשר מעמדו של יגור.

● **אירית ארב** — שימשה כמז־ כירה במחלקתו של רביד בוושינגטון. ארב, אינטליגנטית במיוחד, אך לא כיהנה כמזכירתו האישית של רביד. לתפקידה בפרשה התגלגלה במיקריות מוחלטת. אין כל אחיזה לפירסומים, כאילו היא תובעת את ישראל על סכום כספי גבוה, עבור הנזק שנגרם לה בעיקבות חלקה בתסבוכת. ועל־כך שהיא מנועה מלדרוך על אדמת ארצות־הברית.

★ ★ ★

● **דויד ליבאי** — אילו היה עורך־דין אלמוני ממקום נידח בארץ מחולל את אשר חולל בשבוע שעבר דויד ליבאי, פרקליטם של יגור, רביד וארב, ודאי היה זוכה בתהילת־עולם.

לפחות היה הופך לכוכב־התיקשורת התורן של האומה. היו משרטטים כת־ בות־פרופיל אודותיו, מצלמים את מישפחתו ומכתירים הכל בכותרות זר־ עקות: האיש ששינה את המפה הבינ־ לאומית!

אולם את המפה שינה דויד ליבאי, חבר־כנסת בכיר ועורך־דין יוקרתי. לכן היו שייחסו להתנהגותו שיקולי־ פירסום או כוונות פוליטיות. הנה לראשונה הפרטים המלאים על מעשהו של ליבאי:

ביום הרביעי שעבר הביע ליבאי את עמדתו בנוגע לוועדת־הבירור, במיכ־ תב לראש־הממשלה, שהודפס בארבעה עותקים בלבד.

אחד משלושת לקוחותיו המ־ פורסמים נשא במו ידיו את המי־ כתבים ללישכת ראש־הממ־ שלה וללשכות שר־הביטחון ו־ שר־החוץ.

שעות אחדות אחרי־כן הודלף עצם קיומו של המיכתב באורח מסולף. לכן תיקן ליבאי את הרושם שנוצר, ומסר את תוכנו המתוקן של המיכתב לאמ־ צעי־התיקשורת.

ליבאי נאלץ להבהיר אז ששלושת לקוחותיו אינם מסרבים להיחקר, אלא דורשים שעדויותיהם לא יועברו לידי האמריקאים.

נעשה ניסיון לתאם בין ליבאי לבין דובי וייסגלס, פרקליטו של רפי איתן. השניים מתואמים מזה שנה וחצי.

לעומת זאת אין הם מתי־ אמים עם חיים צדוק, פרקליטו של אלוף־מישנה אביאם סלע. הסיבה נעוצה בקרע שבין הלקוחות, לא בין הפרקליטים.

יעויזו הלשונות הרעות באשר יל־ עיזו, ליבאי ניצח. הממשלה קיבלה את כל דרישותיו, אחת לאחת.

חלק מהדרישות, שאותן קיבלה הממשלה, לא פורסמו, על פי בקשה מיוחדת של המתקפלים.

לא פורסם למשל, שהממשלה התחייבה לפני יגור, רביד וארב להודיע להם על כל פנייה של ממשלת ארצות־הברית בנוגע לעדויותיהם. ההתחייבות מע־ גנת במיסמכים, והסרתה עלו־ לה לגרום למשבר פוליטי חסר־ תקדים.

גם המישאל הטלפוני שנערך לפ־ תע־פיתאום בין שרי־הממשלה, כדי

פרקליט ליבאי (עם סרט)
שתי התחייבויות סודיות

פרקליט כספי (עם סניגה דבורין)
מיסמך לטווח קצר

ציון צפריר

רפי איתן
לקח על עצמו

אייל פישר

אביאם סלע
מסוכסך עם האחרים

לתת תוקף להסדר עם לקוחותיו של ליבאי, לא היה תוצאה של הביקורת הציבורית החריפה על פורומים פרטיניים, המנהלים את המדינה השד יודע היכן, אלא היווה כניעה נוספת לדרישתו של ליבאי.

פרקליטם של השלושה שניכוו כבר מהשלומיאליות של השלטונות, פשוט דרש שכל החלטה בעניינם תהיה החלטת־ממשלה.

מקור המקורב לראש־הממשלה אמר שהמישאל הטלפוני בין שרי־ה־ממשלה הוא־הוא ההישג הגדול של ליבאי: שאר דרישותיו התקבלו בטרם שלח את מיכתבו המפורסם.

יש לזכור בהקשר זה את ביקורו של הנציג האמריקאי, אברהם סופר, בארץ, בדצמבר 1985. הלה קיבל הבטחה לשיתוף־פעולה מלא מצד ישראל.

יו"ר־צוות בראון
עדיין מתפקד

לשלושה נאמר לספר לסופר את האמת במלואה. הדרג המדיני וצוות המשא־ומתן סבר אז שתפקידו של סלע היה שולי־יחסית.

● **אלוף־מישנה אביאם סלע** — עליו חיפו איתן, יגור, רביד וארב בעקשנות מפני האמריקאים.

ג'ונתן פולארד הסגיר את חלקו בפרשה, כשנודע לו על בגידתה של ישראל בו, ועל שיתוף־הפעולה עם האמריקאים בעניינו.

יש הטוענים שסלע גילה כפיות־טובה לגבי הארבעה.

מקורביהם אינם חולקים על חזותו המרשימה ועברו הצבאי המזהיר, אך חולקים על כושרו לאמר דבר־אמת.

כיום יש קרע בין סלע לבין שאר גיבורי הפרשה.

סלע מיוצג על־ידי עורך־הדין הוד תיק חיים צדוק. אחיו של סלע, מנחם — גם הוא עורך־דין במיקצועו — נשוי עם בתו של צדוק, ועובד במישרדו. בעטיים של היחסים בין המפקד הנוכחי של תל־נוף לבין המעורבים האחרים בפרשה, אין צדוק מתאם עם עורכי־הדין וייסגלס ולי־באי.

* * *

● **רפי איתן** — נהרות דיו נשפכו באחרונה על מי שמכונה „רפי המסריח", המשמש כיום כיושב־ראש החברה לכימיקלים לישראל.

מקורביו של איתן עדיין מופתעים מאי־ההתאמה בין הפירסומים השונים לבין המציאות.

אמת: הכותבים למיניהם נאלצים לגשש באפילת מנגנוני־החושך, שכן

פרקליט צדוק
לא מתואם

איתן החליט שלא להתראיין, נקודה.

הוא איש ממוצע־קומה, מלא, בעל קול גבוה, מרתק, מעורר סקרנות, חידה של איש. הוא נשוי עם מרים, אשה מטופחת ומשכילה. בניגוד לדיעה האומרת כי בחר בוייסגלס כפרקליטו, מפני שכך נהגת החבורה המלוכדת סביב אריאל שרון, הרי ההיכרות בינו לבין פרקליטו היא בת־שנים. אולי בזכות היכרות זו בחר שרון בוייסגלס לייצג אותו בכמה מענייניו. הדימוי של איתן שהצטייר בשפע הכתבות אודותיו הוא של הרפתקן חסר־מעצורים, שידו בכל — מעיסוק זוהר בכתיבת סירטי־ריגול ועד לאסונות לאומיים. לאמיתו של דבר הוא איש בלתי־שיגרתי, אולי אפילו הרפתקן, אולם התנהגותו ושתיקתו בתקופה הנוכחית דווקא מעידים על מעצורים שקבע לעצמו.

עובדה זו, כמו העובדה שלא נטל חלק בשלב על חלקו של אביאם סלע בסרשה, אומר דרשני.

כשהתפוצצה פרשת פולארד לפני שנה וחצי, הציע איתן — או ראש הלק"ם — לקחת על שכמו את האחריות הבלעדית ולהתפטר מתפקידו. הדרג המדיני, מספרים, לא איפשר לו לטעון ל„אחריות לאומית".

* * *

● **חנן בראון** — שימש עד לאחרונה כמשנה למנכ"ל מישרד־החוץ. הוא מונה לטפל בתיסבוכת־פולארד, יחד עם ראש־השב"כ דאז, אברהם שלום, ועורך־הדין רם כספי. בראון שימש כיושב־ראש הצוות הזה.

באחרונה, למרות שפרש ממישרד־החוץ, הוא ממשיך לנסות ולהתיר את הפלונטר.

שלום, כמובן, אינו מטפל בכך עוד, פרט לעדותו לפני הגופים החוקרים את הפרשה. גם ראש־השב"כ הנוכחי, אינו מתעסק בכך.

* * *

● **רם כספי** — אחרי השיחה המפורסמת בין ראש הממשלה דאז, שימעון פרס, ובין שר־החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, בסוף נובמבר 1985 (השיחה התקיימה אחרי התייעצויות נוקבות על־כך בפורום־השלושה, שבתומן הוחלט על שיתוף־פעולה עם האמריקאים ועל התנצלות ישראלית) הוזעק כספי, ידידו של פרס, על־ידי שלושת המופלאים.

נוצר אז הצורך להיעזר בייעוץ מישפטי פרטי, ולא ממלכתי, בגלל רגישות המצב (לא רצו להסגיר לידיהם של האמריקאים את כל המיסמכים ופרטי־הפרטים).

גם בעבר השתמשה קהילת־המודיעין בעורכי־דין פרטיים במצבים כאלה ואחרים.

מבלי להיכנס לפולמוס על החלטתה של ישראל לשתף פעולה עם מחלקת ארצות־הברית, מסכימים המצויים בעניין שכספי תירגם מדיניות זאת למיסמך טוב. המיסמך אושר על־ידי הדרג המדיני לפני חתימתו.

היכן ההסתייגות? יש מי שמעריך כי היתה כאן מחשבה לטווח קצר. יש מי שמוסיף כי פיתרונות מבריקים ושנונים מעין אלה אינם מוסיפים נידבך של אמינות ליחסים בין מדינות.

* * *

לצורך הכנת הכתבה שוחחתי עם כמה מגיבורי הפרשה, ובחרתי להביא כאן תמצית מדבריו של אחד מהם. בגלל רגישות הנושא והעיתוי, וה־עובדה שאיש מגיבורי־הפרשה עוד לא חשף את עצמו לעיני התיקשורת, שניתי כל פרט או צורת־ביטוי היכולה לזהות את הדובר/ים.

במדינה

העם
הספה לא נשרפה

האם דומה ממשלת ארצות־הברית לתימני זקן בשכונת־התיקווה?

בדיחה ישראלית מספרת על התימני הקשיש בשכונת־התיקווה שחזר הביתה כמפתיע ומצא את אשתו הצעירה מתעלסת באהבים על ספה עם ידידו הטוב.

זעמו של התימני בער בו להשחית, והוא החליט לנקום את נקמתו. הוא שרף את הספה.

החלטתה של ממשלת ארצות־הברית להחרים את בסיס חיל־האוויר תל־נוף, בגלל מיניויו של אביאם סלע כמפקדו, מזכירה בדיחה זו.

אולם השבוע יכלה ארצות־הברית לחזור בה מן הצעד הקיצוני הזה. סלע התפטר (ראה להלן).

ביטחון
קצין יקר מאוד

ההרפתקה המדהימה של אביאם סלע עולה ביוקר. הדבר לא הסתיים השבוע

האימרה השגורה אומרת כי „אדם פיקח יודע להיחלץ ממצב שחכם לא היה נקלע לתוכו מלכתחילה."

בפרשת אביאם סלע (ראה חשבון נפש) לא התגלתה המדינה כחכמה, וגם לא כפיקחית. היא נקלעה למצב־ביש, והיא לא ידעה לצאת ממנו בעוד מועד.

כאשר הגיש השבוע אביאם סלע את התפטרותו מתפקידו כמפקד תל־נוף, היה זה מאוחר מדי. הנזק נעשה, ואינו ניתן לתיקון שלם.

מעשה אידיוטי. שמו המוזר של אביאם סלע כבר הפך לשם־דבר בעולם כולו. מינויו כמפקד הבסיס, בצורה הפומבית והצעקנית ביותר, היתה ירי־קה בכפי ארצות־הברית, והסעירה את הרוחות אף יותר מפרשת־הריגול של ג'ונתן פולארד עצמו.

לגבי פולארד, ניתן לטעון שהפעלתו כמרגל הועילה איכשהו לביטחון־המדינה. השיקול היה אווילי, אך לא לגמרי מופרך.

למינויו הראוותני של סלע לא היתה אף אמתלה ביטחונית. זה היה מעשה אידיוטי שלא־ייאמן, מתחילתו ועד סופו.

עד היום אין זה מובן: כיצד עלה על דעת צמרת צה"ל למנות את האיש לתפקיד זה, בשעה זו? הדבר מוכיח קהות־חושים כה נוראה, ואטימות פוליטית כה עמוקה, עד כי זה מוכרח לעורר ספקות חמורים ביותר לגבי כושר הצמרת הנוכחית של צה"ל.

זה מעורר ספקות חמורים לא־פחות לגבי טיב השיקולים של שר־הביטחון. הוא התנגד למינוי, אך נכנע לצמרת צה"ל. לשם מה קיים שר־הביטחון? מה מוכיח הדבר על כושרו לעמוד בלחצים?

ואחרי שהפרשה התפוצצה, מדוע לא הוכרח סלע להתפטר מיידי? מדוע השתהה הדבר במשך שבועות ארוכים, אף שכל בר־דעת ידע כי לא יהיה מנוס מסילוקו מתפקיד זה?

„קהות חושים". הפרשה חמורה שיבעתיים מפני שהיה לה תקדים, שצריך היה לשמש אות־אזהרה.

הוא נוגע לקציין יקר אחר: עמוס ירון.

מכל המועמדים לתפקיד נספח צה"ל בארצות־הברית ובקנדה, לא היה גרוע ממנו. לכן הוא זכה במינוי.

לירון היו כמעט כל המיגרעות האפשריות:

● הוא זוהה פומבית על־ידי ועדת השופט כהן כמי שנושא באחריות („עקיפה") לטבח במחנות צברה ושתילה, מפני שהיה מפקד האוגדה שבשטח־שליטתה נמצאו אז המחנות. לפי הדוח, שמע ירון על הטבח, ולא עשה דבר כדי להפסיקו. הוא עצמו הגדיר זאת בגילוי־לב, כ„קהות חושים".

● ירון לא ידע אנגלית כלל. הוא היה מעוניין במינוי כדי „ללמוד אנגלית". מסירת אחד התפקידים החשובים ביותר במערכת־הביטחון לאדם שזוהי מטרתו היא שערורייה.

אולם צמרת־צה"ל עמדה על מינוי זה. יצחק רבין התנגד, אך נכנע ואישר את הדבר.

ירושה מסבא. כבר אז אמרה אישיות ביטחונית בכירה: „התפקיד בוושינגטון אינו רכושו של יצחק רבין, והוא לא קיבל אותה בירושה מסבא. זו לא מתנה שהוא יכול לחלק כאוות־נפשו."

התוצאות הצדיקו את הנבואות השחורות. ממשלת־קנדה הודיעה שהיא מסרבת לקבל את ירון כנספח, בארצות־הברית נוצל המינוי על־ידי התעמולה האנטי־ישראלית, שקראה פומבית להחרים את הנספח. יותר ממיליון אזרחים אמריקאים ממוצא ערבי ראו במינוי זה עלבון אישי, והדבר גרם ללחצים על הפוליטיקאים.

מחיר יקר. ירון וסלע עלו ליש־

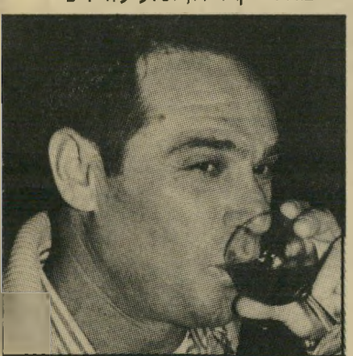

נספח ירון
כמה הם עולים?

ראל במיליוני דולארים — ואולי במאות מיליונים.

פרשת סלע, במיוחד, העלה ביוקר. היא כבר השפיעה על החלטות הקונגרס לגבי הטיפול במענקים ובחובות של ישראל. היא הגבירה את הלחצים בעניין דרום־אפריקה והחלישה את יכולת של ממשלת־ישראל להקהות את העוקץ, כפי שהיא מבקשת. הדבר יתבטא בכסף.

מעולם לא היו לצה"ל קצינים כה יקרים.

הנשיא
מילחמה נון בנון

הנשיא הרביעי נגד הנשיא השישי. זהו מראה בלתי־רגיל

אין זה מראה רגיל בישראל: התנצחות פומבית בן נשיא־המדינה בהווה ובין נשיא־המדינה בעבר.

השבוע זה קרה. הנשיא הרביעי, אפריים קציר, תקף פומבית את הנשיא השישי, חיים הרצוג, וזה השיב לו פומבית בצורה בוטה למדי.

הנושאים לוויכוח הנשיאותי: קציבת עונשי־המאסר של רוצחי המחתרת היהודית, ומסך הנשיא לגרמניה.

הכל סיקטיבי. קציר לא היה היחיד שמתח ביקורת קשה על החלטת נשיא־המדינה חיים הרצוג „לקצוב" את עונשי־המאסר של שלושת חברי המחתרת היהודית, שהורשעו ברצח. על רצח מוטל בישראל עונש־חובה: מאסר־עולם. החוק אינו מבחין בין רצח יהודים ורצח ערבים.

זה יכול להיות עונש פיקטיבי, מכיוון שהנשיא יכול להמיר אותו בעונש־מאסר לזמן קצוב — בדרך־כלל 24 שנים. גם זהו עונש פיקטיבי, כי עליו חלים כל הליכי החנינה והמתקת־העונש. אחרי ריצוי רבע העונש המוקצב, יש לאסירים זכות לחופשות־בית. גם זה פיקטיבי, כי כבר לפני כן יכולים האסירים להישלח הביתה לחופשה.

(המשך בעמוד 10)

(המשך מעמוד 9)

כשיש סיבות „מיוחדות".

ברור כי רוצחי המחתרת היהודית ירצו רק חלק קטן מעונשי־המאסר ש־להם, וגם זה בתנאים מועדפים ביותר.

למעשה היתה קיימת זה־מכבר הס־כמה אילמת (ולא כל־כך אילמת) על מתן חנינה מודרגת כזאת לאסירי־ה־מחתרת. הדבר נעשה בצורה לא־דרמא־תית, ואחרי זמן, כדי לשמור על מר־אית־עין.

אין חרטה: מדוע הסכים הנשיא הרצוג להיכנס למישחק זה?

אין ספק שכוונותיו טובות. הרצוג רואה את תפקידו בכל התחומים כתפ־קיד של פיוס והפגת מתחים. מערכת־החנינה לאסירי־המחתרת, שלא התחי־לה השבוע, היא חלק ממאמץ זה.

השאלה היא: האם זאת עמדה סבי־רה? האם אין היא מעודדת הקמת מח־תרות ומעשי־רצח בעתיד, כפי שרמז קצירו? האם אין בה אמירה ממלכתית רמה לאמור: רציחת ערבים מטעמים פטריוטיים־כביכול אינה פשע כה ח־מור?

הנשיא הכחיש זאת, והצביע בגאווה על עמידתו האיתנה מול גל הגיזענות, ובעיקר מול מאיר כהנא.

אולם הביקורת איננה חסרת־יסוד. היא טמונה, למעשה, בנקודה אחת: איש מבין אסירי־המחתרת, שזכו בח־נינה או בהמתקת עונשיהם, לא הביע חרטה אמיתית בפומבי. היו שהשמיעו נוסחות מעורפלות וכוזבות־בגלוי, והיו שלא עשו גם זאת. כל אסירי־המחתרת רבקים בדיעה כי מעשי הרצח, החבלה, התקיפה והנסיון לרצח המוני לא היו אלא מעשים לאומיים, הראויים לעיטו־רים. הנשיא לא עמד על הצהרה ברורה של חרטה.

על כך אין לנשיא הרצוג תשובה. הוא הצביע על כך שקציר עצמו העניק — לפי דרישת מנחם בגין — חנינה לפושע יהושע בן־ציון. הוא דיבר מ־עורפלות על „שני אסירים ביטחוניים" שזכו בחנינה בעבר. אך אין זו תשובה של ממש.

מה ההבדל? על בסיס איתן יותר עומד הרצוג לגבי המסע לגרמניה.

קציר אישר שהוא עצמו מקיים יחסים עם מדענים גרמניים, אך טען שאין הדבר דומה למסע נשיאותי.

אין בטענה זו ממש. יחסי ישראל עם גרמניה החדשה קיימים ושרירים, והם משתרעים על כל התחומים. עריכת מישפטו של ג'ון דמיאניוק בירושלים, והחייאת הזיכרונות הנוראים מימי ה־שואה, אינן משנות כהוא־זה לגבי סו־גיית הביקור.

אין הבדל בין ביקור הנשיא הגרמני בישראל וביקור ושם ובין ביקור הנשיא הישראלי בגרמניה ובברגן־בלזן. שני הביקורים באים לחנך, להזכיר את ה־רקע הכאוב, וגם להפגין כי ארולף היטלר נכשל במזימתו העיקרית. מדינת־ישראל, שהיא בעיקרה מדינת־יהודים, חיה וקיימת.

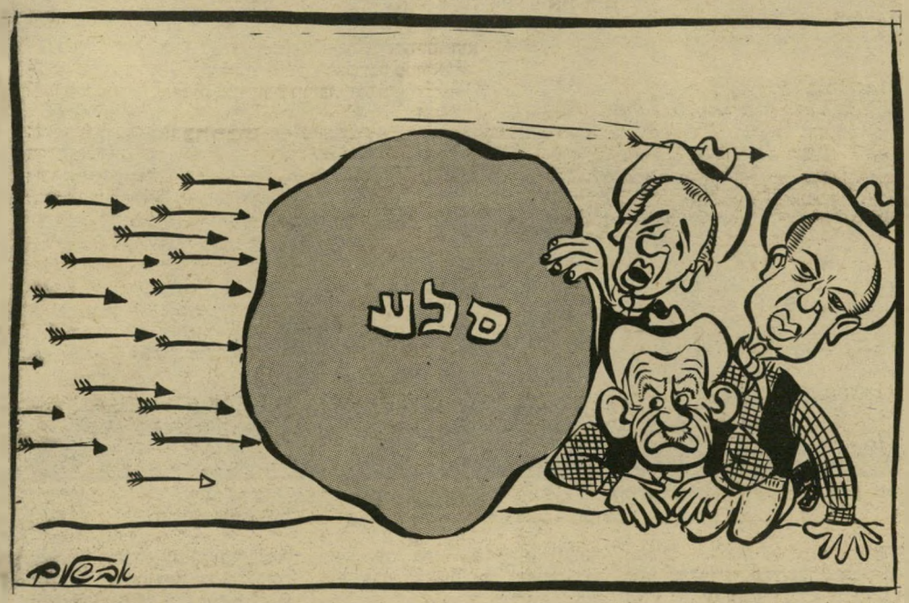

נשיא הרצוג
היכן החרטה?

נשיא־לשעבר קציר
למי מותר?

בעולם פורסם כי מועמר קד'אפי הלובי כבר הציע לממן את הפצצה ה„אסלאמית", כדי לקבל פצצות לשימוש נגד ישר־אל. למרות שפאקיסתאן רחוקה מזי־רת־הקרב הישראלית־ערבית, היא מדי־נה מוסלמית גדולה. פצצה שלה עלולה להתגלגל לידיים ערביות קרובות יו־תר.

ביולי 1986 פירסם העולם הזה ל־ראשונה, במדור תשקיף, כי לדיברי ש־בועון הודי, הציעה ישראל בחשאי ל־הודו לאפשר למטוסי חיל־האוויר היש־ראליים לנחות על אדמתה ולקבל תיד־לוק, בדרכם להתקפת הכור הפאקיס־תאני.

לפני חודש אישר ביטאון בריטי־ דיעה זו. העלון סקירת חוץ של הש־בועון אקונומיסט, המתמחה בפירסום דיווחים כאלה, סיפר כי דיפלומטים ישראליים נפגשו ביולי 1985 בפאריס עם עמיתיהם ההודיים, והציעו להם ש־ישראל תפציץ את הכור הפאקיסתאני, כפי שהפציצה את הכור העיראקי. להו־דו אין הציוד הדרוש למשימה זו, אך היא יכלה לסייע למטוסי־ישראל בב־צועה. לישראל, כבר נאמר, יש תצ־לומי־אוויר של הכור הפאקיסתאני, היא קיבלה אותם מג'ונתן פולארד.

הודו מודאגת מאוד מן הפצצה הפא־קיסתאנית. אך היא לא רצתה להסתבך עם ההרפתקנות הישראלית, ודחתה את ההצעה אחרי דיון מעמיק.

שרון וזיא. זירת־המאבק נמצאת עכשיו במקום אחר — וושינגטון.

לפי החוק האמריקאי, אסור לתת מ־ענקים למדינה המפתחת נשק גרעיני, ושלא הצטרפה לחוזה הבינלאומי לאי־הפצת נשק גרעיני. חוזה זה כולל סי־דורים קפדניים לפיקוח בינלאומי י־עיל.

יש רק מדינה אחת היוצאת מן הכ־לל: ישראל. המחוקקים האמריקאיים המציאו סעיף מתוחכם מאוד, המאפשר את המשך המענקים לישראל, אף שגם היא סירבה להצטרף לחוזה ולהסכים לפיקוח. פרשת־וענונו לא שינתה מצב זה.

עכשיו עומדת וושינגטון לפני מצב קשה. יש הדורשים להטיל עיצומים על פאקיסתאן, המפתחת בגלוי נשק גרעי־ני. פאקיסתאן טוענת שמול היכולת ה־גרעינית של אויבתה, הודו, שכבר הצ־טיידה בנשק כזה, היא זקוקה לפצצה כזאת. הודו אינה תלויה בארצות־ה־ברית, מכיוון שהיא מקבלת את כל הד־רוש לה משכנה אחרת של פאקיסתאן: ברית־המועצות.

ידידיה של פאקיסתאן בוושינגטון טענו שאין זה הוגן וצודק להתייחס ל־פאקיסתאן אחרת מאשר לישראל. וכי ניתן לסמוך על יצחק שמיר ואריאל שרון יותר מאשר על השליט הפאקיס־תאני, מוחמד זיא אל־חק?

המסקנה: נראה כי גם נגד פאקיס־תאן לא יוסקו בוושינגטון שום מסק־נות. כדי להגן על ישראל, יהיה צורך להגן גם על היכולת הגרעינית של פא־קיסתאן.

מרכך כביסה סופטקס של פנטסטיק
חדש במבצע הכרות

להשיג בחנויות וברשתות השיווק
קדם KEDEM
מוצר איכות מבית פנטסטיק

הנדון:

מה זה? חנטריש או רעיון כבד־משקל?

התוספתן

דן אם זה רציני? השאלה נשאלת שוב ושוב. היא מתכוונת לרעיון הוועידה הבינלאומית לשלום במזרח־התיכון.

הוועידה מוזכרת מדי יום בפי מדינאים ברחבי־העולם. היא משמשת סלע־מחלוקת בין הליכוד והמערך. אברשה טמיר מדבר עליה עם שגרירי המעצמות בניו־יורק ויריבו, יוסי ביילין, מטייל בשמה באירופה.

מעולם לא דיברו כה רבים כה הרבה על דבר שאינו קיים.

או מה זה? סתם גימיק של שימעון פרס, כדי לסבר את האוזן? או רעיון רציני, העומד לחולל משבר גדול במדינה?

האם זה באלון מלא באוויר חם, או חללית שתגיע למרחקים?

חנטריש (מישקל נוצות, במקור) או רעיון כבד־מישקל על כף־המאזניים?

על כך יש שתי תשובות, הקשורות זו בזו. האחת נוגעת לעניי־ני־פנים, השניה לעניי־ני־חוץ.

■ ■ ■

ש ימעון פרס רוצה להגיע לבחירות מוקדמות. על כך אין ספק.

בניגוד ליצחק רבין וליצחק נבון, שנוח להם מאוד בממשלה הנוכחית, לפרס לא טוב בה. כמו שנאמר בחוברת של הליכוד, הוא „עצוב".

כדי להקים ממשלה אחרת, שהוא יעמוד בראשה, יש צורך לנצח בבחירות.

לפי הסקרים, שפרס מאמין בהם, לא היו בחירות חדשות כיום מאפשרות לו להקים ממשלה אחרת. המערך היה עולה במיקצת, אך לא במידה מספקת להקמת ממשלה בלי הליכוד.

איך משנים מצב זה?

אפשר להקים ממשלה של המערך, שתסמוך על תמיכת רק"ח והרשימה המתקדמת. רעיון זה פסול בעיני פרס מכל וכל.

(מדוע? סגידתה של רק"ח לברית־המועצות אינה צריכה להפ־ריע לו, שהרי הוא עצמו רוצה להתקרב למוסקווה. אומנם, רק"ח והמתקדמת אינן מיפלגות ציוניות, אך רק"ח הכריזה על נכונותה לשתף פעולה עם ציונים, ורוב החברים היהודיים של המתקדמת הם ציונים. נותרה הסיבה האמיתית: רוב הבוחרים של שתי רשימות אלה הם ערבים. פרס, המרבה לדבר על שלום, אינו מוכן לסמוך על רשימות שמרבית בוחריהן הם אזרחים ערביים. הוא מוכן לסמוך על אותם הקולות הערביים אם יינתנו למערך במישרין. היכן ההגיון? אין. אבל ככה זה.)

פרס ניסה לחדש את הברית ההיסטורית בין מיפלגת־העבודה והדתיים. בכך נכשל לחלוטין, בגלל סיבות שאינן תלויות בו.

נותר הפיתרון האחד: מיסלגת־העבודה וגרוזר־תיה, שינוי, ר"ץ ומפ"ם, צריכות להוציא חמישה מנדאטים מידי הליכוד. אין טעם לערוך בחירות חדשות אם זה אינו מובטח.

כז, אבל איך ערשים את זה?

■ ■ ■

ב תיאוריה יש לכך שלוש שיטות.

השיטה הראשונה מודגמת על־ידי יצחק רבין. פירושה להפוך את המערך לליכוד ב'.

שיטה זו אומרת: אם אנשי־המערך ידברו כאנשי־הליכוד ויתנהגו כאנשי־הליכוד, יטושטש הגבול בין שני הגושים. או יהיה ניתן למשוך כמה רבבות בוחרים מהליכוד למערך.

שיטה זו לא הצליחה עד כה, ואני סבור שלא תצלח גם בעתיד. אם יטושטש לגמרי הגבול בין שני המחנות, יקרה ההיפך: אנשי המערך יעברו לליכוד, ולא להיפך.

אם השאלה היא מי ייטיב לחבל בשלום, לתכנן מילחמות, לירות במפגינים ברמאללה ולהקים התנחלות בביתר — יעדיפו ההמונים את יצחק שמיר על שימעון פרס, ואת אריאל שרון על יצחק רבין.

התעודות שלהם טובות יותר.

השיטה ההפוכה רשומה על שמו של עזר וייצמן. זוהי השיטה הדרמאתית.

שיטה זו אומרת: יש להדהים את הציבור ביוזמות נועזות. הציבור מעריך מנהיגות. אם יקומו ראשי המערך ויציגו לציבור תוכנית־שלום נועזת ודרמאתית — למשל, משא־ומתן עם אש"ף — יילך הציבור אחריהם.

אני מאמין שוודאי גישה נכונה, אך אין היא מתאימה לתפיסתו ולאופיו של שימעון פרס. כדי ללכת בדרך זו דרוש מנהיג כריזמאטי, שיהיה גם קצת הרפתקן. דויד בן־גוריון, למשל. או מנחם בגין.

שימעון פרס אינו כזה ואינו כזה.

נותרה השיטה השלישית, הקרויה במילה לועזית אופנתית: „אינקרמנטלית".

■ ■ ■

ד מילה לאטינית „אינקרמנטום" פירושה: צמיחה איטית, ובמיקרה זה: שיטה השואפת לתהליך איטי של הוספת דבר לדבר. גישה תוספנית (ואולי: תוספתנית). מדיניות זו מתאימה לאופיו של פרס.

אין הוא מאמין בהימור הגדול, בקריאה הדרמא־תית „אחריי", בלקיחת סיכונים גדולים למען סיכויים גדולים.

הוא היה רוצה להתקדם לאט־לאט, במידה שתספיק כדי להנחיל לו את אהדת האזרחים הנמצאים במרכז הזירה, מבלי להביא עליו את שינאת הרבים ולחשוף את עצמו להסתה פרועה.

העניין של הוועידה הבינלאומית, כך הוא מאמין, מתאים בדיוק לשיטה זו.

זהו רעיון מושך, שאפשר להתקדם אליו בצעדים קטנים. תהיה ועידה מכינה. חוסני מובארכ והמלך חוסיין, המקובלים בישראל, ישלחו נציגים, ויחד עימם יבואו פלסטינים שימונו אומנם על־ידי יאסר ערפאת, אך שניתן יהיה לומר עליהם שאינם שייכים

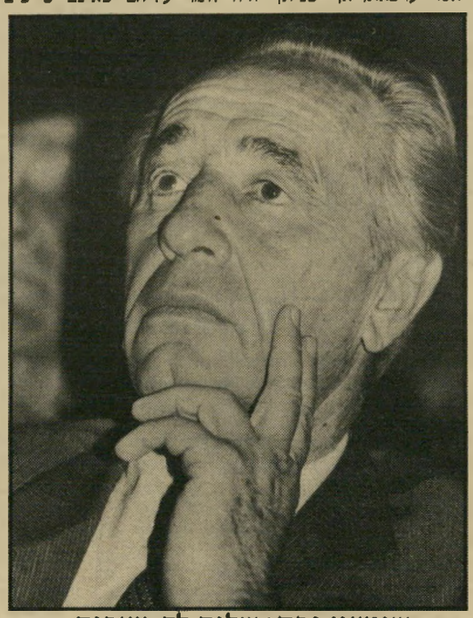

שימעון פרס: שלום לך, עצבות

לאירגון־המרצחים הנוראי. יבואו נציגי המעצמות הגדולות. תהיה תוזזה.

פלסטינים, אך לא אש"ף. מיטריה, אך לא ועידה. ליווי, אך לא כפיה. שיחות על שלום, אך לא השלום עצמו, המחייב תשלום מחיר בלתי־פופולארי.

אם יתנגד הליכוד למהלך — כפי שהוא חייב לעשות, על פי תורתו — תיווצר סוף־סוף עילה לסיזור הממשלה. פרס „יילך אל העם", כשבפיו תיק־וות השלום. הליכוד יצטייר כמי שמתנגד לשלום בכל מחיר, בגלל חוסר־גמישות ודוקטרינות מיושנות.

בתנאים כאלה ניתן, לדעת פרס, למשוך כמה מנדאטים של אנשי־מרכז מתונים מן הליכוד אל המערך.

לשם כך מופעלים כיום ה„יונים". אבא אבן מקיים פגישות. שלום עכשיו הוחזר לחיים. גוף הקרוי המרכז הבינלאומי לש־לום, שהפך זרוע תעמולתית של מיפלגת־העבודה, מרים את קולו בעדינות.

■ ■ ■

כ די לבצע מיבצע כזה זקוק פרס להרבה מאוד עזרה מן החוץ. **ואבן — שליחיו בכל העולם מידפקים עכשיו על הדלתות בתריסר בירות־העולם, כדי למסור את המ־סר: „אם אינכם רוצים במטורפים של הליכוד, כגון אריאל שרון, אתם צריכים לעזור לפרס."**

ואיך עוזרים לפרס? מדברים על הוועידה הבינלאומית, אך בצורה שלא תבהיל את דעת־הקהל של המרכז הישראלי.

מוסיקה מינורית. צלילים עדינים.

כאן מצטלבים עניינ־פנים ועניינ־חוץ, האינטרסים של שימ־עון פרס עם האינטרסים של גורמים זרים.

אילו גורמים? אילו אינטרסים?

■ ■ ■

ב ברית־המועצות רוצה בוועידה בינלאומית, כדי לחזור ב־אמצעותה לבימת המיזרח התיכון (שהוא, אגב, הדרום התיכון במבט ממוסקווה).

זה הולך טוב מאוד עם „גלאסנוסט" — הפתיחות החדשה של החבר מיכאיל גורבאצ'וב. עושים צעדים קטנים אך עיקביים לקראת חידוש היחסים עם ישראל. משחררים בזה אחר זה את „אסירי ציון", שהוכנו במשך שנים לקראת הזדמנות שכזאת. יתנו להם גם לצאת.

לברית־המועצות יש השפעה רבה ברמשק, גם אם אינה חולשת עליה. אם ברית־המועצות מסכימה, תסכים גם סוריה, וגם סוכניה באש"ף.

מובארכ וחוסיין רוצים מאוד. הם פוחדים מפני התעוררות קנאית איסלאמית, אם יימשך הקיפאון הנוכחי. הם מעוניינים בתזוזה. אבל הם יודעים שאינם יכולים לזוז בלי אש"ף. ואילו פרס ממשיך להסית נגד אש"ף מדי יום, כדי להבטיח את עורפו.

אך לא מכבר השמיע יאסר ערפאת הכרזה מאלפת: אש"ף מוכן להשתתף בוועידה, ובשלבי־ההכנה לקראתה, באמצעות פלסטי־נים שאינם בעלי־תפקידים באש"ף. מבחינתו, כל פלסטיני הוא חבר אש"ף. (לאש"ף אין חברים, ואין האירגון מנפיק כרטיסי־חבר. כמו ההסתדרות הציונית, אש"ף הוא פדרציה של מיפלגות ואירגונים).

הברירה זו הוכחשה, כמו תמיד. להברירה־מוכחשת כזאת יש משמעות: היא כדור־נסיון. היא באה לומר: זה אפשרי. יש על מה לדבר. בתנאי שייווצרו התנ־אים המתאימים, אשר יאפשרו לערפאת לשכנע את חבריו לקבל את ההצעה.

הקהילה האירופית התייצבה כולה לימין הרעיון. היא תומכת בוועידה בינלאומית. וכך, כמובן, גם סין.

אם כן, מה חסר? מי חסר?

גורם אחד קטן: ארצות־הברית.

■ ■ ■

א רצות־הברית התנגדה, עד לאחרונה, לרעיון הוועידה הבינלאומית. נוח לה במצב הקיים של „לא מילחמה, לא שלום" במרחב שלנו. הכל תלויים בה, והיא מוכרת נשק לכולם.

במרוצת השנים השקיעה מאמצים גדולים כדי לגרש את ברית־המועצות מרוב מדינות המרחב, ואין לה חשק לפלס את דרכה חזרה לשם.

עכשיו נדמה שיש תזוזה קלה בעמדת ארצות־הברית. מדוע?

ראשית, היא רוצה לעזור לפרס. אומנם, מבחינתה אין רע גם בשמיר ושות', אך היא פוחדת מפני ההרפתקנות של שרון ושכמותו. היא מעדיפה את השמרנות השקטה והאחראית של מיפלגת העבודה. (נא לא להזכיר את השם פולארד!)

שנית, ארצות־הברית הנחיתה בפרשת אירן מכה קשה על יידידותיה הערביות. היא עזרה לאויבן־בנפש, מישטר האייט־אללה, שתורתו מאיימת על המרחב כולו.

שלישית, אחרי פרשת אירן נראה רונלד רגן כנשיא חסר־שיניים וחסר־יידיים. ברווז צולע.

רגן מעוניין מאוד לעשות משהו גדול, כדי להוכיח שהוא סעיל וחזק, שהוא יכול לנקוט יוזמות לפחות כמו קודמו, ג'ימי קארטר, בעל השיניים הצחורות.

הוא זקוק למשהו מרשים, פופולארי, שלא יהיה מסוכן. ועידה בינלאומית, או ועידה מכינה לקראתה, יכולה לספק את הסחורה. אם תהיה מקובלת על ישראל ועל הערבים, על אירופה ועל הגוש הסובייטי — הרי זה לא מסוכן.

ההכנה תימשך שנה־וחצי־שנתיים, והתוצאה — טובה או רעה — כבר לא תהיה בימי כהונתו של הנשיא הנוכחי.

■ ■ ■

א ך מעבר לכל השיקולים האלה, כפופה היוזמה הזאת למישחק העולמי של הגדולים: ארצות־הברית וברית־המו־עצות.

למרות האידיאולוגיה הימנית־קיצונית של רגן ותומכיו, ההת־פתחות נעה כעת לעבר הפשרה כלשהי ביחסים בין וושינגטון ומוסקווה. רוחות טובות מנשבות בחלל — „רטאנט", „גלאס־נוסט".

במוסקווה יושב מנהיג חדש וחזק, הרוצה בכך. בוושינגטון יושב נשיא זקן וחלש, הזקוק להישג כלשהו כדי לסיים את ימיו בשילטון בכבוד.

כבר לפני שנתיים אמר לי יאסר ערפאת: „האמריקאים לא יתנו כלום לפלסטינים. הם גם לא יתנו כלום ליירדן. אם יתנו, יתנו זאת לסובייטים, במיסגרת מיקוח בינלאומי."

אם זה נכון, זה יכול לקרות עכשיו.

■ ■ ■

ד אם זה יביא את השלום?

אין שלום בלי אש"ף, בלי נסיגה, בלי מדינה פלסטינית. לשם כך דרושה יוזמה דרמאתית, היסטורית, סאדאתית.

זה בטוח לגמרי. ולא לכך מתכוון כיום שימעון פרס.

האם זה יקרב לסחות את השלום?

מי שרוצה, יאמר: זה לא כלום. גימיק. אחיזת־עיניים. הרבה מהומה על לא מאומה.

מי שרוצה, יאמר: זהו צעד קטן מאוד, אבל טוב צעד קטנטן מקיפאון מוחלט. זה משהו. זה פרגמאטי. זה המכסימום ששימעון פרס יכול לתת, וזה עדיף על לא־כלום.

והו ההבדל בין האמירה „הכוס ריקה ב־99%" ובין האמירה „יש בה 1%."

השאלה היא: האם גם אחוז אחד זה אפשרי?

האם זה אפשרי כאשר ממשיך פרס להטיף מדי יום נגד אש"ף, בשפת הליכוד? כאשר מאיימים במאסר על מי שמסוגל להיפגש עם הצד השני ולהסביר לו את המצב בישראל? כאשר פותחים באש לעבר מפגינים פלסטיניים, מגרשים אשה חולה שילדה לפני חודש, וגורמים לאשה להפיל את עוברה במעצר?

האם גם המעט שבמעט אפשרי במדינה שאין בה ממשלה מתפקדת, המסוגלת לנקוט קו עיקבי?

האם יש לפרס סיבה להיות עצוב?

אנשים

פגישת הפיסגה בבית־הספר, בין שימעון פרס ויעל נימרודי, ומיהו „דג משה שחל"

■ החברה לכימיקלים מ־תכננת בקרוב גזירת־סרט חגי־גית של המסוע, המוביל אשלג מים־המלח. יש לצפות שהאירוע יזכה בסיקור עולמי של כתבים מדיניים וכוכבי־תיקשורת, נוסף על הכתבים המסקרים בדרך כלל את הקורה במישרד התע־שייה והמיסחר. הסיבה נעוצה, כמובן, ביושב־ראש החברה וה־מנוע שמאחורי המסוע — **רפי איתן**. הסקרנות התיקשורתית, יש להניח, תתמקד יותר בגיבור פרשת־פולארד מאשר בפילאי־הטכנולוגיה.

■ ביום השני זימן אליו ממ־לא־מקום ראש־הממשלה **שימי עון פרס**, בסודי־סודות, את ה־שר **גד יעקובי** לשיחה בארבע עיניים. הרקע לשיחה ידוע — יחסים מתוחים בין השניים בגלל פרשת השגרירות בוושינגטון. היתה זו השיחה הממושכת (כש־עה) הראשונה בין השניים מאז שנוצרה המתיחות האחרונה. יש שהגדירו את השיחה כ„גלויה ו־בעלת אווירה טובה". יש שטרחו לציין גם כי עניין השגרירות לא עלה כלל על סדר־היום.

■ שימעון פרס ביקר ביום השני בבית־ספר התיכון ביהוד, — שוחח עם התלמידים על נושאים שונים. אחד הנושאים שעלו על הפרק היה פרשת איראן. פרס נשאל על **עמירם ניר**, ונזהר מאוד בלשונו. זהירות יתרה נקט גם כשהזכיר את שמו של **יעקב נימרודי**. פרס הזכירו באורח מחמיא. האם עשה שיעורי־בית, ולכן ידע שא־חת התלמידות שהאזינו לדבריו היתה **יעל**, בתו של נימרודי?

■ בחגיגת נישואיה של ה־קולנוענית **שרון הראל** בש־בוע שעבר בהרצליה נפגשו רבים מוותיקי הפלמ"ח, ונוצרה חגיגה כפולה. הסיבה־למסיבה הכפולה נוגעת לאביה, **יוסי הראל**, רמות ירדועה בחוגים אלה. אחד המפגשים בחתונה זו היה בין נימרודי לבין שר־הבי־טחון **יצחק רבין**. בין השניים נוצרה מתיחות סמויה על רקע תמיכתו של רבין בעמירם ניר, ירדיבו של נימרודי בפרשת אי־ראן. רבין ניסה לשכנע את נימ־רודי: „עיזבו את מילחמת־היהו־דים..." שיכנע או לא — השניים התחבקו, והמתיחות ביניהם נמו־גה.

■ מי שמע על „דג **משה שחל**"? במיזנון־הכנסת לא רק ששמעו עליו, אלא שהוא פופו־לארי שם במיוחד בעת סעודת־הצהריים. למי שתמה על שמו המיוחד של הדג קטן־המידות ניתן הסבר בעל־פה או בכתב (כן, יש דף הסבר): זהו דג שמגדלים אותו בעזרת אנרגיה סולרית, פרוייקט של מישרד־האנרגיה, ומכאן קריאתו על שם שר־הא־נרגיה.

■ סגן יושב־ראש הכנסת, **אהרון נחמיאס**, איחר להגיע לאירוע כלשהו. הוא התנצל: „הדיונים במליאה נמשכו ונמ־שכו. לא היתה לי ברירה." קטע אותו הפרשן המדיני **חנן קריס־טל**: „יכולת להגיע בזמן. היום ביקר בכנסת אדם שהיה מחליף אותך בשימחה." הכוונה היתה **למנחם סבידור**. היושב־ראש לשעבר, ששב למנוחה ולנחלה, מאז התמנה באחרונה כיושב־ראש קרן לב".

■ „האיש שלנו בצ'כוסלו־בקיה," כך הכתירה העיתונות את חבר־הכנסת **פינחס גולד־שטיין**, ששב באחרונה ממסעו בארץ הקומוניסטית. גולדשטיין התראיין ברצון — אלא מה? — על קורותיו שם. בכל זאת, לח־בר־הכנסת **בנימין** („פואד") **בן־אליעזר** היתה בקשה מיוחדת: „שפינחס יתראיין על הצ־כיות..."

■ נסיעותיו של גולדשטיין לחו"ל ודאי לא מוסיפות לו אוהבים בקרב עמיתיו הליב־רליים. השבוע ישבו כמה מהם והפכו בדעתם: איך הוא עושה את זה? על חשבונו של מי? לאן? ובעיקר — מדוע דווקא הוא, ולא הם?

■ „שלושת המקופחים" — זה התואר שהעניקו השבוע לעצמם שלושה חברי־כנסת ליברליים: **אלי קולם, אריאל וויינשטיין ובני שליטא**. ה־שלושה לא הוזמנו להתייעצות, שנערכה ביום השלישי בבוקר, על המתרחש במיפלגתם המשר־סעת. לעומת זאת נכללו שמו־תיהם בהתייעצות שהיתה אמורה להיערך באותו הערב. השלושה רטנו: „יש התייעצות ליגה א', ויש התייעצות ליגה ג'."

■ ועד־העובדים של מישרד־התיירות, הנאבק בימים אלה **באהרון טייטלמן**, כדי למנוע את חזרתו למישרד, קצר בשבוע שעבר ניצחון. טייטלמן היה א־מור לשוב למישרדו ביום השלי־שי, אך בית־המישפט פסק נגדו. על־פי —בקשת ועד־העובדים. אלא מה? מאמצי הוועד היו מיו־תרים לחלוטין, שכן טייטלמן קיבל צו־מילואים לחודש ימים, וגם ללא התערבותו של בית־המישפט לא היה מגיע במהרה למישרדו בירושלים.

■ תת־אלוף (מיל') **אברהם ברעם**, שהגיע סוף־סוף ארצה, מסרב לשתף פעולה עם כלי־התיקשורת. בינתיים הוא שותק. מי שבכל זאת מתעניין בסיפורו, יוכל למצוא את הסיפור המלא בישראל שלנו — עיתון היור־דים בניו־יורק.

■ מזל־טוב ל**יחזקאל ז־כאי**, מנכ"ל מקורות, ורעייתו **טובה**. השניים משיאים ביום החמישי את **איריס**, בתם, ל־**צביקה שקילר**. החתן הוא ממוצא רוסי, חבר מושב שריגים. שני הצעירים הכירו זה את זה לפני שמישפחת שקילר עקרה לשריגים, כשהתגוררה עדיין בי־רושלים. החתונה תיערך בבית־

ג'ימי קארטר היה אמור להגיע למלון דניאל בהרצליה־פיתוח, סמוך לשעה 4. השטיח האדום נפרש לכבודו, והריצפה לוקקה במיוחד. אלא מה? ממלייתו של קארטר איחרה, ומדי כמה דקות, אחרי שאחד ממנהלי־המלון אץ דאוג לאורך השטיח האדום, נאלצו עובדי־המלון לנקותו שוב ושוב. לבסוף, אחרי עיכוב ממושך, גילגלו את השטיח, ואז דווח שהנשיא האמריקאי לשעבר או־טו־טו מגיע. מייד נפרש השטיח שוב. סוף טוב. הכל טוב: קארטר הגיע עם רוזלין אשתו. בקשתו הראשונה מצוות המלון: מיתקן נוסף למיזוודותיו.

אבישי אמיר דובר מישרד־האנרגיה (ממושקף) ואשתו הבלונדית ג'ואן היו בין החוגגים במסיבה פרטית ביותר, שקיימו בוגרי הקורס הראשון־מסוגו בצה"ל לקציני־דוברות. הקורס נמשך כמה שבועות. היו שם רמי שלמור (משמאל) ואשתו, אשת יחסי־הציבור אירינה (לצידו) וכתב הטלוויזיה לענייני־מישפט, אמיר שביב. כולם גוייסו לצורך הקורס לשרות־מילואים.

רבין בא (כמעט)

● עיתונאים וצלמים הצטופפו בבית־מלון ירושלמי כדי לסקר את פגישתם של חברי־הכנסת אבא אבן ואורה נמיר עם העסקנים הערביים חנא סניורה ואליאס פריג.

בעודם ממתינים לתוצאות השיחה (שהסתיימה במיסמך גדוש מליצות וחסר־משמעות) נדהמו לראות כי יצחק רבין מתקרב אל מקום־הפגישה. העיתונאים החלו מתווכחים על משמעות הופעתו של רבין בפגישה זו, כאשר עצר שר־הבי־טחון ליד המעליות ועלה לקומה אחרת.

רבין כלל לא ידע על ההתרגשות שגרם לה.

ח"כ בנימין („פואד") בן־אליעזר, שהוזמן לפגישה, לא הופיע כלל.

העם במושב אורה, מקום מגורי מישפחת הכלה.

■ מזל־טוב גם **לאופירה ויצחק נבון**. השימחה הקרובה במישפחתו של שר־החינוך היא חגיגת בר־המיצווה של **ארז נבון**, בחודש מאי.

■ בשבוע שעבר ביקרה סוכנת־הנסיעות הירושלמית **גוגה רג'זאן** בבית־כנסת בקראקוב שבפולין. פיתאום נשמעה צעקה: „גוגה!" היא חשבה שהיא הוזה, אך הקורא היה השדרן הגולה **אלכס גילעדי**, שהגיע לשם במיסגרת מסע־זיכרונות שהעניק לאמו.

■ מה מקור השם „מאפיה"? **צברי מוחסין** מכפר ג'ת שהה לא מכבר בכינוס בסיציליה, ושם נפגש עם מדען ערבי, שטען כי זוהי מילה ערבית, מן התקופה שבה שלטו המוסלמים באי. אני שי אירגון־הסתרים הצליחו אז לשחרר את עצמם מתשלום מיסים בעזרת הכוח שהיה בידיהם. „מעפיה" בערבית פירושו — פטור ממס.

■ חגיגה קטנה לרקדן ולכוריאוגרף **משה אפרתי**. להקתו קתו קול ודממה, זכתה בהזמנה היוקרתית להופיע בתוכנית־הטלוויזיה הפופולארית של הזמרת **רפאלה קארה** באיטליה. התוכנית, המשודרת מדי יום ראשון, זוכה באחוזי־שיא של צפייה — כ־20 מיליון צופים.

■ **אלי הללי**, ראש־עיריית רימונה, **בן־ציון כרמל**, סגן ראש־עיריית באר־שבע לשעבר, המתמודד כיום על ראשות־העיר, השחקנים **דב רייזר**, **נתן דטנר** ורבים אחרים נאספו והעלו זיכרונות מהמתנהל מאחורי הקלעים של תיאטרון באר־שבע, חגיגת הנוסטלגיה נערכה במיסגרת הקלטת תוכנית־רדיו על התיאטרון הדרומי, שתשודר ביום־העצמאות הקרוב. הסיפורים גררו, כמובן, גלי־צחוק, אולם את הצחוק הפרוע ביותר גרף רייזר, שתיאר את החזרות המפרכות לקראת הצגת־הכבורה של התיאטרון בתנאים־לא־תנאים. כשסוף־סוף הועלתה ההצגה, פרצה מילחמת יום־הכיפורים, וריזר גויים. גם מששוחרר לא תמו תלאותיו: אז נאלץ לגלם לחילופין את תפקידיהם של המגוייסים שנותרו בחזית.

■ **אייבי נתן** ערך ביום ה־ראשון כינוס למאה נשים, שהוא הגדירן כ„נשות־מפתח". מטרת הכינוס היתה לסייע בהקמתו של כפר־התיקווה, מקום שיקום למכורי־סמים. כל אחת מהנשים הידועות התבקשה למלא על גבי טופס מיוחד אילו פעילויות תהיה מוכנה לבצע תמורת הכבוד להיכלל בין מאה המובחרות. הבדיחה שהילכה באולם היתה שרבות יציינו רק את סעיף מיספר 8. בסעיף זה הצהירה הכוכבת שהיא מוכנה לככב במסיבות־קוקטייל ובאירועים הנערכים לכבוד המטרה הקדושה.

■ נתן מתכוון למכור תמונות למען איסוף־כספים לכפר. **גליה אלבין** קמה בביטחון והשקיטה את הנוכחות ששמחו לפגוש זו בזו: „תהיו בשקט כי שאני מדברת!" הרעיון שלה: תחת לחכות שהמכורים־לסמים יפרצו לדירותיהן ויורידו את התמונות היקרות מהקיר, כדי לממן את הסם, כראי שכל אחת תוריד בעצמה תמונה אחת, למימון השיקום של המכורים.

דפנה ברק

צילם אבשי

משה אישכסית

הציג בגאווה את תמונת בתו, שנולדה השבוע. משה רצה לקרוא לה על שם אמו, לאה, והיו שהציעו לו לקרוא לה „ליאת". לבסוף החליטו משה ואשתו רות לקרוא לה בשם מקורי חדש: „בת".

מדוע „רפי המסריח"?

רפי איתן
דרך הצינור

● „רפי המסריח" – זהו כינויו של אחד מגיבורי פרשת פולארד, מי שעמד בראש הלישכה המיסתורית לקישור־מדע, המשמש כיום כיועץ־ראש החברה לכימיקלים. הכינוי הבלתי־סימפאטי הזה מלווה את רפי איתן מאז תקופת שרותו בפלמ"ח. מה מקורו? הכינוי לא נועד לכפיש את נושאו. או להאיר צדדים אפלים בו. הוא דבק בנושאו בעת שהשתתף בחיסול תחנת־רדאר בריטית בתקופת המנדט. איתן, אז בחור דק־מידות במיוחד, זחל דרך צינור ארוך, שבו זרמו מי־ביוב. כשיצא משם הסריח כהוגן, וחבריו, שנאלצו לסבול מהריח, הדביקו לו את הכינוי.

צילם אבשי

שימחה זיו

נתפס השבוע על־ידי צלם העולם הזה בפוזה משעשעת. תוך כדי ויכוח עם התובע במישפט גיתית יזראלוב, אברהם טל, נראה זיו כאילו הוא מאיים על עמיתו המלומד באקדח. ואילו טל נראה כמי שנענה לפקודה „ידיים למעלה!" זיו, הוא פרקליטה של גיתית.

צילם אבשי

גיל מוסינזון

בן־ה־9 הוא הבן הצעיר ביותר של הסופר ייגאל מוסינזון. השבוע הצטלם בחברת אחיו, אביטל, בן ה־48, שבנו גדול בשבע שנים מגיל, שהוא דודו. בניו של ייגאל מוסינזון הם אביטל, בנה של לאה, עידו (שנהרג במילחמה) וחומי (43). בניה של אסתר, יונתן (26), בנה של דוריס, גיל ואחותו רנן (10), ילדיה של חנה. כשנשאל גיל מה עושה אביו, השיב: „הוא כותב חסמבה".

הכל בגלל הבת

טל רובינשטיין
בומראנג

● שר־התיקשורת אמנון רובינשטיין אינו יודע שהוא חייב את כל הקריירה הפוליטית שלו לבתו, טל, בת־מאית־תיאטרון השוהה עתה באנגליה.

זה היה כך: בשנות ה־60 הופיעו בהארץ מאמרים בחתימת „אביטל". היה זה פסבדונים של הפרופסור רובינשטיין, על שם בתו. אולם היו שסברו כי המדובר באביטל מוסינזון, ושאלו אותו על כך. כתוצאה מכך התעניין מוסינזון גבה־הקומה במאמרים אלה, והם מצאו חן בעיניו. הוא בירר מי הכותב.

ב־1968 יזם מוסינזון תוכנית חדשה בטלוויזיה בשם בומראנג, וחיפש מנחה. מועמדו הראשון היה **שלום רוזנפלד**, מעורכי מעריב, אבל זה היה עסוק. מוסינזון הזמין את רובינשטיין וזה הסכים. (מועמד שלישי של מוסינזון היה המשורר **משה דור**, שכלל לא נשאל, בגלל הסכמת רובינשטיין).

רובינשטיין הינחה את בומראנג, הדבר הפך אותו לאיש מפורסם במדינה, וכך התחילה ההשתלשלות שהביאה אותו להקמת תנועת־שינוי, ד"ש, שינוי מס' 2 וכהונתו הנוכחית של רובינשטיין כשר־התיקשורת – המשקיע את כל מאודו בהקמת ערוץ שני, שיהווה לדעת רבים את הטלוויזיה שבה גדל.

ד"ר יולי נודלמן

בלי הרדמה

יש לנפץ את האגדה, המהלכת אימים. איידס אינה מחלה המאיימת על האנושות, ואין בה שום סכנה מיוחדת. את ההיסטריה מלבים כלי־התיקשורת למען אינטרסים אנוכיים

איידס – מתיחת השנה

מעולם לא חשבתי לכתוב על איידס. למרות בקשות חוזרות ונשנות. עכשיו נבנעתי.

זה קרה אחרי שהתרשמתי, שמה־פירסומים הרבים על המחלה מקבל ה־ציבור רושם מוטעה ונכנס לבהלה מיו־תרת, המונעת ממנו פעילות למניעת המחלה.

השתכנעתי בצורך לנסות ל־הביא לידיעת הציבור את עניין האיידס בפרספורציה נכונה. כי רבים מהפירסומים עד כה גורו־מים לכך שהציבור מאבד את תחושת־האמת וריאה את המ־ציאות בצורה מעוותת.

מה הרושם שנוצר בציבור מהאינ־פורמציה המאסיבית שנמסר לו? היכן היא האמת?

האגדה אומרת:

● **האיידס הינה מחלה קט־לנית, המתפשטת על פני הע־לם במהירות כה רבה, שתוך שנים אחדות יחלו בה מאות מיליוני אנשים ואף ימותו מ־מנה.**

האמת:

● היו כבר מחלות רבות שקטלו עמים, לפני כ־3000, לפני כ־700 שנה ואף לפני שנים ספורות. כך קצרה מגי־פת־דבר במאה ה־14 מאות אלפי אנ־שים ברוב מדינות אירופה. במאה ה־18 מתו מאות אלפי אנשים ממגיפת הא־בעבועות שחורות. במאה ה־19 המיתה מחלת הכולירה מיליוני אנשים ב־רוסיה, בהודו, בסין ואף באירופה. גם במאה ה־20 הרגה מגיפת הטיפוס מיל־יוני אנשים. גם מגיפת־שפעת, שהש־תוללה ב־1918־1920, קברה כ־10 מיליון אנשים.

האיידס, שהתגלה בעשור ה־אחרון (וייתכן שהיה קיים גם לפני כן), סגע בסך הכל במ־דינות קטנות בעשרות ומאות אנשים, ובמדינות כמו ארצות־הברית, בריטניה וגרמניה — באלפי אנשים בלבד.

בכל מיקרה, מחלה זאת, במימדיה הנוכחיים, רחוקה מלהזכיר מגיפה כל־שהי.

הומו־סכסואלים בתל־אביב: הדיעות הקדומות מלבות את ההיסטריה
מי שנחשד בהפצת־דבר – נשרף על המוקד

האגדה אומרת:

● **זו מחלה קשה ומסובכת שלא היתה בדוגמתה בתולדות האנושות, ואין אפשרות להת־גונן בפניה.**

האמת:

● בפני כל מגיפה קשה להתגונן. בגלל מגיפות דבר וכולירה — היו ה־ערים שלמות להסגר — ואף שרפו אר־תן, יחד עם הגוויות.

גם כיום, כאשר יש מגיפה של אחת ממחלות אלה, מבודדים אנשים ברכ־בות, באוניות, בכפרים שבהם נתגלו מיקרים או רק חשד לכולירה, למשל. לעיתים אף סוגרים את גבולות המדינה כולה.

לאחרונה נודע, שבדי למנוע התפשטות של מחלת־האיידס, די אם נקטין את יחסי־המין ה־אקראיים עם אנשים זרים ל־גמרי. ואם בכל זאת מקיימים יחסים עם זרים לחלוטין — די להשתמש בקונדום כדי למנוע הידבקות.

לא מחנות־הסגר, לא שריפת ערים על יושביהן — קונדום אחד מסוגל למנוע התפשטות של המחלה.

האגדה אומרת:

● **תהליך המוות, לעומת מ־חלות אחרות, הוא מהיר מאוד, קשה מאוד, נורא מאוד ובלתי־נמנע.**

האמת:

● יש מחלות רבות שבהן תהליך־המוות הינו מהיר מאוד. לא רק מחלות מדבקות (דלקת־קרום־המוח, למשל), אלא אף מחלות כמו התקפי־לב, זיהר־מים קשים בכבד, גידולים במוח — לעיתים גורמות למוות קשה מאוד, נר־א ובלתי־נמנע.

עשרות שנים נמשכת המילחמה ב־מחלת־הסרטן, ועד כה האוייב לא הוכ־נע, והפיתרונות הטיפוליים של הרפו־אה הם רק לשלב קצר יחסית. עדיין לא נמצאה תרופה יעילה למחלה זו.

מובן שאין אמצעי־מניעה נגד סרטן, כמו שיש קונדומים נגד האיידס.

כבר כיום יש הישגים רבים גם בטי־פול באיידס. בארצות־הברית התחילו להשתמש בתרופה א.ז.ט. (אזידוטי־מיצין. השם מיסחרי — אטרוויק). תרופה זאת מפסיקה את התרבות הנגיף בתוך התאים ומונעת סיבוכים רבים של מחלת־האיידס.

חתן פרס נובל ברפואה של שנת 1984, האימונולוג ד"ר ניל ירנה, אמר בראיון לעיתון דני: „אני צופה כי נמצא את דרכי הטיפול למניעת התפשטות ה־איידס בתוך 5 שנים. איני רואה מה האיום הגדול שצופן בחובו האיידס, מלבד העובדה שמע־יין לכתוב על כך בעיתון, משום שהדבר מתקשר להומו־סכסו־אליות. מיספר האנשים שנפט־רו בפועל מהאיידס הינו זעום בהרבה מהרוגי תאונות־דר־כים.״

עוד אמר המדען, שממחלות מלריד ומחלת־השינה מתו מיליוני בני־אדם מדי שנה באפריקה, אך מחלות אלה לא פרצו באירופה, ולכן לא נמצא פיתרון רפואי מהיר למחלות אלה. מכיוון שה־איידס מתפשט באירופה ובאמריקה פיתרון רפואי יבוא במהירה.

הפרופ' מיכאל פלדמן ממכון וייצ־מן דיווח שבצרפת מתקרבים להמצאר חיסונים נגד איידס, ותוך 10 שנים לכל היותר יהיה חיסון שיאפשר למנוע את המחלה.

האגדה אומרת:

● **המחלה נגרמת על־ידי נ־גיף בלתי־ידוע, ועוברת מאדם לאדם על־ידי נושאי הנגיף בעת יחסי־מין, הזרקות שונות בבתי־חולים ובראשם עירויי־דם, במירפאות שיניים.**

● **חולה איידס מסוכן לסבי־בתו, אפשר להידבק באיידס אף במיסעדה, בבתי־שימוש ציבו־ריים, באמבטיה, בבתי־ספר, ב־קולנוע ובכל מקום. לכן בידודו של חולה האיידס חשוב מאוד, כדי למנוע התפשטות המחלה.**

האמת:

● בארצות־הברית נערך סקר שבו השתתפו כ־1300 אנשים — רופאים ואחיות — שנדקרו במהלך הטיפול על־ידי מחטים או איזמל שהיו לפני כן במגע עם חולה־איידס. הסתבר שאיש מהם לא לקה במחלה. לעומת זאת, ידועים מיקרים רבים של הידבקות רופאים בעגבת, בצהבת, בשחפת ובזי־הומים אחרים, בעת ניתוח של חולים הנגועים במחלות אלה, כאשר הרופאים נדקרו או נפצעו מאיזמל־מנתחים או מחט.

מתוך 85 אלף חולים באיידס, ש־טופלו עד כה בעולם — כולם נדבקו במחלה זו באמצעות קיום יחסי־מין, ולא בצורה אחרת.

אפשר להידבק במחלת־העג־בת על־ידי נשיקות, שחיה ואי־כילה מכלים שבהם השתמש חולה־עגבת. באיידס לא ניתן להידבק בצורה כזאת.

● מהסיבות שהוזכרו לעיל, אין צורך בבידוד של חולה איידס.

גם לעניין בידוד חולים במחלות מדבקות יש היסטוריה ארוכה. והבידוד כשלעצמו אינו צריך להפחיד אנשים. מלבד מחלות הגורמות למגיפה, היו תקופות ארוכות של בידוד בן שבועות רבים של ילדים שחלו בשנית, בחצבת, באסכרה, באבעבועות־רוח.

גם בגלל מחלות כמו דיזנטריה או טיפוס־הבטן היו מבודדים אנשים לזמן ממושך. חולי צרעת (לפרה) עד היום מבודדים בצורה מוחלטת.

מומחים בכל רחבי העולם מדגישים, שדווקא חולי איידס אינם צריכים בידוד.

האגדה אומרת:

● **ההומו־סכסואליים הם מ־קור המחלה ולכן הם הסכנה לס־כנה לאנושות.**

האמת:

● לא נכון. בבריטניה אוכלוסיית ההומו־סכסואלים גדולה בהרבה, יח־סית לכלל האוכלוסיה, מאשר בגרמ־ניה. אך בכל זאת, בגרמניה מיספר חולי איידס גדול פי שלושה מאשר בבריטניה.

יחסים אנאליים גורמים לפציעות קטנות של הרירית בפי־הטבעת, וכך לנגיף יש אפשרות קלה יותר לחדור לגוף. גם יחסי־מין הטרו־סכסואליים בעת וסת, כאשר צוואר הרחם פתוח ויש דם בתוך הנרתיק, יוצרים תנאים טובים לחדירת הנגיף.

גם נשים רבות חלו באיידס, בגלל קיום יחסים אנאליים עם גבר נגוע. הומו־סכסואלים פגיעים יותר אך ורק בגלל הטכניקה של המגע המיני.

יש לזכור שעדיין ישנן לא מעט מחלות מין, חלק מהן אף קטלניות, כמו עגבת (סיפיליס), עד עתה קיימים זיבו (גונוראה), טריכומונוס (פטריה), שאני־קר רק — מחלות מין אלה גורמות לזיהומים רבים בכליות, בשחלות ואף בכבד. יש טיפולים למחלות אלה. יש

קורבן מפורסם: רוק האדסון בחיים ועל שער סנסציוני אופייני
פחות מתאונות־דרכים

אמצעי־מניעה, אך בכל זאת הרפואה לא השתלטה עליהן לגמרי.

יש לזכור שמעגבת מתו מיליוני אנשים בעולם, נולדו ילדים בני דור שני ושלישי פגר־מים בגל אותה מחלה. האיידס אינו יותר מסוכן מ„מחלות מין" — כלומר, מחלות המועברות על־ידי מגע מיני — אחרות.

מילחמת העולם בשער!

את רוב הידע על האיידס רכש הציבור בעיקר מכלי־התיקשורת. יום־יום מופיעים בעיתונות מאמרים המצביעים על התפשטות האיידס, על סכנת האיידס — וזאת ללא כל פרו־פורציה אמיתית. די רק לעיין בכותרות המאמרים: 18 חולים נפטרו בארץ עד כה מאיידס!

לא הוכח שכל ה־18 מתו מאיידס, בדיוק כפי שלא הוכח פירסום קודם בעיתונות, ש־156 אנשים מתו בסתיו האחרון משפעת. הם מתו ממחלות לב, ראות, כליות, אך הדביקו להם את הכו־תרת „שפעת".

נפטר צעיר מעירוי־דם מחולה איידס – אני הומו ומת מאיידס – רופא שהתאבד היה חולה איידס – חולה איידס ראשון נתגלה בצה"ל – תרופה נסיונית לחולה איידס המ־אושפז בהדסה.

כותרות אלה וגם הידיעות עצמן מיותרות לחלוטין, כי אפשר בו בזמן לכתוב: „אני הומו ומת מהתקף־לב", „רופא שהתאבד היה חולה שפעת", „תרופה נסיונית לחולי פרקינסון".

לא מזמן ברקתי נער בן 19, ששירת במדור. כמובן, בגברים הומו־סכסוא־לים, שהמפקד היקצה להם חדרים נפ־רדים.

בהשפעת כתבות אלה פורסמה מייד ידיעה:

ישראל נערכת למלחמה באיי־דס: ייתכן שהקונדומים יימכרו ב־סופו־מרקטים. פירוש הדבר – אנ־חנו על המפה! לא הזנחנו את עצ־מנו! אנחנו צועדים יד ביד עם ה־קידמה!

ועוד כותרות:

לאימהות שתינוקותיהן נולדו עם איידס אין נחמה.

הפרייה מלאכותית בניגוד לתק־נות חושפת נשים לסכנת האיידס.

בודקים „ילדי בראזיל" – סכנה להתפשטות האיידס.

המאמרים הנ"ל גרמו לבהלה למ־אות נשים בישראל, בעוד שאין בסיס לבהלה.

בשנתיים האחרונות נברקו ישראל כ־45 ילדים מברזיל. אצל שלושה ילדים נמצאה מחלת־עגבת מולדת, ואצל אף אחד מהם לא מצאו איידס. בכל העולם נולדים מאות אלפי ילדים הנגועים בעגבת. מתוך מיליון ילדים בישראל מצאו 15 ילדים חולים בעגבת מולדת.

יש עמים שלמים, כמו האס־קימואים או שבטים באפריקה, שבהם במעט 100% מהילדים נולדים נגועים בעגבת.

אין הסבר מדוע היו צריכים לפרסם ידיעה על בדיקת איידס לילדי בראזיל דווקא, גם לא ברור מדוע „הפרייה בניגוד לתקנות" חושפת נשים דווקא לסכנת האיידס.

— **ולשחפת לא? ולעגבת** אנשים שחלו בצהבת מהדיקורים על־ידי מחטים סיניות אצל רופא מסויים בירושלים. הידקות בצהבת על־ידי מחטים סיניות היא דבר נדיר ביותר, כמעט שלא ידוע בעולם. מבחינה רפואית זו כמעט סנסציה.

אז לשם מה היו צריכים להדביק לידיעה זו את עניין האיידס?

10% מהסטודנטים מזמביה, או־

החלה אף תחרות בין בתי־חולים שונים אצל מי התגלה כבר חולה איידס — פעם זה ב„סורוקה", פעם זה ב„רמב"ם" ופעם זה ב„קפלן". מתעורר הרושם כאילו בית־חולים שבו נתגלה איידס מרגיש עצמו כמשתייך לקבוצת האצולה ה־רפואית, וממהר לפרסם ידיעה על כך (הפריית־מבחנה ראי־

ערכת החיסונית, המורידה את הת־נגדות הגוף וחושפת את הנפגע לזי־הומים קשים ולהופעת מחלות סר־טניות. המחלה נגרמת על־ידי נגיף החודר לתאי המערכת החיסונית בדם ובאיברים שונים.

המחלה מתאפיינת בחום ממושך (38°) במשך חודשים, נפיחות־בלוטות בחלקים שונים של הגוף, חולשה וירידה מובהקת במישקל. יש גם דל־

לדחיים יש נימוק חדש לרדיפת ההומו־סכסואלים, לעיתונאים יש כותרות מושכות ולתעשיה הרפואית יזרמו רווחים אדירים. הכל מבוסס על שקרים

בחיל־הים, וגיליתי אצלו בפי־הטבעת עגבת. או מה, הייתי צריך לפרסם בעי־תון: „חייל בחיל־הים התגלה כחולה־עגבת"?

המילה „איידס" כנראה מאפשרת לכתבים להכניס את הידיעה שלהם לעיתון.

הרב מונדרוביץ'... עשה מעשי־סדום בילדים והדביק אותם באיי־דס.

לא די שהוא נחשד במעשי־אונס בילדים — חייבים להדביק אותו ב־איידס, כדי שהדבר יהיה יותר פי־קאנטי. גם דבר זה לא חדש. אברהם מונדרוביץ הכחיש שהוא רב, הכחיש שהוא עשה מעשי־סדום בילדים, הכחיש הוא חולה — ובבדיקות אכן התגלה שהוא אינו חולה באיידס.

בזמנו, כאשר רצו להעליב מישהו, להשפילו, להכפיש את שמו, היו אומרים באירופה „סי־פיליטיק" (חולה־עגבת). היום, אם רוצים להרוס מישהו, מפי־צים עליו שהוא חולה איידס.

ככה אפשר לגרום למישהו לפשי־טת־רגל של עיסקו (מיסעדה, מלון, קולנוע).

רופאי־שיניים בכוננות איידס – שוודיה נלחמת באיידס – בברי־טניה מחזיקים ילדים קטנים חולי־איידס במחלקות סגורות – בגרמני־יה מתכוונים לבודד חולי איידס ב־מוסדות מיוחדים – הולנד נלחמת באיידס באופן דיפלומטי – בגרינ־לנד לא התגלה אף חולה איידס (ומה עם פינלנד, ומה עם הונגריה?).

במאמרים אלה סופר בסך הכל על אמצעים רגילים ופשוטים, שנעשה במדינות שונות כדי להסביר לתושבים כיצד להימנע מהידבקות באיידס. אך מהכותרות נוצר רושם שמילחמת־ה־עולם עומדת בשער!

יתר על כן: בגרמניה אולי מתכוו־נים לבודד חולי איידס, אך בישראל קרה דבר הרבה יותר חמור. בבית־המ־עצר באבו־כביר החליט המפקד החדש, סגן־ניצב סלומון טויזר, לבודד גב־רים בריאים רק מחשש האיידס.

לא? בכל מיקרה צריכים לש־מור על התקנות!

אותו הדין לגבי הידיעה:

התגלו עשרות מנות־דם הנגועות באיידס.

מתוך מאות אלפי מנות־דם, מאות פעמים מתגלים חיידקים של עגבת, ומוציאים מנות־דם אלה מהשימוש. אז מה מיוחד בזה שמצאו עשרות מנות נגועות באיידס?

מעניין ביותר המאמר תחת הכות־רת:

בודקים אם דיקור מעביר איי־דס.

במאמר מסופר שהתגלו שלושה גנדה וטנזניה מביאים לאנגליה איידס.

כותב הידיעה לא ידע, מן הסתם, שכ־40% מנציגי ארצות־אפריקה בפס־טיבל הנוער הבינלאומי במוסקווה ה־ביאו עגבת! אבל איידס נשמע פי־קאנטי יותר.

המיתקפה התיקשורתית שאין כ־דוגמתה הכניסה לא רק את הציבור הרחב לבהלה, אלא השפיעה גם על בעלי־המיקצוע. רופאים החלו פוחדים מחולים שנחשדו כחולי־איידס, ואף סירבו לטפל בהם. בבית חולים הדסה עין־כרם סירבו לאשפז חולה בחשד לאיידס.

ובכן, מהו איידס?

מחלת האיידס נתגלתה לפני כשבע שנים באפריקה המרכזית. מקור האיידס הינו הקוף הירוק, שממנו נדבק האדם הראשון. פשר השם: Acquired Immune Deficiency Syndrome. מכאן ראשי־התיבות: Aids. בתרגום בעברית: „תיסמונת כשל חיסוני נרכש".

האיידס מאופיין על־ידי פגיעה במ־קות חוזרות ופיטריות ברירית הפה, בנרתיק וכן דלקות־ריאות בלתי־שיג־רתיות.

מאז שהתגלתה המחלה, לקו בה בארצות־הברית לא יותר מ־20 אלף אנשים, ובארץ — 35 איש.

הדרך העיקרית להידבקות במחלה זו היא על־ידי מגע מיני. הנגיף נוטה להתרכז בנוזל הזרע והפרשות של צוואר־הרחם. כך שמחלת האיידס היא מחלת־מין לכל דבר.

אפשר גם להידבק על־ידי קבלת עירוי של מנת־דם מזוהמת, או על־ידי שימוש במחטים מזוהמות בעת הזרקת סמים.

מגע מיני בפי־הטבעת בין גברים הומו־סכסואלים הוא מן הסיכונים הע־קריים להידבקות. אולם גם במגע מיני בין גברים לנשים אפשר להידבק.

לא ניתן להידבק במקומות ציבוריים, בבתי־ספר, במיס־עדות, בשרותים ובכל מקום ציבורי אחר. נושאי נגיפי ה־איידס אינם יכולים להדביק איש בסביבתם, ללא מגע מיני.

ד"ר שלמה מעיין, מומחה למחלות זיהומיות במרכז הרפואי הדסה עין כרם, הוא בין היחידים בארץ שהגדיר את מחלת האיידס בצורה נכונה:

„אין כל סיבה לפאניקה. הווירוס אינו מתפשט לאוכלוסיה הכללית. בסך־הכל האיידס היא מחלה זיהומית, שאפשר למנוע אותה אם נוקטים באמצעי זהירות אלמנטאריים. איידס היא בסך־הכל עוד מחלת מין אחת."

זו האמת — וכל האמת — על מחלת האיידס.

מההיסטריה שהתחוללה סביב נושא האיידס יש ללמוד כמה לקחים.

בטבע קיים איזון ביולוגי. האבולו־ציה משפיעה לא רק על שינויים בגוף האדם, אלא על הסביבה כולה. חיידקים ונגיפים הם חלק מהטבע, הם משתנים בהתאם לשינויים בטבע. ובו בזמן הם עצמם משפיעים על השינויים בטבע.

מפעם לפעם מופר האיזון, מסיבות (המשך בעמוד 38)

הומו־סכסואלים ישראליים מפגינים (באמסטרדם, 1979)
הם חולים גם בשפעת

אוטוביאנקי

FILA

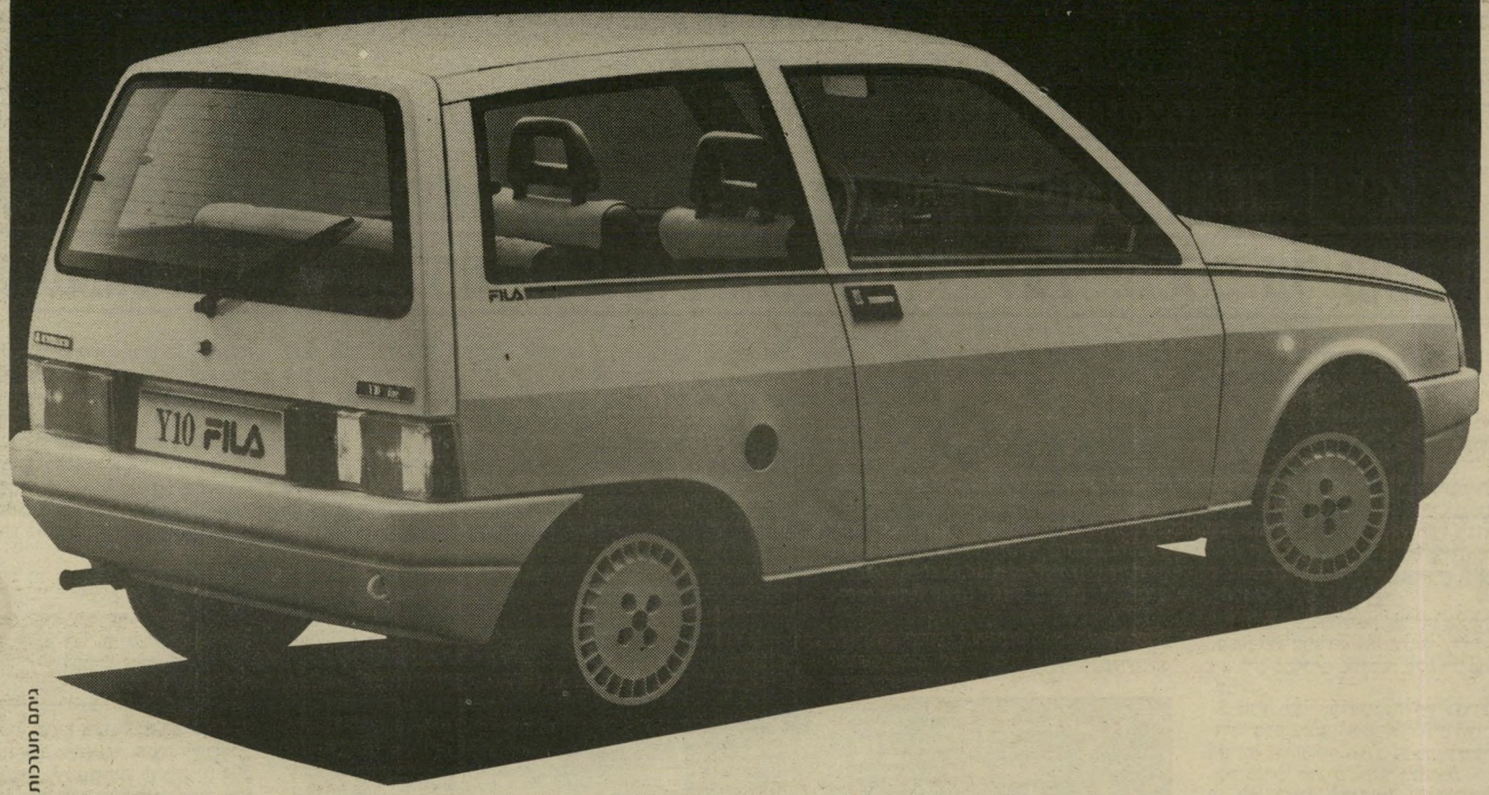

תפסתי הופעה ספורטיבית.

אוטוביאנקי FILA - העוצמה של אוטוביאנקי בקו של FILA.
אוטוביאנקי FILA בלבן בוהק ואדום סוער...
אם יש לך אופי ספורטיבי תגיע איתה רחוק.

אוטוביאנקי FILA. תפסתי הופעה ספורטיבית.

מחיר היכרות מפתיע 18,999* ש"ח עד פסח בלבד

אספקה מהמלאי

* המחיר כולל מע"מ
ואינו כולל הפקדה,
לפי מחירון החברה
מ־19.3.1987.

סוכנויות טלקאר: סוכנות ראשית: תל־אביב טל. 03-336081. סוכנויות משנה: ירושלים: טל. 02-717555. חיפה: טל. 04-515115. רחובות: טל. 08-51462. הוד השרון: טל. 052-27874. חדרה: טל. 06-324527. רמת־גן: טל. 03-720738. נתניה: טל. 053-38295. ק. שמונה: טל. 06-740398. עזה: טל. 051-62570. הרצליה: טל. 052-543875. פתוח־תקוה: "יוסמטי־קאר" - בר־כוכבא 37, טל. 03-916908.

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

דרכונים דיפלומטיים לכל הישראלים

כ־25 ישראלים, המועסקים במישלחת־הביטחון בניו־יורק, קיבלו דרכונים דיפלומטיים. הדבר מקנה להם מעמד דיפלומטי, ואינו מאפשר מאסרם על־ידי השילטונות האמריקאיים.

ההחלטה על־כך התקבלה אחרי שכמה עובדי מישלחת־הביטחון נתפסו בעת ביצוע עבירות על החוק.

מיקרה אחד היה של עובד־המישלחת, שנתפס בלונג־איילנד אחרי ששכח תיק ובו דגם של פצצת־מיצרר.

במיקרה אחר נעצר עובד־המישלחת בעת נסיון־פריצה דרך גג לבניין של חברת־מחשבים אמריקאית.

מיכאל נכנס לעסקי עיתונות

דניאל מיכאל, בעל רשת בתי־ספר לבגרות, ובעבר בעל מועדון־צלילה באילת ובשארם־אל־שייח', רכש את חלקו של **אבנר זילברברג** ברשת עיתוני־הספורט של העיתונאי **שאול אייזנברג**.

זילברברג מפעיל מיזנון בית־סו־קולוב, והיה שותף במחצית עם אייזנ־ברג. עתה מכר את חלקו למיכאל.

ההוצאה לאור כוללת את השבועון **חדשות הספורט והטוטו**, **ירחון הטניס**, היוצא בשיתוף האיגוד ה־ישראלי לטניס, והמקומונים **המקום** בצפון תל־אביב ובגבעתיים וכן **רב־עון איגוד הסקי** בישראל.

בעל־עסקים מיכאל ועיתונאי־ספורט אייזנברג
מבתי־ספר עד עיתוני־ספורט

מחיר הכבש לשיא עולמי

מחיר קילו כבש לצרכן הגיע ה־שבוע ל־30 שקל. ולקראת הסדר הוא יאמיר. היהודים המיזרחיים, ובעיקר המרוקאים, חייבים בזרוע־כבש לסעו־דת הסדר. לכל כבש יש רק שתי זרו־עות כשרות (הקדמיות). מזה שלוש שנים מונע מישרד־החקלאות (ולא מישרד־התעשיה, למרות ששר־התע־שיה, המגדל כבשים בחוותו, זוכה מן ההפקר) ייבוא כבשים. כדי להגן על העדרים המקומיים. כתוצאה ממניעת הייבוא ומאי־כולת המגדלים המקו־מיים לספק את צרכי השוק יש מחסור בכבשים. עד לפני כמה חודשים היה המחיר לצרכן מחצית.

שר־החקלאות טען כי הוא מונע ייבוא כבש. שכן מחיר קילו כבש מיובא הוא 1.5 שקל לקילו, ואילו עלות קילו־כבש מקומי היא 4.5 שקל לקילו למגדל. כיום, בגלל המחסור, מוכר המגדל קילו כבש חי ב־10 שק־לים הקילו.

אוחדו החביעות נגד קנון

מיספר רב של תביעות של בעלי־מניות של חברת־הסרטים **קנון**, שבבע־לות **מנחם גולן** ו**יורם גלובוס**, אוחדו לתביעה אחת מדרגה ראשונה — כך מוסר השבועון **הוליווד רפורטר**. התביעה מאשימה את ה־חברה בהסתרת המצב האמיתי של החברה. בעיקר מתלוננים התובעים על כי ברו"ח, שנמסר לרשות־ניירות־הע־רך, הפחיתה החברה את הוצאות הפקת־הסרטים בצורה לא־נכונה, וכך שיפרה בצורה כוזבת את התוצאות העסקיות.

שומן־הכסלים של פלקון

יעקב פלקון, גדול יבואני הבשר והדגים לישראל, נעצר ושוחרר בער־בות על־ידי חוקרי המכס. הם טוענים כי הוא מייבא בשר־עגלים משובח בשם אחר, וכך אינו משלם את ההיטל.

פלקון מייבא כמויות של מה שקרוי שומן־כסלים („המעלים פיטמה עלי כסל"), המשמש לעיבוד תעשייתי של נקניקים והמבורגרים. שומן זה כולל בשר באחוזים שונים. המכס טוען כי הבשר שהיה בשומן היה בשר עגל הולנדי, שהיה יותר ממחצית הכמות בשומן. על יבוא עגל הולנדי יש היטל של 3750 דולר לטונה, ואילו על שומן יש היטל של 2.5 שקל לטון. ההפרש ברור.

הברון איים וזכה

כאשר הגישה פרקליטות־המדינה כתבי־אישום נגד המעורבים בע"סקי־המניות של **קרן רנית**, הוגשו כתבי־אישום רק נגד מנהלי־הקרן, **אליעזר פישמן** ו**יוסי ריגר**, וכן נגד הבנק

בעל־בנק רוטשילד
לא הוגש כתב־אישום

שביצע את העסקות בבורסה, **בנק למימון וסחר**. משום־מה לא הוגש כתב־אישום נגד הבנק הנאמן של הקרן, **בנק כללי**, למרות שהאחריות הישירה, אחרי מנהלי־הקרן, היא שלו. הסיכה לכך היתה רמז של בעל־הבנק, **הברון אדמונד דה־רוטשילד כי** יחסל את עסקיו בישראל אם יוגש כתב־אישום נגד הבנק.

גיאות בבתי־מלון

המחירים הקפואים של השקל לעו־מת הדולר, וכן הקפאת מחירי־הם־לונות, גרמו להצפתם בתיירות אירו־פית. בשבוע שעבר היו כל בתי־המלון בתל־אביב מלאים עד אפס מקום. תייר משלם 34 דולר ללילה למלון בן אר־בעה כוכבים. מחיר שהוא בהחלט מו־שך.

כמה נותן צה"ל כלכלה?

יש אנשי־מילואים המשרתים במקו־מות שכהם לא ניתן לספק להם ארוחות במיטבחים צבאיים. צה"ל אומר להם לאכול בחוץ, ובסוף תקופת־המילואים יקבלו רמי־כלכלה. ביזור העלה כי ה־סכום שיקבל איש־המילואים ליום כל־כלה, הצריך להספיק לו לשלוש ארו־חות, הוא 3.20 שקל. אני חוזר: 3.20 שקל.

קצת יותר ממנת־פלאפל.

נפוטיזם במישרד השיכון

כאשר **אהרון אבו־חצירה** הור־שע על שימוש בכספי קרנות ציבוריות לעניניו הפרטיים, לא הבינו מרבית בני־עדתו מה רוצים ממנו. שהרי בקרב תומכיו ברור וידוע כי למנהיג־הציבור מותר להשתמש בכספי־הציבור.

כאשר באים בטענות לנושאי מיש־רות ציבוריות על הערפות של קרובים ומקורבים, שוב אין בני־עדתם מבינים מה דוצים מהם. שהרי הם נבחרו לתפ־קיד הציבורי על־ידי בני־עדתם, כדי שיעדיפו אותם.

כך גם עתה, כאשר אנשי מבקר־המדינה אוספים חומר על נפוטיזם במישרד־השיכון, ממלכתו של **דויד לוי**, אין הנשאלים מבינים מה רוצים מהם.

בין העובדות המתבררות:

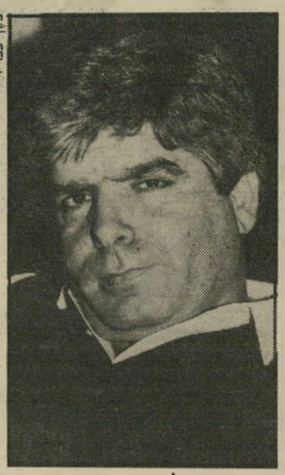

יועץ לשעבר סרוסי
אחותו עובדת ביחידת השיקום

● דויד לוי הדיח את נהגו, והחזירו לעתודת הנהגים הממשלתיים של מינהל־הרכב, ומינה את **אחי־אשתו** כנהגו. המתלוננים טוענים כי חשבו־נות־ההוצאות, שמגיש הנהג, עוברים ללא כל ביקורת, מכיוון שידוע כי אושרו על־ידי האחות, שיש לה קשר לשר.

● **בתו** של דויד לוי קיבלה מינוי במישרד־השיכון בטבריה, תוך העדפה על פני זכאים קודמים.

● **אחיו** של דויד לוי קיבל סיוע לתשלום שכירות בדירה חדשה בבית־שאן. האח הגיש בקשה לחוק לוועדה מיוחדת במישרד־השיכון, המטפלת בסיוע לעובדי־המערכת. בבקשה לא צויין כי הוא אחיו של השר, אלא כי אחיו הוא עובד־המישרד. המתלוננים טוענים כי המישרד אינו נותן סיוע לשכירות לדירות חדשות.

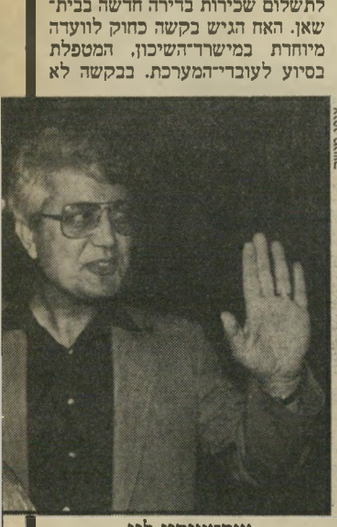

שר־השיכון לוי
אחי אשתו כנהג

● מנכ"ל מישרד־התעסוקה כיום, דויד מנע, שהיה יועצו של השר לוי, מינה את **בת־דודתו** לתפקיד ללא מיכרז ביחידת־האיכלוס במישרד־השי־כון.

● מקורבו של השר ומנכ"ל חברת **אפרידר** של מישרד־השיכון, **בני כשדיאל**, מינה את **בן־אחיו** לעבו־דה ביחידת־המחשב של מישרד־השי־כון בירושלים.

● יועץ השר, **אבנר סרוסי**, מינה את **אחותו** לעבודה ביחידה לשיקום שכונות בירושלים. אותו סרוסי הגיש בקשה לפיצוי **להוריו**, על שנהרס בית־נטוש שגרו בו, תוך העלמת העוב־דה כי יש להם קוטג' ברמלה.

רווה תושב שווייץ

עורך־הדין הירושלמי **גד רווה**, שנמלט מישראל אחרי שהתגלה כי לווה מבנק צפון אמריקה חמישה מיליון דולר לצרכים שונים, הכוללים הקמת חווה באוסטרליה, מתגורר מאז בציריך. באחרונה קיבל מעמד של תושב ציריך, דבר שמקנה לו זכות למגורים קבועים ועבודה במקום.

מחברים על הבטחת האולימפיאדה

כמה חברות ישראליות מתחרות על קבלת הטיפול באבטחת האולימפיאדה הבאה בסיאול, ב־1988. בין המתחרות החברה של **קבוצת אייזנברג** בראשות **אברהם שלום**, החברה של **יוסי לנגוצקי** ו**יצחק יפת**, וחברת **דיאיי־טי** של **צבי בר** ו**אברהם רינות**.

עורך־דין רווה
חמישה מיליון דולר לצרכים שונים

בורסה

כימיקלים ודלק, בניה ובל"ל

שים לב למניות חברות **דקסטר כימיקלים**, **ודלק**, שיפרסמו מאונים טובים.

שים לב למניות **מת"מ** ו**מאגרי בניה**. מת"מ השלימה את השתלטותה על **מאגרי בניה**, ובשבוע שעבר החליטו קרנות־הגאמנות של **בל"ל** להיכנס למניות אלה. מת"מ בונה עתה מיבנה־תעשיה בשטח 9000 מ"ר ברחוב שוקן, וכן 8000 מ"ר ליד איצטדיון בלומפילד. מאגרי־בניה בונה עתה באיזור חיפה, וכן משלימה אתר רב־מכר בצומת־גלילות.

גם חברת **אלרוב** תתחיל בקרוב בבניית רב־מכר בהרצליה.

לעומת זאת נראה כי מניות קבוצת **בטוחה** ו**בלל** הגיעו לשיא, ואין לצפות להפתעות ממניות אלה.

תיק נימרודי

אורי אבנרי על האיש שבפרשה

נשק לשאה ולחומייני

מי הוא יעקב נימרודי?

לפני שלושה חודשים כתבתי מאמר, שנשא את הכותרת „סוחרי המוות" (העולם הזה 17.12.86). במאמר הגדרתי את יחסי לסוחרי־נשק בכלל: „סוחר־הנשק סוחר במוות. נטו. זוהי סחורתו."

כללתי בקטיגוריה זו את נימרודי. לא היכרתי אותו אישית. אך לפניי היו מונחים המיסמכים של עיסקת־הנשק של נימרודי עם איראן של חומייני, שפורסמו בעיתוני העולם ב־1983. שמעתי גם את הראיון שנתן נימרודי לטלוויזיה, שבו סיפר שעזר לשרותי־הביטחון של השאה. שרות־הביטחון העיקרי של השאה היה הסאוואק, המישטרה החשאית ששמה יצא לדי־ראון, ושאומנה על־ידי ישראלים.

הבעתי את הסברה כי נימרודי — יחד עם אל שוויימר — פעלו בפרשת עיסקת־הנשק עם איראן בעיקר מט־עמים מיסחריים, כשמטרתם היא להר־וויח כסף. ומכאן: שממשלת־ישראל, בהנהגת שימעון פרס, נגררה על־ידי סוחרי־הנשק להרפתקה מדינית, שאת סופה מי ישורנו.

לא הייתי יחיד בהערכה זו. הדוח של ועדת הסנאטור ג'ון טאוור מתייחס אל יעקב נימרודי וארולף שוויימר כאל „סוחרי־נשק" מיקצועיים, ומצטט כמה מיסמכים שבהם מובע החשש כי המניע שלהם הוא „תאוות־בצע". לשיא הגיע בהערכה זו עמירם ניר, שצוטט בתזכיר של אוליבר נורת' (שהובא גם הוא ברו"ח טאוור) כלהלן:

„עמי (עמירם ניר) חושד שיש כנר־אה סידור מיסחרי סודי בין שוויימר, (מייק) לדין וגורבה (מאנישר גורבא־ניפאר) המנוהל בלי ידיעת שלוש הממ־שלות הנוגעות־בדבר (ארצות הברית, ישראל ואיראן)... אין לי בעיה עם זה שמישהו עושה רווח הוגן על עסק הוגן, אבל יש לי בעיה אם פירוש הדבר הוא סיכון עניינים מדיניים ומיבצעיים רגישים..."

אמ"ן ושב"כ באיראן

מאז פירסום הכתבה שלי, תובע ממני יעקב נימרודי לבדוק את העניין מחדש. הוא נפגע עד למעמקי נישמתו מן התואר „סוחר־מוות", וכן נפגעו בני־מישפחתו.

תחילה הודיע — באמצעות מאמר באחד הצהרונים — שהוא יתבע אותי לדין. לא הגבתי. אחר־כך ביקש להדי־פגש איתי ופנה אל חוש־הצדק שלי. הוא הבטיח להעמיד לרשותי את כל המיסמכים והראיות שאבקש, כדי שאו־כל לחקור את מעשיו.

ואלה הן טענותיו של נימרודי:

● מאז נפילת השאה, ב־1979, ועד היום, לא מכר אף כדור אחד לאיראן או לכל מדינה אחרת, מלבד פעולתו בפ־רשה הנדונה. משמע: אין הוא סוחר־נשק.

● מעולם לא היה לו קשר עם הסאוואק, גוף שהיה מקביל לשב"כ בישראל. כשדיבר על חלקו בהדרכת אנשי־מודיעין איראניים בימי השאה, הוא התכוון לאגף־המודיעין של הצבא האיראני — מוסד שהיה מקביל לאמ"ן של צה"ל ושלא עסק בענייני־פנים.

לא מת

בעיקבות טענות אלה קיבלתי על עצמי לברוק אותן, ואני מוכ־רח להודות שהיה זה עיסוק מרתק למדי.

הקדשתי לכך יותר מעשר שעות. עברתי על עשרות תיקים של מיסמכים ותצלומים שנימרודי העמיד לרשותי, דיברתי עם אנשים -אחרים ובדקתי פרשות שונות, ביניהן פרשות סודיות שעדיין אי־אפשר לדבר עליהן.

בתום הבדיקה התגבשה אצלי הת־מונה הבאה.

יעקוב נימרודי נולד בבגדאד ב־1926. עשרה ימים אחרי לידתו הבי־אוהו הוריו לארץ. הוא גדל כאן.

מוצא המישפחה מן העיר יזד באי־ראן. שמה המקורי — נאמורדי — פירושו בפרסית „לא מת". לפי האגדה, זכה בשם זה אחד מאבות המישפחה, שנחשב כמת, אך שהתעורר בדרך אל בית־הקברות.

נימרודי גדל בארץ, ובשל כישוריו המעשיים והלשוניים גוייס למחלקה הערבית של ההגנה. במילחמת־העצ־מאות והלאה שירת במודיעין של צה"ל בתפקידים שונים הקשורים בעניינים ערביים.

בראשית שנות ה־50 נשלח לאיראן ומילא שם תפקידים בלתי־רישמיים. מ־1960 כיהן שם רישמית כנספח צבאי. הוא שירת בתפקיד זה עד 1970 — ובתקופה זו התהדקו היחסים בין ישראל ואיראן של השאה, בצורה חס־רת־תקדים. במרכז היחסים האלה עמדו היחסים הצבאיים. שטיפח נימרודי, ובכללם מכירת כמויות אדירות של נשק ישראלי לאיראן. עסקות אלה מילאו תפקיד חשוב בהתפתחות תע־שיית־הנשק הישראלית.

חוץ מזה עסק נימרודי גם בטיפוח המרד של הכורדים בעיראק, ושהה תקופה ממושכת בחבל הכורדי המ־שוחרר בעיראק, בחסותו של מוצטפה בארזאני האגדתי, מנהיג המרד.

עם סיום תפקידו חזר נימרודי אר־צה. אך חיש מהר התבקש על־ידי רב־אלוף צבי („צ'רה") צור (כיום חבר ועדת־הבירור בפרשת ג'ונתן פולארד) לחזור לאיראן. בגלל סיבות שונות לא נמצא לו מחליף מתאים, ונימרודי קיבל על עצמו את ייצוג כל התעשיות ה־ביטחוניות הישראליות באיראן — הפ־עם כאיש פרטי.

במשך עשר שנים — עד למחרת נפילתו של השאה — אכן היה נימרודי סוחר־נשק, כשהוא מוכר כמויות אדי־רות של נשק ישראלי לצבא השאה. הוא גם קיבל על עצמו את הייצוג של חברות־נשק אירופיות באיראן.

בתקופת כהונתו של נימרודי באי־ראן — הן כנספח צבאי, הן כאיש־עסקים פרטי — ביקרו גדולי המישטר האיראני בישראל, וכמעט כל האישים הביטחוניים הישראליים הבכירים באי־ראן. ברשות נימרודי יש מאות תצלו־מים של ביקורים הדדיים כאלה, שבהם מופיעים, בין השאר, דויד בן־גוריון, לוי אשכול, יצחק רבין, מאיר עמית, שימעון פרס, אריאל שרון, צבי צור ועוד ועוד.

אולם בשנות פעולתו באיראן כ־איש־עסקים פרטי לא עסק נימרודי רק בנשק. היו לו עסקים מסועפים עם מישפחת השאה. בעיקר היה שותפו־לעסקים של דודה של פארה דיבה, אשת השאה.

בין השאר עסק נימרודי אז בצורה נרחבת מאוד בהתקנת מיתקני־ההתפלה מתוצרת ישראל באיראן.

מיסמך מזוייף

סילת השאה שמה קץ לפעי־לות זו.

במה עסק נימרודי מאז?

לטענתו, לא עסק בשום צורה שהיא במיסחר בנשק, בכל מקום שהוא. לא זה בלבד שאין הוא רשום כמי שקיבל רשיון ישראלי למיסחר בנשק, אלא שלא עסק בכך גם בכל מקום אחר, בנשק מכל תוצרת שהיא. בשעתו הכריז שהוא מוכן לתת מיליון דולר לכל מי שיוכיח את ההיפך.

הדבר סותר מיסמך, שהיכה לפני כמה שנים גלים בעולם.

זהו מיסמך שפורסם ביזמון הצרפתי השמאלי ליברסיון („שיחרור"), ואחר־כך בעיתונים שונים באירופה. מיסמך זה הוא חוזה מס' 173164 בין חברת אי־די־אי („חברה בינלאומית לציוד" התפלה בע"מ, רחוב איבן־גבירול 49, תל־אביב, ישראל"), השייכת לנימרודי, ובין מישרד ההגנה הלאומית של הק־היליה האיסלאמית האיראנית, מיום 24 ביולי 1981, לאספקת נשק בסך 135,842,000 דולר.

נימרודי טען שחוזה זה אינו אלא זיוף, מעשה ידיו של האירגון הדתי־שמאלי מוג'אהידין חאלק, הפועל באיראן במחתרת, ושיש לו סניפים בעולם. מנהיגו הוא מסעוד רג'אווי, ראש־הממשלה המודח. לדבריו, הומצא כל העניין כדי להשחיר את פניו של מישטר־חומייני, ולהחשידו כאילו הוא סוחר עם ישראל, בת־השטן.

השוויתי את חתימתו של נימרודי על חוזה זה עם חתימתו על החוזים שחתם עם ממשלת־איראן בימי השאה, ומצאתי שאכן אין שום רמיזן בין החתימות. גם אין זה סביר שייחתם הסכם כזה עם פירמה העוסקת בהת־פלת מי־ים, שיש לה מישרד בתל־אביב. מי שחותם על עיסקה חשאית כזאת, סביר שישתמש בחברת־קש אירופית.

סביר על כן להניח כי יש כאן זיוף בעל מגמה פוליטית, וכי המזייפים השתמשו בנייר־המיכתבים ששימש את נימרודי בהקמת מיתקני־ההתפלה באיראן בימי השאה. מה גם שנימרודי היה ידוע באיראן היטב כמי שסחר בנשק בימי השאה.

המודיעין האמריקאי בדק בוודאי את הידיעות על עיסקת־נשק כזאת, ואילו היו תוצאות הבדיקה מרשיעות, הן היו מופיעות בדוח־טאוור.

מכאן אני מסיק שעיסקת־נשק זו לא היתה ולא נבראה.

אם כן, במה עסק נימרודי בשנים אלה: בין 1980 ל־1985?

לפי המיסמכים נראה שלא עסק בעסקים רצופים — מאחר שהחוויה הון־עתק בעסקיו הקודמים עם השאה, והוא בלי ספק עשיר מופלג, בעל רכוש במקומות שונים בעולם.

הוא עסק בפרוייקטים שונים, כגון התפלת מי־ים. בין השאר יזם, יחד עם אל שוויימר, שאול אייזנברג ובעל יר־חון־הערנוה פנטהאוז, הקמת כור גרעיני בישראל, תוך שימוש בטכנו־לוגיה חדשה לגמרי, שעדיין לא נוסתה בשום מקום בעולם. מיפעל זה קיבל את כל האישורים בישראל, אך לא הוקם בגלל סירובו של שר־האוצר דאז (יגאל כהן־אורגד) לתת לו ערבות של המדינה.

שימעון פרס לקח חלק פעיל בנסיון להקים מיפעל זה, ובין השאר השיג לכך הסכמה של נשיא צרפת, פראנ־סואה מיטראן. (עיסקה זו כללה גם כורים שיגרתיים יותר.)

יוזמות חשאיות

אותה התקופה נוצרה ההיכרות בין נימרודי־שוויימר ובין ערנאן

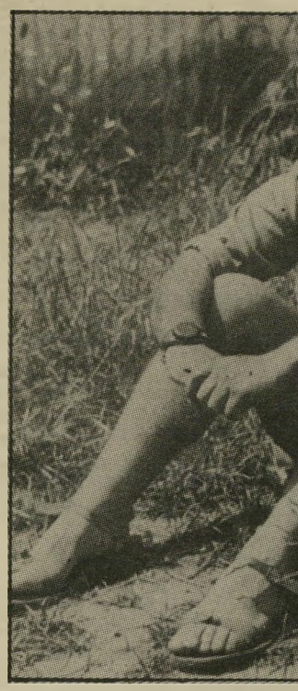

במחלקה הערבית

נימרודי, במיכנסיים קצרים ובסנ־דלים, במחלקה הערבית (או „הסו־רית") של ההגנה. שעסקה, בין השאר, באיסוף ידיעות בארצות הערביות.

שימעון פרס אז סגן שר־הביטחון, ערך בינואר 1962 סיור שאה, שהוזמן על־ידי נימרודי, כשזה לא היה עדיין רישמית נספח צבאי.

עוזי בטהראן ראש אמ"ן של הצבא האיראני, הגנרל כמאל, שליח אמ"ן קיבל במאי 1962 עוזי מידי נימרודי, שהיה אז באיראן. לפני כן פעל שם כאיש הסוכנות היהודית.

אריאל שרון אז עדיין קצין בדרגת אלוף־משנה (ימין), קיבל ב־1963 את פניו של הגנרל מיר, מראשי הצבא האיראני (באמצע). מיר הובא ארצה על־ידי נימרודי, כדי לקנות נשק. נימרודי עצמו ילידּ בגדאד, ואילו מוצא מישפחתו מאיראן.

יצחק רבין אז רמטכ"ל צה"ל, קיבל בלישכתו את רמטכ"ל צבא איראן, הגנרל בהראם אריאנה, בנובמבר 1966, בימים שבהם הגיעה לשיאה המתיחות בין ישראל וסוריה. מימין: אלוף־משנה נימרודי, שכיהן אז כנספח צבאי בטהראן.

כשוכג'י („חשוגי") הסעודי. תוך שיתוף־פעולה עימו עסק נימרודי ביוזמות שונות בארצות־ערב, שהשתיקה עדיין יפה להן.

לדבריו, קיים נימרודי בכל התקופה הזאת קשרים סמויים עם ידידיו באיראן, וכך היה זה טיבעי שהוא נטל חלק פעיל בפרשת־איראן החדשה.

הוא חתר ללא־לאות לחידוש היחסים בין ישראל ואיראן, בהתאם לקונספציה שאותה הוא תיאר בהרחבה על פי בקשתי (העולם הזה 25.3.87). מכיוון שהוא אחד מקומץ המומחים הישראליים לענייני איראן, שיש להם נסיון מעשי באותה ארץ והדוברים פרסית, היה מישקל לדעתו בצמרת המדינה.

כך, יחד עם כשוכג'י ושווימר, ותוך שיתופו של דויד קימחי, נמנה עם יוזמי המגעים החדשים עם איראן, שהובילו לעסקות־הנשק של 1985. הוא סולק מעסקות אלה בראשית 1986 על־ידי עמירם ניר, בצורה שפגעה בו קשות.

מישפחה באיראן הנספח הצבאי יעקב נימרודי עם מישפחתו באיראן. מימין: בנו עופר, שתי בנותיו רותי וסמדר ואשתו ריבקה. הבן עופר הוא כעת עורך־דין ועוזר לאביו. הבת רותי נשואה, וגרה בלונדון, ואילו הבת סמדר עומדת להינשא בקיץ הקרוב.

● קונסנזוס בצמרת

עד סמך עובדות אלה, אני מסיק מסקנות בשני המישורים — הפוליטי והמוסרי.

מבחינה פוליטית, אני סבור כי האוריינטציה הפרו־איראנית והאנטי־עיראקית של ממשלת־ישראל, שנימרודי היה אחד מאדריכליה, היא מוטעית.

לדעתי, האינטרס ארוך־הטווח של ישראל הוא לכונן שלום עם העולם הערבי, תחת להשליך את יהבה על אויביו. מכאן שישראל היתה צריכה, עם פרוץ מילחמת עיראק־איראן, ובייחור אחרי שהקערה התהפכה על פיה וה־יוזמה עברה לידי איראן, לברר אם נורצת אפשרות לקשור קשרים עם עיראק, בהיותה נתונה בצרה. דרך עיראק יכלה ישראל להגיע להסדר עם רוב העולם הערבי.

רעיון זה כלל לא נשקל.

מדיניות נבונה ושקולה היתה בודקת אם שתי האפשרויות — האוריינטציה על עיראק והאוריינטציה על איראן — מעמידה אותן זו מול זו, בוחנת את הסיכויים והסכנות של שתיהן ומגיעה לידי מסקנות מיבצעיות סבירות.

אני קובע בוודאות ששום דיון כזה לא התנהל מעולם. לא היתה. בדיקה, לא נשקלו האופציות השונות. לא היה שום תהליך מסודר של בדיקה, שקילה והסקת־מסקנות.

על דרך האילתור הישראלי המהולל — ששמו האמיתי הוא ברדאק — נוהלה מדיניות בלתי־אחראית.

נקיטת עמדה אחרת היא לגיטימית בהחלט, וכך גם הגישה של נימרודי, התואמת את התפיסה המקובלת כיום בצמרת המדינה. נימרודי לא חרג מן הקונסנזוס הקיים בצמרת בענייני איראן־עיראק, ופעל על־פיו. אי־אפשר לבוא אליו בטענות אישיות בעניין זה.

יותר מסובכת השאלה האישית־מוסרית לגבי המיסחר בנשק.

● כמו כולם

נימרודי עסק באספקת נשק לימשטר־השאה, שלא היה נתון אז במילחמה, אך שהיה מישטר רודני. זאת היתה המדיניות המובהקת של ממשלת־ישראל. תחילה פעל בשליחות הממשלה בפקיד ממשלתי, ואחר־כך המשיך בכך, כאיש־עסקים פרטי, על דעת הממשלה ובהתאם למדיניותה.

יש לי טענות חמורות — מדיניות ומוסריות — כלפי כל המדיניות הזאת של אספקת־נשק, וגישתי בעניין זה היא עקרונית ובלתי־מתפשרת. אני מתנגד בחריפות לאספקת נשק ישר־אלי לכל מישטר רודני, המדכא את עמו. מבחינה זו אין הבדל בין מישטר־השאה ומישטר־האיית־אללה, וכן בין שניהם ומישטר פינושה בצ'ילה או המישטר הפאשיסטי בדרום־אפריקה. התרענו נגד המדיניות הזאת אז כמו עתה.

נימרודי פעל באיראן, בימי השאה, על פי הנורמות המקובלות של ממשלת־ישראל ומערכת־הביטחון הישראלית, ועל כן קשה לבוא אליו בטענות יותר מאשר אל כל שאר ראשי המימסד ושליחיו. יש לי טענות קשות כלפי כולם. לא יהיה זה צודק לייחד אחד מהם, שפעל במיסגרת הקונסנזוס הכלי, ולהפכו שעיר־לעזאזל.

נימרודי אינו שונה מכל מאות ואלפי האנשים, הסבורים שהם ממלאים שליחות לאומית לטובת צה"ל והתעשיה הביטחונית, על דעת הממשלה הנבחרת של המדינה. אין הוא טוב ואין הוא רע מהם.

זה חל גם על פרשת־הנשק האיראנית המחודשת ב־1985, שנימרודי, כמו שימעון פרס וממשלתו, ראה בה פריצת־דרך מדינית ראשונה־במעלה, לטובת האינטרסים הבסיסיים של מדינת־ישראל. לדעתי זוהי טעות טראגית.

מי שרוצה לשים קץ לשיטה, שזה מיסחר בנשק הוא חלק ממנה, צריך לשנות את האוריינטציה של המדינה כולה. אולי תעזור שערורייה. איראן־קונטראס לעורר את המחשבה הלאומית הכללית בכיוון הנכון.

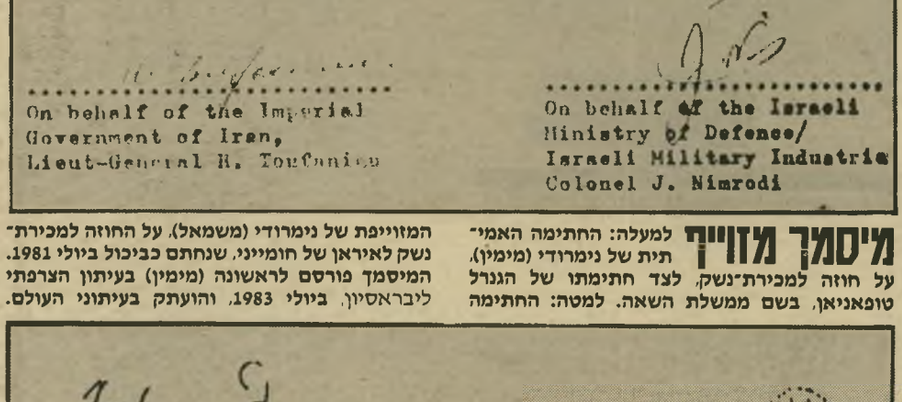

Dated, 11th July 1969

On behalf of the Imperial Government of Iran, Lieut-General R. Toufanian

On behalf of the Israeli Ministry of Defence/ Israeli Military Industries Colonel J. Nimrodi

מיסמך מזוייף למעלה: החתימה האמיתית של נימרודי (מימין), על חוזה למכירת־נשק, לצד חתימתו של הגנרל טופאניאן, בשם ממשלת השאה. למטה: החתימה המזוייפת של נימרודי (משמאל), על החוזה למכירת־נשק לאיראן של חומייני, שנחתם כביכול ביולי 1981. המיסמך פורסם לראשונה (מימין) בעיתון הצרפתי ליבראסיון, ביולי 1983, והועתק בעיתוני העולם.

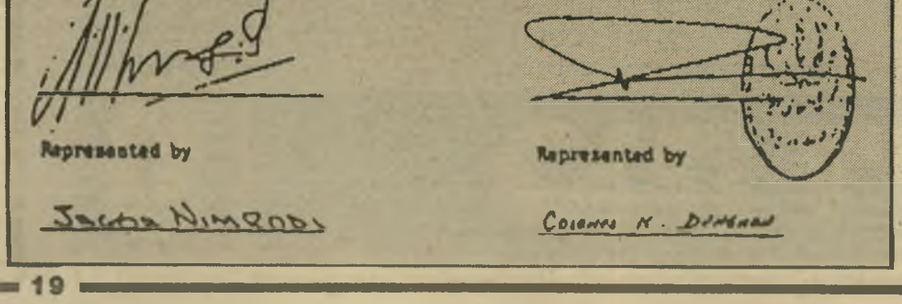

בנק דיסקונט נותן לך

משהו בכיר נגיד

טמיר כהן (מקבסון)

על כל סכום שתפקיד בחסכון תקבל אשראי בתנאי חלום.

* אשראי בגובה החסכון, מ־2,500 ש״ח עד 200,000 ש״ח.
* האשראי לרשותך בכל זמן שתוכנית החסכון קיימת – משנתיים ועד 6 שנים.
* האשראי לרשותך כבר בתום חודש אחד מפתיחת החסכון.
* פטור מוחלט מעמלת הקצאת אשראי ומעמלות אחרות.
* האשראי ללא הצמדה ובריבית בשעור 1.25% + P לחודש ללא עמלת הקצאה.
* בזכות הפטור מעמלות – הריבית האפקטיבית על האשראי היא הנמוכה ביותר.
* האשראי גמיש ומתחדש (בשיטת דיסקונט EXTRA) ותוכל לנצל את כולו או חלק ממנו לפי בחירתך, כל עוד תוכנית החסכון קיימת.
* החסכון יוכל לשמש כבטחון מלא לאשראי – ללא צורך בערבים.
* תוכל להעביר את הזכות לאשראי לכל מי שתרצה, בהסכמת הבנק.
* הטבות ייחודיות בחסכון אם תוותר על זכותך לאשראי.

הבנק רשאי להפסיק את ההטבות והזכויות המיוחדות בתוכנית, לגבי הפקדות חדשות.

בנק דיסקונט

אבן מאסו ההורסים

בשנות ה־50 סיפרו על אבא אבן את הסיפור הבא:
באחד הימים ערך צה"ל התקפה גדולה על הסורים במיסגרת מה שנקרא אז „פעולות־תגמול". היו אלה פעולות יזומות של הרמטכ"ל משה דיין, שנועדו לחמם את הגבול.

נציג ישראל באו"ם, אבא אבן, רתח מזעם. איש לא הודיע לו על הפעולה מראש, והוא נקרא לכינוס דחוף של מועצת־הבטחון.

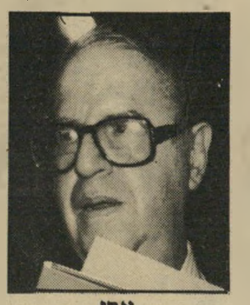
אבן

בישיבת המועצה נאם אבן נאום מזהיר, שבו הוכיח כי לישראל לא היתה כל ברירה אלא לבצע התקפה זו, מפני שעצם קיומה היה נתון בסכנה.

אחרי הישיבה טילפן אבן לדויד בן־גוריון, והתפרץ: „ואת היתה פעולה אידיוטית! מדוע עשיתם זאת?"

השיב לו בן־גוריון בשקט: „אם תקרא את הנאום שלך במועצת־הבטחון, תבין מדוע זה היה נחוץ."

זוהי, כנראה, אגדה. אבל אין זאת אגדה שבן־גוריון נשאל פעם — אחרי פרישתו מראשות־הממשלה — מה דעתו על הרעיון למנות את אבא אבן כשר לענייני־הסברה.

„אבא אבן הוא מסביר מצויין," השיב בן־גוריון, „בתנאי שאומרים לו מה להסביר."

שני הסיפורים עלו בזיכרוני כאשר שמעתי על הרעיון למנות את אבא אבן עכשיו כשגריר ישראל בוושינגטון.

לדעתי זהו רעיון מזהיר.

כנואם וכמסביר, בייחוד בשפה האנגלית, אבא אבן הוא כמעט יחיד־במינו בעולם. הוא אינטלקטואל מזהיר. שמו הולך לפניו. בעיני היהודים בארצות־הברית הוא סגנו של אלוהים. כלי־התיקשורת שם אוהבים אותו. בחוגי הממשלה מתייחסים אליו בכבוד מרבי.

כיום, כאשר הגענו לאן שהגענו בעיקבות ג'ונתן פולארד, רפי איתן, אביאם סלע, עמירם ניר, איראן־קונטראס ועוד — יוכל אבא אבן לחולל נס בוושינגטון. מינוי איש כזה, שהיה בעבר שר בכיר בממשלה, יפייס אמריקאים רבים, וישכנע אותם שאנחנו מתייחסים ברצינות למשבר שנוצר.

אבן עצמו אמר שלא יקבל מינוי כזה, מפני שאינו מוכן להסביר את מדיניותה של ממשלת־האחדות־הלאומית. לא הייתי מתייחס יותר מדי ברצינות לקביעה זו. בראשית מילחמת־הלבנון יצא אבן לארצות־הברית כדי להסביר שם את מדיניותו של מנחם בגין, ובמשך כל שנות שילטונה של גולדה מאיר ייצג את המדיניות שלה. מי שהיה מסוגל לכך, מסוגל לכל.

הצהרותיו הפוליטיות האחרונות אינן שונות בהרבה בניסוחן מדיבריו שימעון פרס, וגם מנחם בגין יכול היה לחתום על חלק מהן.

המינוי לא יקום, מפני שראשי מיפלגת־העבודה לא יניחו לאבן לתפוס עמדה העלולה לשמש נקודת־זינוק לעליה פוליטית חדשה.

וחוץ מזה, בישראל שולט כיום הכלל שאין בשום פנים למנות את האיש הנכון למקום הנכון בזמן הנכון.

ויכוח בצומת

באחד מלילות השבוע יצאתי מירושלים כדי לחזור לשפלה. השעה היתה קרובה לחצות. בחוץ ירד גשם.

מיהרתי במקצת, ובחוסר־סבלנות ישראלית אופיינית התקדמתי בצומת קצת מעבר לקו הלבן.

ניגש אליי שוטר, ורמז לי על־ידי סיבוב באצבע להוריד את החלון.

„לא טוב להתקדם ככה, כי זה יכול להפריע לתנועה," אמר. מילמלתי התנצלות.

„אבל לא בשביל זה ביקשתי לדבר איתך," אמר, כשהגשם יורד על פניו, „אני מזמן רציתי לשאול אותך שאלה. איך זה שאתה היית באצ"ל לפני קום המדינה, ועכשיו שינית כך את דיעותיך?"

אמרתי לשוטר: „זה לא שינוי, זה המשך של אותו הדבר — לעשות מה שטוב למדינת־ישראל!"

ברמזור שלפניי נדלק האור הירוק, נהגי־המכוניות שמאחוריי התחילו לצפור, ניפנפתי לשוטר לשלום והמשכתי בדרכי.

שיחה בחדר־הכביסה

אני מבקש מראש את סליחת הקוראים הוותיקים, שכבר שמעו סיפור זה מפי.

ב־1953, חודשים מעטים אחרי מהפכת הקצינים הצעירים במצריים, קרא לי ירוחם כהן.

נפגשנו בחדרו. זה היה חדר־כביסה ישן על גג של בית בן אלף קומות (כך היה נדמה לי) בירושלים, שבו לא היתה מעלית.

את ירוחם אהבתי תמיד. הוא תימני ממולח, שהיה במחלקה הערבית של הפלמ"ח, ובימי מילחמת־העצמאות שימש כשלישו של יגאל אלון, כשזה היה מפקד חזית־הדרום.

אחרי המהפכה במצריים למדנו להכיר את הגנרל בעל־המיקטרת, מוחמד נגיב, שעמד בראשה. בשיחה בחדר־הכביסה אמר לי ירוחם שכדאי לשכוח את נגיב. האיש האמיתי בצמרת המהפכה הוא אחר גמאל עבד־אל־נאצר, ששמו התפרסם בין שאר השמות של חברי מועצת־המהפכה.

מדוע דווקא הוא?

ירוחם סיפר לי סיפור: אחרי שכיתרנו את המצרים בסתיו 1948 בכיס־פלוג'ה (ליד קריית־גת של היום), הוכרז על הפוגה מקומית כדי לדון בקבורת הגופות שנשארו פזורות בשטח בין הקווים שלנו ושלהם. אלון שלח את ירוחם, ומהצד המיצרי בא רב־סרן צעיר בשם עבד־אל־נאצר.

במהלך השיחות התיידדו השניים. הם דיברו ערבית, ובאחד הימים אמר עבד־אל־נאצר: „לעולם לא נצא מכאן חיים. נמות בקרב!"

ירוחם ביקש לעודד אותו ואמר: „יא גמאל, תראה שתצא מכאן חי, ועוד תוליד ילדים!"

בתום המילחמה פונו המצרים מן הכיס, והתקבלו בקאהיר כגיבורים. ירוחם נשלח לייצג את ישראל בוועדת שביתת־הנשק הישראלית־מצרית (אז עוד לא היה מקובל לשלוח לכל תפקיד את המועמד הגרוע ביותר). באחד הימים אמר לו הנציג המצרי:

„שמעתי שאתה מכיר את גמאל עבד־אל־נאצר. אז רע לך שהשבוע נולדה לו בת."

ירוחם מיהר לקנות ביגדי־תינוקת, וביקש את עמיתו המצרי למסרם לעבד־אל־נאצר בציווף המסר: הבטחתי לך שתצא חי ושתוליד ילדים, והנה זה קרה.

בישיבה הבאה מסר לו המצרי שי של עבד־אל־נאצר: חבילת ממתקים מקפה גרופי בקאהיר.

זמן קצר אחרי השיחה שלי עם ירוחם על הגג נודע לעולם כולו כי גמאל עבד־אל־נאצר הוא המנהיג של המישטר המהפכני. אך לעולם לא נודע כי עבד־אל־נאצר העביר בחשאי הודעה לירוחם כהן: לבוא לקאהיר כדי לשוחח עימו.

ירוחם כהן, אזרח ממושמע, פנה למישרד־החוץ כדי לקבל היתר. מישרד־החוץ של משה שרת סירב בתוקף. „אם השליט המצרי רוצה לשאת ולתת עם ישראלי, עליו לפנות למישרד־החוץ ואנחנו נקבע מי יהיה נציגנו," נאמר לו.

כעבור שנים הזמין עבד־אל־נאצר את ירוחם שנית, וגם הפעם נאסר הדבר. כבר סיפרתי סיפור זה בעבר. מדוע אני מספר אותו כאן שוב?

מפני שראיתי בטלוויזיה ראיון עם היסטוריון צעיר בשם מי־כאל אורן. האיש, כך מסתבר, נבר בארכיונים אמריקאיים ואחרים, עיין במיסמכים והגיע למסקנה חד־משמעית: אין אמת בגירסה (שהעולם־כולו־כמעט היה הראשון להפיצה) שבשנים הראשונות היה המישטר המהפכני המצרי מוכן להגיע לידי הסדר מדיני עם ישראל. העולם הזה היה אז הגורם היחידי בארץ שקרא לממשלת ישראל להושיט יד למישטרו של עבד־אל־נאצר ולהגיע עימו לידי הסדר.

זה מעורר אצלי מחשבות נוגות על מיקצוע ההיסטוריה. מיכאל אורן לא היה עדיין בחיים (כך נדמה לי) כאשר קרו הדברים. הוא ניזון מיסמכים השמורים בארכיונים.

אולם ההיסטוריה היא דבר חי, הנעשה בידי אנשים חיים, ובמיסמכים נמצא רק הד קלוש, חלקי, ולא־פעם כוזב ושיקרי.

היחסים בין עבד־אל־נאצר וירוחם כהן אינם רשומים במיסמכים וגם לא הדברים שאמר אחמד המרוש, חבר מועצת־הקצינים ושליחו של עבד־אל־נאצר, לנתן ילין־מור, ומה שאמר יועץ אחר של עבד־אל־נאצר, תחסין בשיר, בשיחות עימי. וגם לא מה שנאמר על־ידי שליחיו של עבד־אל־נאצר לג'ו גולן, האיש של נחום גולדמן, שגולדה מאיר שללה ממנו את דרכונו הישראלי כדי למנוע ממנו להיפגש עם המצרים. (כן, התורה הטוטאליטרית האומרת שאסור להיפגש עם האוייב כדי לדבר על שלום היתה קיימת כבר אז. לשימעון פרס וליצחק שמיר היו מורים טובים).

מה כתוב בארכיונים על שיחותיו של עבד־אל־נאצר אם ידידי אריק רולו, העיתונאי הצרפתי הנודע, יהודי ילידי־מצריים, שהפך לידידו?

אני משוכנע כיום, אף יותר מכפי שהייתי משוכנע אז, שהיתה קיימת אפשרות מעשית להגיע לידי הסדר עם עבד־אל־נאצר, ושזה היה מסוגל לכפות את דעתו זו גם על חבריו. דויד בן־גוריון לא רצה בכך, בגלל סיבות שלא כאן המקום לעמוד עליהן.

טוב שהיסטוריונים מעיינים בארכיונים ומגלים פרטים חדשים. טוב שהם עושים זאת. וטוב שהם מפרסמים. אבל אם נדמה להם שעל סמך מיסמכים כתובים הם יכולים לקבוע הלכות היסטוריות, הרי אין הם יודעים דבר וחצי דבר על ההיסטוריה.

כפי שאמר גתה: „ההיסטוריה היא ספר הנעול בשבע חותמות. אין היא אלא ראי, שבו משתקפים פני האדונים של היום."

במטוסי־כלא לישראל

אוסטרליה המודרנית הוקמה על־ידי אסירים שהוגלו מבריטניה. כפי שאמר השגריר האוסטרלי הקודם: „מיטב השופטים הבריטיים בחרו בעולים לאוסטרליה, ומיטב בתי־הסוהר הבריטיים נטעו בהם את הכמיהה לחופש."

ישראל המודרנית הוקמה על־ידי חלוצים חדורי־חזון, בעזרת פליטים יהודיים שברחו מפני הפוגרומים והשואה. הם רצו להיות כאן.

עכשיו מבקשת ממשלת־ישראל להביא הנה עולים מסוג חדש: עולים־מאונס, שיוסגרו על־ידי ברית־המועצות לישראל במטוסי־כלא.

אי־אפשר להבין אחרת את תביעתה של ממשלת־ישראל משילטונות מוסקווה לאפשר ליהודים לצאת רק במטוסים אשר יטוסו במישרין לישראל, בלי חניית־ביניים, והתביעה המקבילה משילטונות ארצות־הברית שלא להעניק מעמד של פליטים ליהודים הבאים מברית־המועצות לאמריקה.

אלה הן תביעות משפילות. הן משפילות אותי כישראלי.

הן אומרות, קודם כל, שהיהודים אינם מוכנים לבוא לישראל מרצונם החופשי, ושעל כן אין ברירה אלא להביאם בכוח.

הן גם אומרות שאנו דורשים מארצות־הברית להנהיג מדיניות גזענית אנטי־שמית. כלומר: להעניק מעמד של פליטים לכל אזרח סובייטי הרוצה לבוא לארצות־הברית, פרט לאזרח סובייטי ממוצא יהודי. („יהודי" על פי ההלכה?)

זה מבעית. זה גם טיפשי.

אם סבור מישהו שהיהודים האלה יבואו ארצה, יתאהבו בה ממבט ראשון ויישארו כאן — הרי הוא משלה את עצמו. מי שיובא הנה בכוח, ישנא את הארץ ממבט ראשון. הוא יישב כאן על המיזוודות וימתין בכליון־עיניים להזדמנות לברוח לאמריקה, ארץ החופש.

האם אנחנו באמת רוצים בכך? האם אנחנו מיואשים עד כדי כך?

המנהיגים הציוניים המציגים דרישות כאלה חותמים, למעשה, על תעודת־הפטירה של הציונות.

עובדה זו נרשמה, בוודאי, במוסקווה ובוושינגטון.

העיקר לאהוב את אמא

אם הבנתי נכונה את דיברי ידידתי נתיבה בן־יהודה בטלוויזיה. הרי ביקשה לומר בערך כך: „יהושע בלום, איש הש"י של ההגנה, אומנם היה סאדיסט, רוצח, פושע־מילחמה ואינקוויזיטור, אבל העיקר הוא שאהב את הפלמ"ח."

ועוד: „בן־גוריון לא סילק את האיש הזה מעמדתו הבכירה בצה"ל מפני שהיה סאדיסט, רוצח, פושע־מילחמה ואינקוויזיטור, אלא מפני שלא היה איש־מפא"י."

עזרא סרגוסטי
בן־יהודה

כמו שנאמר על ילד שרצח את אביו: „העיקר שהוא אוהב את אמא."

אין זו הפעם הראשונה שאני נתקל בגישות כאלה אצל נתי־בה. מרוב אהבה לפלמ"ח — שהוא, בעיניה, מרכז ההיסטוריה ומקור כל הטוב והיפה — היא מוכנה לסלוח כל זוועה, ובלבד שנעשתה על־ידי הפלמ"ח או לטובתו.

אני מציע לנתיבה לסדר מחדש את סולם־הערכים שלה. משהו השתבש כאן.

בסיפרי הצד השני של המטבע, שיצא לראשונה ב־1950, תיארתי מעשי־זוועה שהייתי עד להם במילחמת־העצמאות. לא סברתי מעולם שיש להעלים מעשים כאלה. סברתי שיש לחשוף, להסביר ולגנות. באיחור של שלושים וכמה שנים באה נתיבה וחושפת גם היא. אך אין היא מגנה וזה רע.

יהושע בלום זה היה — לפי התיאור שלה עצמה — מיפלצת. כחוקר הש"י (שרות הידיעות) של ההגנה רצח בני־אדם בעיניים. (אני מניח שגם בעיני נתיבה, ערבים הם בני־אדם). אין ספק שהיה סאדיסט. חבריו קראו לו בשם אינקוויזיטור. לפי המשך דרך־חייו, נראה שהיה גם אדם מופרע קשה: אחרי שהקים את מצ"ח של צה"ל התנצר, הפך נזיר, פרש מן המינזר, ירד לגרמניה, הפך גרמני, התיידר עם קצין בכיר של האס־אס לשעבר, קיבל עבודה במישרד הגרמנית. מוזר.

עכשיו באה נתיבה ואומרת: מעשיו של בלום היו בסדר. הוא עינה שבויים, אבל בכל המדינות מענים שבויים. הוא רצח, אבל בכל הצבאות רוצחים.

האומנם? האם לכך היא רוצה לחנך צעיר ישראלי, המתגייס השבוע לצה"ל? שמותר לרצוח שבויים, לענות אסירים? שמקומם של סאדיסטים ופסיכופאתים הוא בצמרת שרותי־הביטחון של ישראל?

משמע: דניאל פינטו ורוצחי כפר־קאסם היו בסדר, ואולי גם האנשים שהוצאו להורג בנירנברג.

הזמרת שרוצה לנסוע לסין ★ הדוגמניות שהתקוטטו על המסלול ★ איש הכספים והשירים

יהודית נגר שיעשעה את כולם בבדיחות על דוגמניות ואופנאים. כשהתעייפה, התיישבה על בירכיה של מארגנת־ההתצוגות אורלי קורן. לצידן: המארגנת והמלבישה דורית ירוחם.

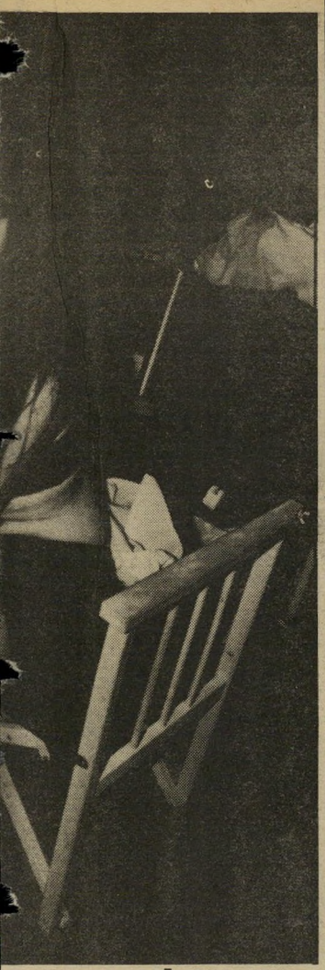

רונית אלקבץ הדהימה ב... הדופן, ש... צעירה. רונית בת ה־22 הזכירה לחלק...

אוהדים שרופים

השריפה שפרצה לפני כמה שנים ברחוב ירמיהו בתל־אביב לא פיזרה את החבורה ולא כיבתה את להט האוהדים. כולם התייצבו במסיבה שערכה להם **כרמלה זילברמן**.

דוגמניות יפות לבושות שחורים, אמנים רבים, אנשי אופנה, רכלנים ורכילאים, עשירים ישנים וחדשים באו למועדם לברך את כרמלה, בעלת אופנת סווינגר, ומעצב החברה **יובל כספין**, לקראת נסיעתו לאמריקה. יובל, שהיה צמוד לאהבתו החשאית החדשה, הביע תיקווה שהשידוך המיקצועי בינו לבין כרמלה יהיה פורה ומוצלח.

כרמלה, שעדיין לא ויתרה על ה...

רונית בן־בסט הדוגמנית... ליף את גו... אם למצב־רוחה, הופיעה למסיבה בשי...

גלוריה סקלן ובעלה ג'רלד, עולים חדשים־ישנים מארצות־הברית, אירחו את הנוכחים. גלוריה, העוסקת בציור, התפנתה מהאירוח לטובת טנגו בזרועותיו של המשורר יהודה עתי.

אצבע משולשת

מילחמת מעמדות התחוללה במסיבת יום־השנה למועדון הרבי סמס: צעירים לחמו בקשישים, חדשים בוותיקים, ומעל לכל יפים במכוערים.

סנינה רוזנבלום, שהיתה מחוברת לחברה **יובל לוי**, ישבה ממש בכניסה למועדון, וסיפרה לכל הנוכחים על הבוטיק שהיא פותחת בקרוב.

גל גרין, רקדנית ג'אז ואירובי, שחזרה מאמריקה, באה ל־הפגין את כישוריה עם ידידים.

תמי בן־עמי ישבה בקירבת מקום, כשהיא צמודה לבן זוגה **קובי זר** וגם לבקבוק יין תורני.

הדור הצעיר והתוסס, לעומתם, העדיף את רחבת־הריקודים. הפתעת הערב לצעירים היתה הדוגמנית **קלרה רון**, שחגגה יום־הולדת וגם פתיחת בית־אופנה חדש. אך הוותיקים הופתעו לפגוש את האופנאי **פייר דה־מרדיקס**, שבא לביקור קצר בארץ ושמח לפגוש במועדון את עורך־הסרטים **חנוך עינב** וידידתו **חנה גלאון**, שעל־אף גילם „המתקדם" רקדו במרץ רב. אישה־האופנה **נמרוד דור**, שערך תצוגה עבור טופר, התעמת פעמיים, שלא באשמתו, עם אחדות מהנוכחות, ופוצה על־ידן לאחר מכן במנה גדושה של עוגת־קצפת.

אירית חדד, מזכירתו של אחד מבכירי הבורסה ליהלומים, משכה תשומת־לב.

שירי כלכלה

בדיחות־גברים על ניאופים היו המנה העיקרית במסיבה לרגל הוצאת ספר־השירים של איש־הפינאנסים **יהודה עתי. יענקל'ה בן־סירא** ויהודה התחרו ביניהם על תשואות החוגגים, שהיו ברובם רוויים ויסקי ר שימחה אמיתית. בין שיר לשיר חילקו לנוכחים מיטבלים שונים מאבוקדו, גבינה ושמנת.

כשניתן האות, הוגברה המוסיקה ו־כולם פצחו בריקודים — כל אחד בקצב שלו. המוסיקה הושמעה בקצב שתאם את האווירה הכללית. החל **מפינק פלויד** וכלה ב**אלן פרסון**. וזוהי התקדמות, בהתחשב בעובדה שהגיל הממוצע היה גבוה מגיל־המדינה. המשורר **פסח מילין**, שהוא האב הרוחני של יהודה עתי, הפליא בריקודים, כשבת זוגתו היא **עדנה**, אשתו הצעירה של יהודה. הפרופסור **עזרי אביתר**, שהיה רציני ושקט רוב הערב, לא נשאר אדיש למוסיקה, והצטרף אף הוא לקהל הרוקדים, כשאשתו, הפסלת **הנה**, מעודדת אותו.

שמוליק עצמון שהיה מנומנם בתחילתו של הערב, התעורר למדי בהמשכו. לאחר כמה לגימות של ויסקי הוא שעט לרחבת־הריקודים, כשהוא גורר עימו את הנשים שניכרו בדרכו. שתיים שהצטרפו היו חנה משען (מימין) אשת הצייר משה מישען, וחברתה יפה.

כאשר יד לוחצת יד

מיעוטים אתניים השתלטו על נשף־ההתרמה לילדים של אגודת יד ליד, שאותה ערכה יו"ר האגודה, הגברת **שלי חושן**. המיעוטים הוסיפו הרבה אקשן וצבע לאירוע, ופעילות הערב היתה בעיקר סביב ה"מישפחות" האתניות: במרכז האולם התרכזה המישפחה הספרדית, שכללה את דיקן הסגל הדיפלומטי ורעייתו, **קוני לי גרידה אסטוריאס**, שהעניקה חסדה לערב, ואף אירחה בשולחנה את שגרירי פרו, מכסיקו, בראזיל, גוואטמלה ורעיותיהם. ולהוספת ניחוח אסייתי צירפה את שגרירת פיליפינים, הגברת **אטה רודריגז** ובעלה.

החבורה הנכבדה הזאת אולצה לקום מספר פעמים כדי לשמש תפאורה לנשות־חברה שדרשו להצטלם בחברתם. לא הרחק מהם התיישבה הנציגות המצרית, שכללה את שגריר מצריים **מוחמד באסיוני** ורעיתו **נגואה**, בחברת אשת יבואן־הזכוכית הגברת **סוניה הרירי**, ולצידה האופנאית **שושנה בן־צור**. החבורה העליזה הזאת התברחה על עניינים פרטיים.

בקידמת האולם התרכזה המאפיה הפולנית, שכללה את אשת החברה היפה **אילנה אס**, הארכיטקט **שלמה פרנקל** ורעייתו **אבירמה**, ואנשי־הביטוח **בידרמן והרצפלד**, שגילגלו שיחה בענייני פוליטיקה ונסיעות לחו"ל. ממולם ישבה המאפיה הצרפתית, בראשותה של האופנאית **מגי דוברוביצקי**, שהשתעשעו בהומור על ענייני אופנה.

כולם דיברו על כולם ועם כולם, לחצו ידיים, התנשקו, החליפו מחמאות. רק

מיכל הלמן המכונה בהומור "פנינה רוזנבלום של הדרום", גם בה את ההצגה מהנוכחים, כשהופיעה בבגד־ערב חושני מעשה־ידיה, שחשף זוג שדיים בסיגנון ג'יין מנספילד המנוחה.

מגי דוברוביצקי המכונה "מלכת הסריגים הישראלית", הפגינה הרבה הומור בערב־ההתרמה, הפתיעה את הנוכחים בבגד מעשה ידיה, כשעל כתפיה גווייה של שועל.

המישפחה האנגלו־סאכסית היתה שקטה: הנרבן האוסטרלי **ליאו מאו** ואשת הנרבן האמריקאי **דויד שוורץ** ישבו באלגאנטיות וחייכו בנימוס. הפלבאים הרבים שנכחו באולם הקיפו מכל עבר את הפטריקים הזוהרים והעשירים שהוזכרו, והתפררו באבק־הכוכבים. אך כמו בכל אירוע מסוג כזה, גם כאן היו קוריוזים ואנקדוטות, והפעם מצידן של הדוגמניות: במהלכה של תצוגת האופנה של **מישל פיאג'**, כשעיני הצופים מופנות לדוגמניות, ניסתה הדוגמנית **קארין דונסקי** להתקדם סולו לאורך המסלול. דוגמנית הבית של מישל פיאג', **חני פרי**, לא אהבה במיוחד את הקטע הזה, ומנעה ממנה פיסית להתקדם, כשקהל הצופים מתמוגג מהעניין, וזה חזר על עצמו פעמיים. גם הקולקציה שהובאה באותו היום ישירות מפאריס זכתה להצלחה גדולה מכפי ששיערו, ולראיה: גנב אופנתי פרץ למכוניתו של היבואן ביום המחרת, וגנב את כל הקולקציה, שכללה עשרות פריטים יקרים.

מיכל בקר הנשואה לחיים בקר, אחד מעשירי גרמניה, בלטה בשימלה שחורה וצרה. היא לא גילתה התעניינות מיוחדת. בעלה דווקא הבטיח להיות הספונסר של ערב־ההתרמה הבא.

ג'וליוס ויין שחקן כדורסל לשעבר, הפופולארי ביותר בקרב נשים צעירות בארץ, עובד כיום בשגרירות האמריקאית בתל־אביב, כממונה על הדואר הדיפלומטי. בחברת הכדורסלן דווייט ג'ונס (משמאל), הוא הפגין שליטה טובה במיקצבים השחורים, שהושמעו לכבודו.

...ת הנוכחים במסיבה בהופעתה יוצאת־...ופה איברים חטובים, כיאה לדוגמנית ...מהאורחים את דמותה של קליאופטרה.

הלילה, סיפרה שאם תזכה בתביעתה נגד חברת־הביטוח בעניין קאלב־איי, שהיה בבעלותה ונשרף, תפתח מועדון בסיגנון חדש, מפואר ביותר.

שרי צוריאל, ידידה קרובה של יובל, הצטלמה בדגמיו החדשים, שהוצגו בשיקופיות על מסך גדול. שרי סיפרה שהיא מתכוננת להגשים חלום ישן: נסיעה לסין העממית. אחד הנוכחים איחל לה להנחות את הקדם־אירוויזיון הסיני, המ־כיל, כידוע, אלפי שירים.

האופנאית **ציונה טוכטרמן**, שהיתה מלווה בבעלה התכשיטן **בני סדני** והבוטיקאית הג'ינג'ית **טובל"ה (חיסין)** התבדלו משאר הנוכחים בשיחות אסט־רולוגיות. מוזמנים רבים התרכזו סביב האוכל הצימחוני.

בקומת הריקודים פיזזו צעירים רבים ונשות־חברה, שפזלו בקינאה לעבר הדוג־מנית הצעירה והחטובה **רונית ויגלר**.

כתב: זהר אהליאב. צילם: צבי טל

קולנוע

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: תנה ואחיותיה, שיחות מלוכלכות, לכלות, קיץ, דקה לחצות.
ירושלים: יום א' בכפר, קיץ, חנה ואחיותיה.

תל־אביב

★★★ **שיחות מלוכלכות** (דיזנגוף 1, קנדה): סאטירה חריפה וחדת־לשון, ולמרות זאת עם הרבה אהבה לאדם ולחולשותיו, על חיי־מין וחיי־אישות, הצביעות והבדידות, בחברה מערבית אינטליגנטית. מישחק מעולה של כל השחקנים המגלמים שמיניה אקדמית באוניברסיטה אחת.

לאורה דרן ב„שיכנוע עדין"
הנסיון הראשון

שבין סדיניה נוצר פלונטר, קליל לכאורה ומביך למעשה.

★★★ **זיברונות אהבה מפירנצה** (דיזנגוף 3 ארצות־הברית): סרט מענג של ג'יימס אייבורי לפי נובלה של אי־אם פוסטר. דניאל דיי־לואיס בתפקיד של סנוב נפוח מפסיד בכישרון רב את אהבתה של חמודונת בריטית מתבגרת, הלנה בונהם־קארטר, לטובת ג'וליאן סנדס. בעת הופעת שורות אלה אפשר יהיה לדעת בכמה אוסקרים זכה הסרט.

★★★ **פלאטון** (שחף, ארצות־הברית, מוצג גם בכפיר ירושלים ובאורה חיפה): גם זה שייך להצגת האוסקר. בסך הכל, זהו סיכום קשוח וכאוב של מילחמת וייטנאם, המעורר את השאלות האם למרה אמריקה משהו מאז המיל־חמה ומדוע חזרה והסתבכה במילחמות אחרות דומות מאז. לדעתו של אוליבר סטון (המובעת דרך דמותו של צ'ארלי שין — בנו של השחקן הידוע מרטין ואחיו של אמיליו אסטבס) האמרי־קאים נלחמים בעצמם והאוייב האמיתי הוא בתו־כם, האוייב החיצוני הוא דמיוני בלבד.

★★★ **שכנוע עדין** (הקולנוע, ארצות־הברית): לאורה דרן וטריט ויליאמס מפליאים לשחק בסיפור התבגרותה של נערה העומדת לפ־ני נסיונה המיני הראשון. מישחק אהבים עדין ומסקרן.

★★★ **בחר בי** (לב 3, ארצות־הברית): אחד הסרטים המקסימים של השנה על רומאנ־טיקה ומין, שקר ואמת, עם שחקנים מרגינים כמו לסלי אן וורן, ז'ניבייב בוג'ולד וקית קאראדין.

★★★★ **חנה ואחיותיה** (שחף, ארצות־הברית): גם הוא באוסקרים וגם אם לא יקבל, חובה לראות את וודי אלן ונשותיו הנפלאות בצ'כוב משלהם.

★★ **ללא רחמים** (פאר, ארצות־הברית): ריצ'ארד גיר יוצא לנקום את מות חברו השוטר ומוצא את עצמו כפות לרכושו של המאפיונר הגדול ביותר בניו־אורלינס, קים באסינג'ר החו־שנית. רגעים של מערבון טוב בתוך עלילה לא כל־כך אמינה.

★★★★ **דקה לחצות** (תכלת, צרפת): ברטראן טאברנייה, שסירטו יום ראשון בכפר מוצג בירושלים וכראי מאד לראותו, בסיפור חייו של מוסיקאי כושי בפאריס בשנות ה־50, המשמש בידיו כמחווה לג'ז כולו. מעקב מרתק אחרי תהליך היצירה המוסיקלי בעזרת כמה נגני ג'ז מעולים, בראשם דקסטר גורדון, שגם מעצב את התפקיד הראשי וגם מועמד לאוסקר בתפקיד הזה.

עדנה פיינרו

פאשיסט קטן צמח בגן

חנות קטנה ומטריפה (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) – זו קומדיה מפחידה לא בגלל מראות־הזוועה שהיא מראה, כי אם בגלל המשל האימתני שבה, שקצת כהה עוקצו. מחמת השימוש החוזר ברעיון המקורי. זה היה בשעתו סרט (רוג'ר קורמן) שהפך למחזמר (הווארד אשמן ואלן מנקן) – שאפילו הוצג בישראל בלי הצלחה – ועתה, שוב, סרט.

סיימור (ריק מוראניס) הוא נבעך שלימאזל טיפוסי. העובד בחנות הקטנה והכושלת של מושניק האיום ברובע המושמץ של סקיד רו (יכול להיות כל סימטה מלוכלכת בדאון־טאון של ניו־יורק, בכל מקום או בשום מקום) ומאוהב נואשות ב־מוכרת־הפרחים הקטנה, המטומטמת והצפצפנית אודרי (אלן גרין). הסיכוי שלו צומח כשהוא מטפח צמח קטן ומיסתורי, ההופך את החנות הקטנה ללהיט, את בעליה למולטי־מיליונר ואת סיימור לבוטניקאי ששמו הולך לפניו. אבל להצלחה יש מחיר דמים: הצמח המיסתורי אינו אלא מיפלץ הצמא לדם־אדם.

בהתחלה זה לא כל־כך נורא לסיימור, כי הוא יכול להיפטר בדרך זו מכל הנבלים שבדרכו, כמו אותו רופא־שיניים סא־דיסט (סטיב מרטין הדוחה הנצחי) ולשחרר לעצמו את אודרי מידיו. עד מהרה גם בעל־החנות הרודני נבלע בתיאבון על־ידי הצמח הזללן. אבל כשהצמח, הנקרא „אודרי 2", רוצה לבלוע גם את אודרי הראשונה, כלתו של סיימור, ובעיקבותיה כמובן את

מוראניס ואודרי 2 – מהיטלר ועד מק־קארתי

העולם כולו – מתחיל העניין להיות מסוכן באמת.

סקיד רו אינה אלא החברה האנושית בכלל, והאומה ה־אמריקאית בפרט, בתורה המנביטה בריגעי־משבר את זרעי הפאשיזם שלה כמו שהיא מגדלת דשא מלאכותי משגשג בגינותיה המפורסמות בחוברות „בית וגן טובים יותר". אפשר לקרוא לפרח בשם היטלר או מק־קארתי, אין זה משנה. הסכנה גדלה בביתך, ראה הוזהרת.

מלפנים ומאחור

חליפת ערב (לב, תל־אביב, צר־פת) – בתום חגיגות דפארדייה (שחקן גדול ופרא מגודל) ועם מלאת שנה בדיוק להצגתו של ה־סרט שבו מדובר, חליפת ערב בקאן, מרשה לעצמה כותבת שורות אלה להכות על חטא. החטא: ראיית הסרט הזה פעמיים. פעם לפני שנה, בפסטיבל המפורסם, ופעם כעת, מתוך כוונה טובה לזכור את הפרטים האבודים, למען קוראי מדור זה. וזהו מעשה שלא ייעשה, במיקרה של חליפת ערב. לא מפני שאין זו יצירת־מופת, אלא מפני שזו עשויה להיות רק חוויה חד־פעמית, שעוצמתה טמונה בגורם־ההפתעה שלה.

לכן, אם בפעם הראשונה השתוללתי מצחוק, לפחות בחצי השעה הראשונה של הסרט, הרי בפעם השניה צחקתי פחות, וחזרתי להיווכח כי חלקה העליון של חליפת־הערב הוא מב־ריק ביותר, שעה שמיכנסיה תלויים עליה ברפיון.

ברטראן (הפרחחים, הכינו את הממחטות) **בלייה, הבימאי**, מתמצת את הסיפור ביעילות: יושב לו ברנש ומרגיש לפתע כיצד אצבעותיה של חברתו משתעשעות בחנות־מיכנסיו. הוא מתחמם כהוגן, ואז הוא מגלה לתדהמתו שאין זו חברתו העושה לו דברים, כי אם חברו הטוב, היושב לידם.

כך קורה, שהמשולש הנצחי מתהפך על מיניו בטירוף קל – גוב (ז'ראר דפארדייה) מפתה את מוניק הממורמרת (מיו מיו), כדי להכניס את בעלה (מישל בלאן) למיטה, והבעל המאוהב

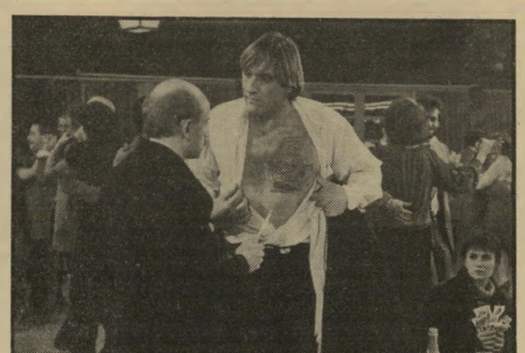

דפארדייה, בלאן ומיו מיו: השלישיה המתהפכת

עד כלות באשתו מתאהב עד כלות בבריון שמעניק לו אותו יחס שתלטני.

ואומנם, חצי השעה הראשונה, כשהשלושה משתוללים במי־טות, מלפנים ומאחור, ומתעללים בבורגנים המסריחים מממון ומשיממון, זה עובד יפה. ההמשך – מלודראמה שיגרתית למדי, המחליפה תפקידים נשיים בגבריים אך נשארת בתחו־מי הריאליזם – מרתק פחות.

הספורטאית עייפה

הבוקר שאחרי (לימור, תל־אביב, ארצות־הברית) – כוכבנית מזדק־נת ושתויה מתעוררת בוקר אחד ומוצאת את עצמה במיטה זרה, ליד גופתו של גבר שסכין גדולה תקועה בחזהו. היא אינה זוכרת כלל מה הביא אותה לשם, ולכן היא מייד מסתלקת מן המקום, אחרי שהסירה כל סימן שעשוי להעיד על נוכחותה שם.

כך מתחיל מותחן מוחמץ, שבו מפסידנית נצחית צריכה להוכיח שהיא רק כישלון מיקצועי, אבל לא רוצחת פאתו־לוגית. בדרך מנוסתה ממקום הרצח היא פוגשת מפסידן אחר, שוטר בדימוס, המנסה לעזור לה, למרות התנגדותה. הצמד נודד על פני לוס־אנג'לס, כאשר החשדות רודפים אחריהם.

החלק המוצלח ביותר בסרט כולו הוא הצילומים של אנדז'י בארטקוביאק, וירטואוז בזכות עצמו, שניחן בעין של צייר ומנצל היטב את נופיה הבלתי־זוהרים של עיר־המלאכים. למרבה הצער, אין הרבה מן המשותף בין אופי הצילומים הללו לבין נושא הסרט. ולמען האמת, נדמה לא פעם שהעלילה מתפתלת כדי להתאים את עצמה לאתרי־צילום, וזמני־התרח־שות משתנים מיום ללילה, רק כדי לספק את הדרישות החזותיות של האיש שמאחורי המצלמה.

זה מוזר, משום שהבימאי הוא סידני לומט, שאפשר לא פעם להטיל ספק בקלילותו, אבל נחשב עד היום כבעל־רצון־ברזל

פונדה ובריג'ס: השתית וגם רצחת?

שאין מכופפים אותו. ומה שחשוב יותר – כמומחה מאין כמותו לבימוי שחקנים. הפעם, הוא מחמיץ לאורך כל הדרך. ג'יין פונדה, בתפקיד הראשי, נראית אומללה וחסרת כיוון לחלוטין. לפי התסריט היא צריכה להיות משוחשת במצב לא טוב, אבל אין ליבה נותן לה כנראה ללכת כל־כך רחוק והיא נעצרת באמצע: הפנים עייפות אבל הגוף של ספורטאית צעירה ולא של אשה המשתמרת באלכוהול מזה 20 שנה.

כלכלה נכונה

הצירוף של ילדים וחופש ארוך הוא צירוף מפחיד מאוד מבחינה כלכלית. גם הילד הצנוע ביותר הופך לעורב לקחן, אם לא מרצון, הרי משיעמום. הילד רוצה סרט ועך סרט והצגה אחת, וכמבון קירקס, ופעם אחת לפחות לונה פארק ומיסערה אחת טובה ומיסערה אחת פשוטה, ר־36 ארטיקים ו־17 גלידות, 300 חטיפים שונים, 11 המבורגרים וצ'יפס, 2 פוסטרים ענקיים של רמבו 1 ורמבו 2, זוג מיכנסי ג'ינס דהויים (להבדיל ממשופשפים, שכבר לא באופנה), חלק מאוד חשוב למחשב, נעלי־התעמלות בצבע גזר (ככה ש לחבר הכי טוב שלו), שני סרטים למצלמה (הוא עדיין לא ער לעובדה שהמצלמה אבדה בטיול האחרון) וכמובן, גם קצת כסף לביזבוזים.

ככה הוא רוצה, הילד העברי הממוצע בחופש פסח.

או אפשר, כמובן, לתת לו את כל מה שהוא רוצה, ואחר כך לשלם את המשכנתא עד לפסח הבא. מאידך, אפשר גם לא לתת לו מה שהוא רוצה, ותוך כדי זה לנטוע בו ריגשי קיפוח, הונחה, כאב ושינאת־הורים, ועבור כל אלה לשלם את החשבון עד סוף החיים.

ומה עוד אפשר? אפשר לקיים ישיבה משותפת של המישפחה, כלומר מצד אחד המפרנסים בזיעה (להלן: ההורים), ומצד שני המתפרנסים בריגה (להלן: הילדים), ותוך כדי ויכוח ויוקב וצעקני. אפשר להחליט על הסכום שכל ילד יכול להוציא על עצמו בחופשת הפסח. הסכום שעליו הוחלט יושם במעטפה והילד/ה יתחילו לתמרן, לחשב חשבונות ולהחליט החלטות מה הכי כדאי לעשות בסכום העומד לרשותם. אם כל הכסף ייגמר להם אחרי שבוע, או הם אכלו אותה, ומהבושה הם לא יפנו אליכם יותר בעניין כסף. אם, לעומת זאת, הכסף יחזיק מעמד עד ליום הגאולה — היום האחרון של החופש — או גם הצלחתם בחינוך. מה עוד תבקשי מאיתנו, מכורה!

עבדות, חרות, משהו כזה!

ליל־הסדר „גופל" השנה ב־13 באפריל, אז כדאי שנתחיל כבר להתכונן. להתכונן למה? קודם כל המריבות בין הקרובים אצל מי ייערך הסדר השנה ומי כן יהיה מוזמן ומי לא יהיה מוזמן. אם בשנה שעברה עשיתם סדר אצל המישפחה שלך, אז אין ספק שהשנה זו חובה לאומית לעשות אצל ההורים שלו. וגם אם ההורים שלו החליטו פיתאום להצטרף לסדר של החתן שלהם ומישפחתו זה עדיין לא פותר אתכם מכלום, כי למרות שהם יהיו מוכנים לוותר על נוכחותכם לצידם בלילה המיוחד הזה, הרי מה יגידו השכנים והקרובים הרחוקים, שכבר שנתיים אתם לא עושים איתם את הסדר. לא יודעת מה אתם מתכוננים לעשות ואצל מי תסבו בסדר, כדאי שיהיה לכם ברור שכבר 12 איש נעלבו מכם ועוד שיבעה יעלבו אחר כך.

ועניין שכבר החלטתם סופית שהולכים לחגוג, שאצלה השנה יישבו מסביב לשולחן הגולדמנים והכהנים והרגבים והטלים. או מעניין מאוד למה לגולדמנים אמרו להביא רק יין ועוגיות־פסח, לטלים אמרו להביא שני סלטים, ורק לכם אמרו לבשל מרק ודגים. באמת לא פיר. לא היו צריכים לעשות ככה. ומה תקנו מתנה למארחת, לבעלה ולשלושת ילדיהם? בעצם, למה מגיעה להם מתנה? הרי אתם מביאים חלק מהאוכל, לא? טוב, אבל בכל זאת היא מארחת והיא נותנת את הבית שלה והיא תצטרך לנקות למחרת. אז לא יפה לבוא בידיים ריקות. קונים משהו קטן, רק בשביל תשומת־לב. אי־אפשר. הרי, להתחרות באשתו המליאנית של המליאן כהן, שכל שנה קונה למארחים סרוויס של 24 חלקים, ומייד מסתכלת בבוז עמוק על המתנות של האחרים.

אגב, אתם זוכרים שלילדינו יש חופש בן 20 יום? מי ישמור עליהם בבוקר ואיך תלכו לעבודה במשך החופש? בטענות נא לפנות למי שהמציא את כל המכות, רם צפרדע, כינים, חופש־פסח וכו'. הדבר היחידי שיכול לעזור בעניין המכה הזאת היא טבלת־אוש גדולה ויפה. שתיתלה במקום מכובד בבית, ובכל יום בערב תעשו בה איקס גדול שיסמל את סוף החופש ותחילת החרות.

ומה עם הנקיון? לא לשכוח פאנלים, בבקשה. והווילונות? כבר לא רואים דרכם כלום מרוב אבק. ומאחורי המקרר. מתי ניקיתם בפעם האחרונה? לא לשכוח שפסח זה אביב, ואביב זה הזמן המדוייק שבו מעלים את ביגדי הקיץ ומורידים את ביגדי החורף, ותוך כדי זה גם קצת מכבסים ותולים ומורידים ומגהצים. נו, וארונות־מיטבח באופן יסודי לא תעשו? והתריסים האלה, שאי־אפשר להגיע אליהם מתוך הדירה, מה איתם? פה ושם צריך גם לצבוע

איזה קיר שהתקלף, ואת הכריות בסלון צריך למלא בצמר־גפן, שלא ייראו כמו משהו שהתחתל הביא הביתה.

אגב, איך תסבירו לילדים שמתוך 20 ימי־החופש לא מצאתם זמן לבלות איתם כמה ימים באילת וכמה ימים אצל החברים בקיבוץ? אל תנסו להסביר, כי לא תצליחו. הילדים לא מבינים מה שהם לא רוצים להבין. יותר פשוט להעמיס אותם על המכונית, וכמו כל עם ישראל לנדוד דרומה עם צידנית, ביגדיים, פיתות וצעקות: „נו, מתי כבר מגיעים?"

* * *

ככה כל שנה. אני כבר התרגלתי, ואין לי טענות לאף אחד. הדבר היחידי שמפריע לי זה למה החליטו לקרוא לדבר הארוך הזה „חג־החרות"?

כמה עצות על מה שאפשר לקנות, למה וכמה

דווקא התכוונתי להתעלם מהמכה הזאת של המתנות והעצות, אבל בלחץ חברות פרטיות, נשברתי ונתתי להן כמה עצות. ואם לחברות שלי מגיע, אז למה לא גם לכם. הנה מיבחר קטן של מה שאפשר לקנות, למה ובכמה:

לכולם

אם זה רק עניין של תשומת־לב ואיתולים לחיים מתוקים, אז למה לא פשוט ממתקים. עלית

משווקת לכבוד החג קופסת־שי מוזהבת, שאפשר לקנותה מלאה בכל טוב הארץ — שוקולד, פרלינים, דרז'ה, ביצי שוקולד וכו', תמורת 22 שקלים אבל אפשר גם למלאה לפי בחירתכם בפחות או ביותר כסף, ברשת חנויות עלית.

גם חברת הממתקים החדשה ורד הגליל התכוננה לחג ויצאה לשוק עם שני מוצרים חדישים באריזת מתנה. פרלינים אינטרמצו בקופסות בשלושה גדלים, החל מ־2.5 שקלים ועד ל־14 שקלים, וגם טירולים (פירות יבשים ואגוזים בציפוי שוקולד), שוב בגדלים שונים ובמחיר החל מ־4.5 ועד ל־12 שקל.

לנשים

(כן, רק לנשים, אף גבר לא מתרגש מצלחת יפה).

חנויות כלי־הבית מפוצצות במאות סוגי כוסות ואלפי סוגי צלחות מכל גוזג, דת ומין ובכל צבע וסוג פרחים ופסי־זהב ומחירים. הדרך היחידה עבורי להתחיל לבחור היא להחליט שבחג חרותנו צריך לקנות כחול־לבן, וכאן המיבחר מצטמצם פלאים.

המיבחר הגדול ביותר של כחול־לבן נמצא ברשת החנויות לפיד־נעמן. שלכבוד הפסח הורי־דה מחירים עד ל־50%. בין כלי־האוכל הקונ־בנציונאליים יש כעת מערכות בציבעי ורוד וסגול, וסוף־סוף בארצנו — אפילו צלחות שחורות. מתנה יפה מאוד היא מרקיה חסינת אש, שעליה מודפס מתכון של מרק ב־7.2 שקלים, אבל יש גם מתנות גדולות ומפוארות כמו כלי־ההגשה למרק, שמחירן 67.5 שקלים.

אבל כדי שלא תגידו שאני שובניסטית מטומטמת, בכל זאת משהו קטן מתוצרת־חוץ, הפעם, דווקא צרפתי: אביזרי שולחן מרושתים

בשלל צבעים, כל אחד ב־5 שקלים בלבד. מח־זיקי־מפיות־בד, גביעי־ביצים ומעמדים לסכום משומש, כדי שמפת־השולחן לא תתלכלך.

ועוד חידוש נחמד הוא מגש־פלסטיק בעל שקערוריות מיוחדות, שלתוכן נכנסות הצלחת והכוס ולא נופלות כשמחזיקים את המגש על הבירכיים, בזמן הצפיה בטלוויזיה, למשל. רעיון נחמד, גם הוא בשלל צבעים ב־9 שקלים היחידה, ברשת חנויות חוויה.

לילדים

רעיון נחמד שישמח כל ילד/ילדה היא ההגדה המנגנת. זוהי הגדה של פסח, שבה מלבד הטקסט המסורתי, מילות שמונה שירי פסח, כשלצידם במקום תווים קונבנציונאליים ציורים בצבעים שונים, המתאימים לציבעי הקלידים שבמנגנון נגינה דמוי־פסנתר בתחתית הספר. תוך חמש

דקות יכול כל ילד לנגן לעצמו את שירי־הפסח ולהיות מאושר מ„גאוניותו".

על כריכת הספר כתוב: „פשטות הנגינה מח־זקת את זיקת הילד לעולם המוסיקה, להגדה ולמסורת, תוך פיתוח קואורדינציה בסיסית בין העין ליד." אני לא מציעה לבנות על זה. הנאה זה גם משהו — 29 שקלים.

לילדות

אני לא יודעת מה ילדות אוהבות, אבל אילו הייתי אני ילדה עכשיו הייתי ממש משתגעת על סיכות המאכלים, שאפשר לתלות על בגד בקבוצות של ארוחה שלמה. למכירה בכל מיני חנויות של פיצ'בקס, אבל בבו־בו בלב דיזנגוף, כל מנה רק ב־3 שקלים.

קניתי שבע כאלה. לא שאני אישית מכירה ילדות, אבל אולי פעם יכירו לי.

קישוטים

אם החגיגה השנה, במיקרה, אצלכם, בוודאי תרצו שמלבד החברה הנעימה והאוכל הטעים — גם השולחן ייראה במיטבו. מפה יפה, כלי־אוכל

נאים, סכום מתאים, מפיות בשלל צבעים, ואחרי כל זה, בכל זאת, שם במרכז השולחן חסר עוד משהו קטן שיכול להשלים את התמונה.

אפשר לחפש בבויירם את הצדף הענק שפעם מישהו הביא, לרחוץ אותו, למלא אותו בפרחים יפים ולהעמיד במרכז השולחן.

ולמה לא שני קינרסים, או יותר, שישמשו כפמוטים?

ואפילו סלט דקורטיבי, כמו שלי אותי בקורס לקישוטי־מזון של תנובה. בתח הערב זה נראה כמו זר פרחים, אבל אחר כך, תוך כדי האכילה והקריאה, אפשר לאכול את הצנוניות, התפוחים והבצלים.

יזהר — בפעם השלישית?

עזר כנגדן יזהר כהן ואחותו, ורדינה, שרו דואט האחד לשני. בעת החזרות לא היה הקהל בטוח אם הגימיק של אח ואחות, השרים זה לזה שיר־אהבה, אכן יפעל. היו גם כאלה שחשבו שיזהר לא יכול לזכות בתחרות בפעם השלישית. אבל הכל היו משוכנעים שזה מוצר טוב.

המתחרה אריק סיני. שהפתיע את כולם. מכיוון שבניגוד להו־פעותיו בדרך־כלל, בסגנונו האדיש המוכר, היה הפעם מלא מרץ ותנועה. עזרה לו להתעורר להקת ברור־חיל, שליוותה אותו.

הכנות הקרחתניות, שנערכו בח־דרים קטנים ואפלים, שם עבדו ב־משך חודשים מלבישים, פיזמונאים, בימאים וזמרים, כשכל אחד מכין קטע של שלוש דקות שייראה על־ידי כל עם ישראל — יצאו לאור בחזרות שהתחילו ביום הרביעי ונמשכו ביום החמישי.

החזרות היו אמורות להתחיל ביום הרביעי ב־3 אחרי־הצהריים, אך התחי־לו רק ב־7 בערב. אחת ממצלמות הטל־וויזיה התקלקלה, והיה צריך לנסוע לירושלים כדי להביא במיוחד מצלמה אחרת להחלפה.

השיר הראשון, שאותו שר אריק סיני, היה בעת החזרות הצלחה אדירה. זו אינה ההופעה הראשונה שלו בקדם־אירוויזיון, אך מנהליו החליטו הפעם לעורר אותו, בניגוד לפעמים אחרות, שבהן הוא הופיע כזמר שקט. לכן החליטו לצרף אליו את הלהקה הסוע־רת ביותר בארץ, הלהקה הבראזילית של ברור־חיל. ועל זה נוסף שיר מלא אופטימיות ושימחה שכתב יגאל בשן.

ר'יטה ממין זכר דודו פישר, חובש־הכיפה, שהיה בעבר בלהקת הרבנות הצבאית, היה הפתעת־החזרות. הכל אמרו שהוא ריטה ממין זכר. לידו הכנר המלווה, מירל רזניק.

המזכיר בצורתו את אלן דלון, השחקן הצרפתי היפהפה.

אדם היה בעבר אחד הזמרים שליוו את יזהר כהן בשירו עולה עולה. הוא אכזב מן השיר, שזכה ליחסי־ציבור כל־כך נרחבים.

וירז'נסקי, שישב בקהל, לא הפסיק לומר לכל סובביו: „אני לא צביקה פיק, בגלל הסקנדאל שהתלווה לו, כש־מישהו אמר כי הוא רומה ללהיט גרמני הצועד במקום גבוה במיצעד־הפיזמו־נים שם.

מבחינתה של אביטל, שהיתה מתו־חה מאוד, לא הצדיק השיר את הפיר־סומת המוקדמת. עיקר המתח שלה נבע מכך שביום למחרת החזרה עמדה ועדת־השירים להכריע אם השיר אכן גנוב ואם יישאר בתחרות. מי שניסה להרגיע אותה היה אדם, בחור בלונדי, מאנטי, ושהחלום הכי גדול שלו הוא לשכב באמבטיה מלאה קצף כשבידו כוס שמפניה ומסביבו מאות נרות. את הרעיון לקח מן הסרט כוכב נולד, עם ברברה סטרייסנד.

אדם, בן 27, הוא גרוש ומשוגע אחרי אמא שלו, שרצה אליו עד היום הביתה עם סירים של אוכל הונגרי.

גם העידוד של שימרית אור ובעלה, יוסי וירז'נסקי, לא הועילו לאביטל, והקהל שנכח בעת החזרות קצת הת־נסע עם יזהר ולהקתו לתחרות האיר־וויזיון בשווייה. שם פגש אותו שלמה צח, בעלה ואמרגנה של אילנה אביטל. הוא הבחין בכישרונו של הבחור הצעיר והחתים אותו על חוזה בלעדי. צח הוציא לאדם תקליט באירופה, וכשנסע עם אילנה אשתו ל־פאריס, לקחו איתם גם את אדם. חבריו אומרים עליו שהוא טיפוס מאוד רו־אריק, מינוס שישה קילו, בתילבושת ירוקה, באמת הפתיע את כל הנוכחים בחזרות.

מייד אחריו באה אילנה אביטל. היא היתה מלווה על־ידי חיים אדם כהן, הבימאי שלה, בשיר שהיא הלחינה למילים של שימרית אור. השיר של אביטל זכה ליחסי־הציבור הנרחבים ביותר בעיתונות הישראלית, בעיקר אני לא צביקה פיק!" הוא התכוון לכך ששמה של אשתו, שימרית אור, מזכיר את שמה של מירית שם־אור, אשתו של הזמר צביקה פיק.

פיתאום עלה על הבימה גבר גדול־מימדים, שלא הביא את התילבושת שלו. בהשוואה לכל שאר הזמרים, שכל אחד מהם הביא איתו גימיק אחר, ולהקת ליווי גדולה, בעיקר נשים צעי־

עלילות, קנוניות, מילחמות בין אמרגנים, אהבות נסתרות, גילויי כישרונות חדשים

קם מיקי קם, בהופעה מזהירה בבימויו של צדי צרפתי, מי שביים גם את להקת הנח"ל.

רות ויפות, עלה זה אל הבימה כשהוא מלווה בכנר בשם מירל רזניק, עולה חדש מרומניה, הנמצא בארץ שלוש שנים בלבד.

חיקוי לסרט

הזמר, דודו פישר, חובש-כיפה, שר שיר צועני יהודי. מייד הבחינו הכל בקולו האדיר, המזכיר זמרי חזנות. הו־פעתו הזכירה הופעות בפסטיבל חסידי, ושם לבטח היה זוכה בתשואות, אך לא התאימה להופעה בתחרות קדם־אי־רוויזיון. אהוד מנור, שליווה אותו וכתב לו את המוסיקה, הודיע לכל הנוכחים: „אל תראגו, עם צאת השבת אני מת־לבש עליו ועד לתחרות האירוויזיון הוא ילמד אצלי לקפץ ולרקוד מסביב לכינור. אני גם ארגז שהכיפה שילבש תהיה בצבע השיער שלו, כך שלא ייראו אותה."

החזרות של היום החמישי בבוקר התחילו עם השיר שמסיים את התח־רות. אי־אפשר היה למצוא שיר יותר

(המשך בעמוד 38)

אהבה לוהטת צביקה פיק עם ראומה תירוש. השמועות סיפרו כי בין השניים מתנהל רומאן, אך פיק הכחיש את השמועות, והבהיר כי אינו עוזב את הבית למען ראומה.

שתי אחיות רונית (מימין) ואיריס שר. רונית היא הצעירה ביותר בין המשתתפים, והיא בת 16. שתיהן מופיעות בלה־קת הליווי של צביקה פיק, והן תלמידות המרכז למחול בחדרה, בניהולה של יהודית שווייצר. את התילבושות, בשחור־לבן, הביאו במיוחד מפאריס.

הכוריאוגרפים חיים אדם כהן (למע־לה), שביים את אילנה אביטל. בתצלום משמאל: אדי גייקובס, עולה חדש.

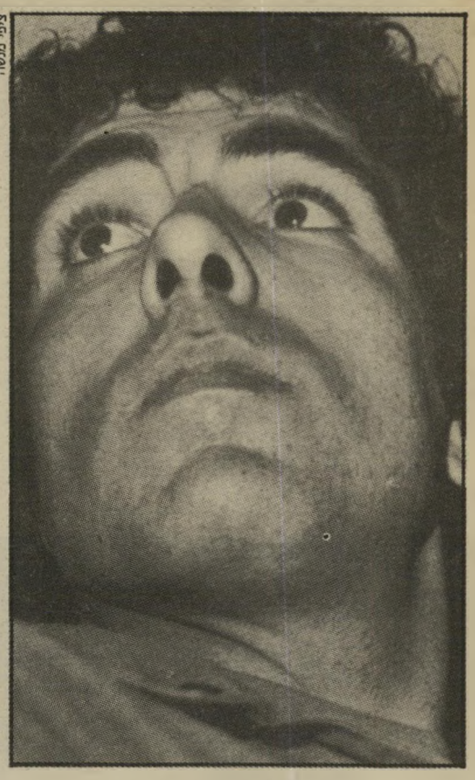

ימין סוויסה:

„דויד לוי עושה מה שעשו השרים האשכנזים!"

השבוע נתקע דויד לוי במצב בלתי־אפשרי. פועל־בניין מובטל, יליד מארוקו, תושב בית־שאן, שהפגין בשנות ה־50 תחת הסיסמה „לחם! עבודה!" ושהפך ברבות הימים לשר בכיר בישראל, נתקל בפועלי־בניין מובטלים, ילידי צפון־אפריקה, תושבי עיירות־פיתוח, שצעקו לעברו „לחם! עבודה!" זה היה כאשר בא לוי לטקס הנחת אבן־הפינה לעיר חדשה ליד ירושלים, ביתר. מולו ניצבו מובטלים משדרות.

ביקשתי לברר עם ימין סוויסה, מנהיג תנועת־האוהלים, אם המארוקאים משנים את דעתם.

לא. המארוקאים שבממשלה כנראה שכחו את היעדים שהציבו לעצמם. מפגיני־שדרות ועיירות־הפיתוח היו במקום הנכון, בזמן הנכון וברגע הנכון. הם עשו את הצעד הראשון, ששום עיירת־פיתוח לא עשתה עד עכשיו, כשמובטלים מקבלים דמי־אבטלה, המספיקים להם בקושי כדי לקנות סיגריות, אז ישוב חדש שקם — ולא חשוב מי הקים אותו, שר אשכנזי או שר ספרדי — זה הזמן להוציא עליו את הזעם.

● **גם נגד דויד לוי?**

כן. התחושה היתה שדויד לוי הוא איש מתוכנו, והנה התגלה

הפגנות

שהוא הולך לעשות דברים כמו כל האשכנזים. ולכן קמו עיירות־הפיתוח להפגין נגדו. כשהקימו התנחלויות, עיירות־הפיתוח לא הפגינו. אבל עכשיו, דווקא מפני שמארוקאי עושה דברים ששרי־ממשלה אשכנזים עשו, אז דווקא עכשיו באו ההפגנות וההתמרמרות.

● **מה אתה מייעץ ללוי לעשות, אחרי ההפגנות נגדו?**

לבטל את הקמת הישוב, ולראות מחדש את השליחות שכבר יכול בא למענה. הייתי מייעץ לו גם לצאת למילחמה גלויה באותם שמבקשים לפגוע בשכבות החלשות. שישקיע את כל המשאבים העומדים לרשותו בשכונות־המצוקה ובעיירות־הפיתוח, ולא בכל מיני ערים חדשות. ערי עירו קודמים: ערי אופקים ושדרות, ירוחם ובית־שאן. שם הצרכים, ושם יש הרבה מה לעשות.

● **מה היית עושה במקומו ובמעמדו?**

אילו הייתי במקומו, כדבר ראשון הייתי מתפטר מהממשלה ומהכנסת, וקורא למרד חברתי נגד העדיפויות של הממשלה הזאת!

(רונית אנטלר)

אנדריי קלצ'ינסקי:

„כשהנשיא יסתכל בראי, הוא לא יהיה שמח!"

לפני 10 שנים פרץ אנדריי קלצ'ינסקי לשגרירות־גרמניה בישראל ואיים בנשק לקחת בני־ערובה. במשך השנים אימץ לעצמו את תואר המפגין הקבוע נגד הגרמנים וגרמניה.

ביקשתי לשמוע ממנו את דעתו על נסיעתו של נשיא־המדינה לגרמניה, בראשית החודש.

נסיעת הנשיא לגרמניה היא נבזות. אני יודע שיש לישראל אינטרסים מדיניים עם גרמניה, אינני יודע אפילו למה. אני מבין שאי־אפשר לצאת למילחמה וענונית נגד גרמניה. אני גם יודע שהחרבה שרים נוסעים לגרמניה בהסתר. אבל זו הפעם הראשונה שנשיא מדינת־ישראל יהיה על אדמת גרמניה. ואני שואל: למה יצאו כאן בהיסטריה נגד נסיעתו של הנשיא רגן לגרמניה? לא יעזרו כאן תכסיסים: זו נבזות.

● **אתה היית בגרמניה?**

כן. חמש או שש פעמים. אבל תמיד לצורך הפגנות, ואפילו נעצרתי וגורשתי משם. פעם גם נסעתי לראות גרמניה אחרת, מובן שלא ראיתי כזו.

● **אם אתה, כמפגין אנטי־גרמני, נסעת — למה שהנשיא לא ייסע?**

כי הנשיא זו מדינת־ישראל! זה סמל! אני סתם צ'ופצ'יק בלי משמעות. שניסה לנהל מילחמה לא־מוצלחת, שהיתה אבודה מראש.

גרמניה

● **אתה מתכוון להפגין מול הנשיא?**

הלוואי ויכולתי לעשות משהו! אבל יש לי שמונה שנים על־תנאי, וכל הפגנה שלי תכניס אותי לכלא.

● **ולעניין בל־כך רציני אתה לא מוכן ללכת לכלא לשמונה שנים?**

לא איכפת לי להיכנס לשמונה שנים למאסר. אבל לצערי אינני רואה בשביל מי כראי לעשות דברים כאלה. הכל כאן מזוהם. כל הערכים נשברו, אפילו בתנועת־החרות שלי. עברתי כבר שני התקפי־לב, ואני לא חושב שכדאי לי לבזבז התקף נוסף על מילחמה עם בתי־המישפט.

● **מה היית מייעץ לנשיא לעשות?**

אני לא רוצה לדבר איתו! שדווקא עכשיו, בזמן שמתנהל בארץ מישפט־דמיאניוק, הוא נוסע לאדמת גרמניה! אני חושב שכאשר הוא יסתכל בראי, הוא לא יהיה שמח מעצמו.

● **היית במישפט דמיאניוק?**

לא! הייתי במישפט אייכמן נעצרתי. כי אני לא שולט על עצמי במישפטים כאלה, ולא רציתי להיעצר שוב. אני מוכרח לשמור על המשאבה שלי.

(רונית אנטלר)

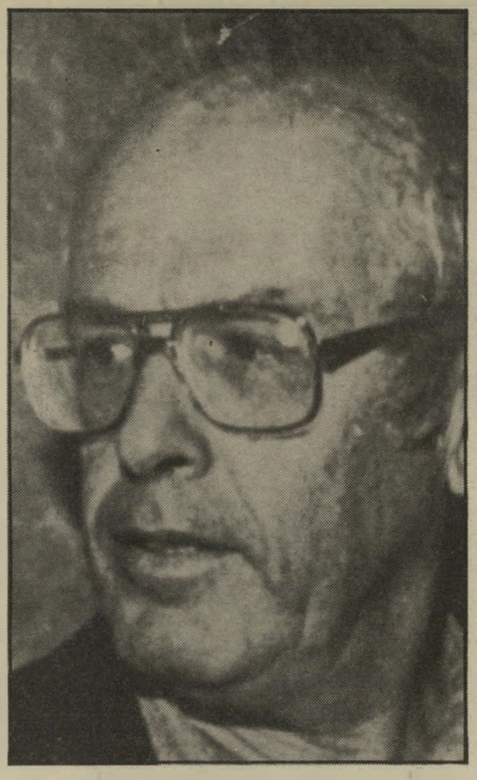

אהרון טייטלמן:

„אני מעדיף את חיק הטבע על הפוליטיקה!"

ביום השלישי היה אהרון טייטלמן צריך לשוב למישרדו בלישכת שר־התיירות, על פי פסיקת בית־המשפט. ועד־עובדי המישרד אינו מסתיר את מאבקו בטייטלמן, יועץ בכיר לאברהם שריר, הנאשם בימים אלה בהטרדות מיניות של עובדות במישרד. הוועד פנה לערכאות, והצליח לדחות

מנגנון

את שובו של טייטלמן למישרד לתקופה נוספת.

שוחחתי על כך עם טייטלמן. הוא נשמע מתוח. אגב, אלה מילותיו הראשונות לתיקשורת מאז שעלה לכותרות.

ממילא לא יכולתי לשוב לשם. קיבלתי ליום השלישי צו־מילואים. לכמה זמן? לחודש ימים. אחרי התקופה האחרונה שעברה עליי, דווקא לא יזיק לי לנקות קצת את הראש ולהתרחק מהפוליטיקה.

● **הצצת בעולם הפוליטיקה ונסגעת?**

כן, זהו עסק מלוכלך.

● **במשך כל תקופת הפירסומים האחרונים אודותיך נמנעת מלהתראיין או להגיב על ההאשמות שהועלו נגדך. אתה מתכוון לשנות מדיניות?**

ודאי, בעיתוי הנוח לי. כשאפתח את הפה — יהיה לי הרבה מה לומר. בינתיים אני עושה מילואים. בשבת אקח את מישפחתי, שעבר עליה סכל רב, לטייל בפרדסים של ראשון־לציון, בחיק הטבע. שם יותר אנושי.

(דפנה ברק)

מתי ויינברג:

„אין מעזים לייצר קונדום כחול־לבן!"

הנה זה קרה גם אצלנו. הקונדום פרץ מהסלונים, שבהם הוא נושא־שיחה לוהט, אל מודעות־הפירסומת בעיתונות, ואף בעיתוני־הנוער. האיש האחראי על חשיפתו של הקונדום לקהל הרחב הוא מתי ויינברג, איש־פירסום של סופרפארם. מדוע, שאלתי את מתי, אתם עושים מאמצים פירסומיים עכשיו, כשהדיעה הרווחת היא שלקונדום מעולם לא היתה עדנה כמו בימים אלה.

זה נכון, שמכירת הקונדומים בארץ עלתה בחודשים האחרונים ב־50%. אני לא יודע איך זה יישמע מפיו של איש־פירסום, אבל הכוונה הפעם היא יותר לגרום למודעות גדולה מאור מאשר להגביר מכירות, המוגברות ממילא.

● **מה זה „לגרום למודעות"? היום נדמה כי אומרים קונדום במקום בוקר טוב, במקום בתיאבון ובמקום לילה טוב. כולם יודעים פיתאום שיש קונדום.**

זה נכון, אבל לא יודעים, למשל, שיש מקומות שבהם לא צריך לבקש אותו מהמוכר או המוכרת, מיכשול העובר על הרבה מאוד אנשים, אלא פשוט לקחת אותו מהמדף או מהעגלה הגדולה, המתמלאת והמתרוקנת בכל יום.

● **כמה סוגי קונדומים יש היום בארץ? כמה הם עולים?**

אצלנו יש שלושה. בחנויות אחרות יש מינים נוספים. אגב, כולם מתוצרת־חוץ. אף אחד עוד לא העז, כנראה, לעשות קונדום כחול־לבן. המחירים נעים בין ארבע ושמונה שקלים עבור חפיסה בת 12 יחידות.

בריאות

● **אני מבינה שלפי ההלכה, הממונה על זרעו של הגבר היהודי, הקונדום אסור בשימוש. אתם לא מס־חדים מפעולות־תגמול ושריפת־מודעות מצד החרי־דים?**

נכון שלחרדים אסור להשתמש בקונדום, אבל נדמה כי הפעם גם הם מבינים את חומרת המצב עם מחלת־האיידס, ולכן הם שותקים.

● **כשהחלטתם לפרסם את המודעות, חששתם איך זה יתקבל?**

חששנו קצת מהעיתונים עצמם, וחששנו מהחרדים. מסתבר שכולם לוקחים את העניין באופן רציני מאוד, הפעם.

● **אתה אומר שמסע־הפירסום הוא מעין שרות ציבורי. אם שרות ציבורי, אז למה לא תשדירים בטלוויזיה?**

את זה יכול לעשות רק מישרד־הבריאות או התאחדות־החרוק־חים. אני מתאר לעצמי שהם חשבו על זה, ואני גם מתאר לעצמי שהם חוששים. אם אנחנו פתחנו פתח לעניין, נשמח שיבעתיים.

(דניאלה שמי)

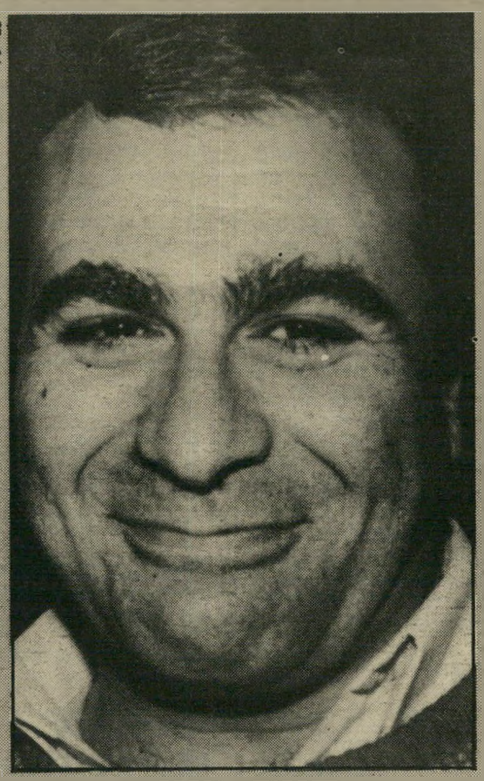

דויד מנע:

„כדאי לבטל את מליאת רשות השידור!"

בימים הקרובים אמורה להסתיים כהונתו של הוועד־המנהל של רשות־השידור. לשר־החינוך־והתרבות היתה באחרונה הצעת־ייעול: לבטל את המליאה הרחבה של הרשות ולהגדיל את מיספרם של חברי־הוועד מ־7 ל־15. שאלתי את חבר־המליאה מטעם הליכוד, דויד מנע, האם זה טוב ליהודים או רע ליהודים.

זוהי הצעה מצויינת. כך נוהגת השיטה הבריטית, ושם היא הוכיחה את עצמה. בעצם, למליאת רשות־השידור אין סמכויות נרחבות.

● **מה עשיתם במשך שלוש השנים האחרונות במיסגרת המליאה?**

לא עסקנו בנושאים אופרטיביים. דנו בעיקר במדיניות. לא היו לנו סמכויות מעבר לכך.

שידור

● **באיזו תדירות התכנסתם?**

אולי פעם בחודש. פעם בחודשיים. אבל אני אישית לקחתי יזמות במשך כהונתי במליאה. ללא יזמות פרטיות, למליאה כגוף אין שניים!

● **אתה בעד הרחבתו של הוועד־המנהל ל־15 חב־רים?**

כן, מפני שמבטלים תמורת זה את המליאה. רשות־השידור הישראלית בנויה על פי הדגם הבריטי. גם שם יושבים 15 אנשים בוועד־המנהל.

● **15 אנשים בוועד־המנהל היוקרתי, פירושו של דבר יותר ביבורים פוליטיים מאשר ביום. בשיש רק שיבעה.**

עניין הביבורים מקנז את עצמו: יותר ביבודים לחברי הוועד־המנהל ומאידך — פחות ביבודים לחברי־המליאה, האמורה להתבטל על פי ההצעה.

● **מה עושה לך ההצעה הזאת באורח אישי?**

לא כלום. אני ממילא אכהן בוועד־המנהל הבא, ללא כל קשר למיספר חבריו.

(דפנה ברק)

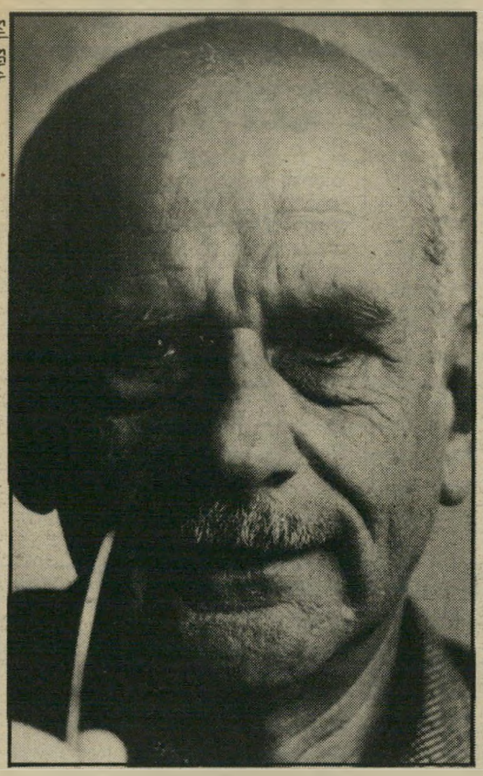

שימשון עופר:

„תמונת האשה המיסכנה והגבר המנצל — כוזבת!"

שולחן הפוך **הוא ספר הדן בגירושין מהצד של הגברים. תוך כדי תיאור כמה וכמה מיקרי־גירושין, שבהם „נדפקו" דווקא הגברים, מערער המחבר, שימשון עופר, על מוס־כמות חברתיות רבות בתחום זה, וקורא תיגר על דעות קדומות, ואף על התייחסות המימסד אל הגברים־האבות. שאלתי את שימשון עופר אם הספר נכתב מתוך ובגלל ניסיון אישי.**

כן ולא. כמי שהתגרש בעצמו, חוויתי את התהליכים הללו, אבל הדוגמות המובאות בספר על קיפוחו של הגבר לא היו מנת־חלקי, לשימחתי. בגלל גירושיי נפגשתי עם גרושים רבים, שמעתי סיפורים רבים והגעתי למסקנה שמה שאתה שומע וקורא על העניין הזה, זה מה שרוצים שתקרא ושתשמע.

כעיתונאי ראיתי שיש כאן סיפור מעניין, ואפילו גילוי, אז התחלתי לאסוף חומר ופגשתי עוד גבר מנוצל ועוד גבר דפוק. אני לא אומר שכל המיקרים הם כאלה, אבל ברור לגמרי שהת־מונה של האשה המיסכנה והגבר המנצל היא מסולפת ומטעה.

● **תן לי דוגמה אחת שבה הגבר מנוצל או דפוק.**

כשזוג נפרד, והילדים נשארים אצל האשה, הבעל משלם מזונות. נכון? שמעת פעם על אשה ששילמה מזונות עבור הילדים הגרים אצל הבעל? אבל זאת רק דוגמה אחת קטנה. יש עוד רבות.

גרושין

● **את מי אתה מאשים בכך?**

אני לא מצד ההאשמות, אני יותר מצד גילוי האמת. בעיניי־אישות תקפים במדינה חוקי־ההלכה, ובאלה, בניגוד למה שחוש־בים, יש הרבה מאוד דברים לטובת האשה. את זה הפמיניסטיות לא מזכירות בכלל. החד־צדדיות שלהן גורמת לפער גדול בין המינים, ובהרבה מיקרים להרס בתוך המישפחה.

● **אתה אנטי־פמיניסט?**

בהחלט לא. אני איתן בכל מה שקשור למאבק למען שיוויון־אמת. אבל ברברים אחרים, בעיקר בחד־צדדיות שלהן, אני רואה את הנזק שהן גורמות. אגב — לנשים לא פחות מאשר לגברים.

● **האם בספר יובל המתגרש למצוא עזרה, או לפחות ניחומים?**

עצות לפרט אין בספר. כל אחד יוכל להסיק מסקנות מה־רוגמות הניתנות. אני לא נותן עצות, רק מיספר סיפורים שקרו. מה שאני מציע בספר זה הוא להקים לשכות מטעם המדינה, או מטעם גוף ציבורי אחר, שבהן יוכלו המתגרשים לקבל ייעוץ מישפטי, ולא להזדקק לעורכי־דין, שבמקרים רבים גורמים ללי־בוי הסיכסוך.

(דניאלה שמי)

האם יש חיים אחרי הזבל?

צופי הטלוויזיה שבינינו (כלומר, כולנו, הבה נודה על האמת) כבר התרגלו למיצעד האינסופי של יצאניות ועבריינים, תימהוניים למיניהם וסרטים, חולי־מין וטראנסווסטיטים (גברים המתחזים לנשים ולהיפך) הפוקדים את הסאלונים שלנו בתוכניות־הבידור של ימי שישי וימים טובים אחרים במסווה של „גיבורי תרבות", הוא הכינוי המיובא מארצות־הברית כדי לטהר את השרץ המתרבה.

חלפו־עברו הזמנים שבהם התבשמנו כולנו — התבשמנו רק על דרך המליצה, כמובן — מראשוניותם הנאיבית של „ניחוח־הזבל וריח־חציר". גם אז לא היו אלה שורות־שיר מן העידית אבל ריח־החציר וניחוח־הזבל הכפרי באמת העלו זיכרונות נעימים ואפילו מרגשים. והחציר עוד היה חציר.

את מקומם של השירים החלוציים התמימים ההם תפס היום מיצעד־הפיזמונים הממוסחר, ואת טיקה של האשפה. בטענה כי „הליכה למיזבלה אינה צריכה להרתיע. היא ביקור במוסיאון או בארכיון לא פחות מאשר מסע ספארי אקולוגי. בה (במיזבלה) משתמרים כל תולדותינו, בה נכתבת הכרוניקה האמיתית, שאינה זהה בהכרח עם ההיסטוריה הרישמית."

ואשה צעירה רגישה ואינטליגנטית כליילה שוורץ רושמת בשולי מיצג שאף צולם ותועד בטלוויזיה: „הזבל הוא תוצאה של חיים ובלתי־נפרד מהם. המיזבלה בחיריה (בה נערך המיצג — נ"ז) נראית לי כישועה למופת. המקום האינטגראלי ביותר שראיתי וחשתי בימי חיי" (ההדגשה שלי — נ"ז).

כמה חרא צריך אדם „לאכול" — בלשון העגה של ימינו — כדי שיעלה על הכתב מישפטים נוראים כאלה!

תאמר מה שתאמר עליהם, לא תוכל להכחיש שהם סימפטומאטיים לזמננו ולתרבותנו; וגם זה,

ישועה למופת? ליילה שוורץ במיזבלת חיריה (מיצג)

מקומו של החציר הכפרי ירשה המיזבלה העירונית, היא וביב־השופכין, מה שנקרא בלשונות אירופה בשם הקלואקה.

כיצד באמת להסביר את הקסם הזה של הביב? — ימי פומפיאה האחרונים? סדום show? הצורך בגירויים חריפים יותר ויותר? חלק מהפרוזות־יה של החברה המתירנית? סימן מסימני המבוכה וה־מצוקה?

יותם ראובני, סופר ומשורר המקדם את פניו של „דיוויין" — הטראנסווסטיט היהודי המופיע במלבושי אשה, אשר שב אלינו עתה „לפי דרישת הקהל" — מנסה להסביר את התופעה במושגים פרוידיאניים מובהקים:

„ההצלחה של דיוויין מבוססת על המשיכה אל המבחיל. ככל שזה וולגארי יותר, זה טוב יותר. אולי הצפייה במבחיל, מגע קצר־מועד ממרחק בטוח, היא אמצעי־ההגנה. אתה מקבל את מנת ה־מבחיל, שאולי אתה נזקק לה, בלי לעשות את זה בעצמך. הפעולה היא על הדברים השפלים, המטונפים, שקיימים מעבר לציפוי הדק של התרבות, ומבקשים להתפרץ אל פני השטח." (ידיעות אחרונות, 6.3.87).

„הציפוי הדק של התרבות." אבל היכן בדיוק מצוי אותו ציפוי אצלנו ומה עוביו כי נדע, וכן גם זה: האם מצטמק הוא או, להיפך, גדל. השאלות הללו צריכות לעניין את כולנו.

הרבה מן הטינופת המוצגת, מוקרנת ומשוחזרת היא אימפורט. אבל יש גם מייצור מקומי. ראשיתה כמרומה באותם כתמים דמויי הפרשות ודיימויים לקוחים מאברי ההפרשה שבהם התגדרה תרבות־המחאה בשנות השישים: אלה היו הימים שבהם שימרו אמנים את צואתם בצקבוקים חתומים, ואילו אחרים הדפיסו „רקטוגראפיות", דהיינו הדפסי־אחוריים: לשימחתם של משקיעים מרחיקי־ראות שהימרו על האמרת מחירו של הפרש האמנותי ולמגינת־ליבם של מוסרנים ושמרנים למיניהם, שלכתובתם כוונה מחאת הפרשה־בציבור. חלוץ ישראלי שימש כאן, כמדומה, המשורר הירושלמי אהרון שבתאי שבחרא. מוות שלו וכיצירות אחרות מסוג דומה ביקש לאזרח במקומו תינו סינגון חריניי נינוח, מרוצה־מעצמו ומשופע בציטטין אקדמיים.

השלשלת נמשכת. לא־מכבר הצטרף אליה מ־שורר (מוכשר, לדעתי!), המבקש להעמיד פוא־

כוהנת הגדולה של השירה הפוסט־פאנקיסטית", שאותה גילה בלונדון. מסתבר כי „משוררת אנגליה בשם ג'וליז" „נושפת את זעמו של דור הסובל מסמים, מגורים גרועים, פוליטיקה שמרנית, עוני ונישואין" (דור הסובל מנישואין? — נ"ז).

והרי דוגמא לכתיבתה של אותה ג'וליז, בתרגומו של מר מנור:

„היא חונכה להאמין בדת הכסף / היתה משוכנעת שמזומנים יפתרו כל בעיה. / ואז, כשהיתה בת שבע־עשרה אמרו לה שנורא מצטערים / אבל אין עבודה, אין מיפעלים ואין חנויות ואין שום סיכוי שתרוויח את הכסף שחלמה. / סתם עוד אחת בערימת הגרוטאות של נפלטי בית־הספר. / תחתמי כאן בבקשה ותצטרפי לתור המתארך."

בסופו של דבר אין בת השבע־עשרה שלנו רואה לעצמה כל מוצא־אחר — בשירה של ג'וליז ובוודאי גם בחיים, תכופות — אלא לקחת כסף מאיזה „זקן מטומטם" תמורת... אתם מסוגלים לנחש מה.

אבל ג'וליז, דיוויין ועמיתיהם הלא מצאו דרך אחרת. הם כותבים, משוררים, משחקים, מביימים ומזמרים את כתובות ה„קעקע" שעל כתליה של „חברת השפע" שלנו.

לעיתים במידה לא מבוטלת של הצלחה, גם כלכלית.

„ג'וליז," מוסיף ומתרגש מנור, „גאה בעובדה שהפכה לכוכב ושהיא מצליחה להתפרנס מאומנותה. אין טעם, לדעתה, באומנות, אם אי־אפשר להתפרנס ממנה."

והיא גם צודקת. במידה ידועה לפחות. וזוהי הנקודה שבה צריך היה להניח לסימפטומים ולל־כת לאבחן את המחלה.

נתן זך ■

היכן היו הסופרות והמשוררות?

רוצים לדעת משהו על להיות אשה? אז עדיף שתשאלו אותנו. אני מכירה את הדראמות שלה, את הטראומות את נפילותיה אני מכירה אותה מפוכחת (ויותר מזה אני מכירה אותה שתויה) אני מכירה אותה בטריפים ואת ההפלות ואת הפסיכולוג שלה. אני יודעת את „סיפור חייה"...

מתוך וידויים אמיתיים מאת ליז לוקהד, משוררת סקוטית. תירגמו עידית אלפנדרי וישראל כץ.

בכפר פטרה שבאי היווני לסבוס נענו הנשים לקריאת הווער למען שיוויון המינים באתונה ל־התקומם נגד הרודנות הפטריארכלית וייסדו קואופרטיב תיירות על טהרת המין הנשיי, בטענה כי ייסדו את המיפעל לא למטרות רווח אלא כדי להתנער מכבלי השיעבוד לגברים... כך נמסר לנו בנוגה. כתב־העת הפמיניסטי המופיע בישראל.

סאפפו, המשוררת ילידת האי לסבוס, היתה בוודאי גאה בנשות אייה. מה שאין כן הגברים ההמומים — על פי אותה ידיעה.

ואצלנו? אולי לא ירחק היום וגם אצלנו יקומו קואופרטיבים כאלה ואחרים על טהרת הנשים. אבל לא כן בתחומי הסיפרות ובקרב המשוררות והסופרות בישראל.

והראיה: ביום ה־8 במרס נחוג בישראל, ככל שנה בשנים האחרונות, יום האשה הבינלאומי. חגגו אותו בעצרות, בהפגנות, בסימפוזיונים, בתערוכות, במיצגים ובמסיבות. הכל בניצוח נשות התנועה הפמיניסטית, שדולת הנשים בישראל ו־עיתון הנשים נוגה. בניצוחה של האריכילית רחל אוסטרוביץ, אשר גם קיימה באותו יום תערוכה רבת עניין בנושא דמות האשה באמצעי־התיקשורת. כן התקיימה באותו יום עצרת רבת־משתתפים בבית לייסין: בה הופיעו זמרות צעיריות בשירי מחאה — ובהתנדבות! (לא, לא. יהודית רביץ, נורית גלרון, ריטה ועופרה חזה לא היו שם!)

הציירת מרים שרון („על אפליית נשים בהיסטוריה של האמנות") גייסה את עובדות הסיפרות עיריה ויחד איתה זורמות הנשים במורד מדרגות העיריה כשהן נושאות ציורים וכרזות הצועקות לשיוויון־זכויות מוחלט בין המינים. ובצהרי אותו יום, בעיצומו של גשם עז וסוחף, יוצאת לאורך רחוב דיזינגוף הפגנה המונית של נשים יהודיות וערביות שהגיעו מכל רחבי הארץ להפגין בעד שיוויון־הזכויות. ואם כבר הפגנה, אז גם בעד... שיוויון ואחוה למען השלום.

ובקפה ארש — בית־קפה של התנועה הפמיניסטית — מסיבת ריקודים עליזה.

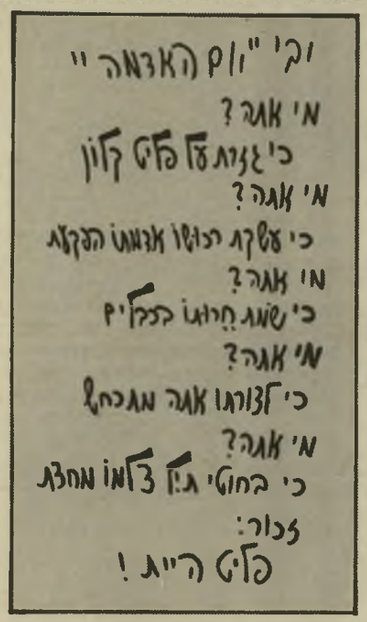

למה זרש?

אתם שואלים, למה זרש? אולי בצדק. מתאים יותר היה לקרוא לו ושתי. מדוע? הבה נחזור למגילה:

ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן ביזתא חרבונא ביגתא ואבגתא זיתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשוורוש להביא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יופיה כי טובת מראה היא. ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבור המלך אשר ביד הסריסים ויקצוף המלך מאוד וחמתו בערה בו.

מה הפלא? הרי היתה זו האשה הראשונה בהיסטוריה שסירבה לעלות על כס מלכת היופי, מלכת המים.

מובן שממוכן — תמיד זה המוח הממוכן שתופס דברים כאלה — הבין מייד את ההשלכות הנוראות שיהיו לסירובה של ושתי לגבי כל מין הגברים־הבעלים בממלכה:

ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים לא על המלך לבדו עוותה ושתי המלכה כי על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש; כי ייצא דבר המלכה על כל הנשים להבזות בעליהן בעיניהן באומרם המלך אחשוורוש אמר להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה. והיום הזה תאמרנה שרות פרס ומדי (כדברים האלה לכל בעליהן) שרי המלך וכדי ביזיון וקצף.

כך במגילה. לא כך בסיפרות העברית.

כאן אפילו לא קול ענות חלושה. נשות התנועה הפמיניסטית בישראל, שעיקר פעולתן במשך השנה מתרכז בהצלת נפשות, הצלה ממש (תחנות עזרה לנשים מוכות, מרכז־סיוע לקורבנות־אונס, קו־חירום פתוח לנשים המופלות בשל מינן, חשיפת הטרדות מיניות במקום העבודה וגילוי־עריות, מרכז מידע לנשים בענייני בריאות ועוד ועוד) האמינו בתמימותן כי ביום ה־8 במרס, שבו קמות נשים בכל רחבי העולם להביע את הזדהותן עם מטרות התנועה, גם מקרב אלה ש־בשאר ימות השנה אינן נוטלות חלק פעיל במאבק, תישמע לפחות איזו בת־קול מקרב המשוררות והסופרות בישראל. אבל הקול לא נשמע. שום ושתי לא הופיעה כאן.

וכך לא ראיתי סופרות ומשוררות צועדות ברחוב דיזינגוף בחברת בנות מינן, לא פגשתי בהן בעצרות השונות, לא ראיתי אותן בתערוכות. גם מבית הסופר התל־אביבי (מדוע, אגב, בית הסופרים (מדוע, אגב, אגודת הסופרים?) — 60 שנה לאחר ייסודה של אגודת־הסופרים (מדוע, אגב, אגודת הסופרים?) — אשה דווקא, שולמית לפיד — אפילו משם לא נשמע שום קול. אולי משום שהמימסד הסיפרותי בישראל עודי נשלט, רובו ככולו, בידי גברים, שאפילו בעל הדימיון הפרוע ביותר לא יוכל לתאר לעצמו דברים ממין זה נאמרים בישראל של שנות החמישים, למשל.

הגיעו הדברים לידי כך שמה שהחל, לפחות בחלק מן המיקרים, כקריאה לעזרה וכביטוי של מצוקה, הולך ומתגבש כאופנה. כך נודע לנו השבוע מן העיתונות כי המחלקה לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב מחשיכה שנה ב' מאוניברסיטת תל־אביב במחזה של האוסטרי פטר טוריני ציד עכברושים. בסוף, לפני המוות, הם גם מתפשטים כעירום מלא, קשה ומביך. פעם ראשונה שהמחלקה לתיאטרון באוניברסיטת ת"א מאשרת עירום כזה, בהיותו חלק בלתי־נפרד מהשקפת העולם של המחזה: האם יש חיים ותיקוה אחרי הזבל?"

אכן, שאלה מיטאפיסית נכבדה. ומה באמת דעתה של אוניברסיטת תל־אביב בנושא הנידון: יש או אין? כאמור, סימפטומים. ואין טעם לדרוש לגנאי סימפטומים. אבל לשים אליהם לב צריך גם צריך.

וכך, בנאיביות מצודדת ממש, מספרים לנו שחקני אותה הצגה כי ערכו את מרבית החזרות להצגתם ב„מיזבלה אמיתית."

„כולנו די התאהבנו במקום, כי מיזבלה היא לא דבר מכוער, אלא ראי מסויים של החברה, מצירה הבימאית, דורית ירושלמי." סוף ציטוט.

אל נלך שולל: הדברים על המיזבלה כראי החברה הם חלק מפיטפוט אופנתי, גם הוא מיובא ברובו. אבל באיזו מידה יש בהם — מעבר למחצות האופנתיות — גם ביטוי כן למה שמרגיש באחרונה לכנות בשם החוויה הישראלית?

לדעתי, יש ויש. עד כדי כך שאין בליבי כל ספק ששום תמונת מצב של התרבות הישראלית „נכון לעכשיו" לא תהיה שלמה בלי התייחסות למה שחיים נגיד הגדיר כ„אשפואטיקה", הפואטיקה והקסם של האשפה.

— על כל צורותיה השונות. כך מתעד אהוד מנור השמרני במילות פיזמוניו את התפעלותו משירי קעקע. כפי שהוא קורא להם, של „ה־

ואילו הסופרות והמשוררות הרבות, שמיספרן אינו נופל כידוע ממיספר עמיתיהן הגברים, עדיין נאלצות להסתפק בפירורים המושלכים אליהן מ־על השולחן. כך, פרס ראש הממשלה שלפני האחרון ניתן כולו לחמישה סופרים ומשוררים ממין זכר. אף אשה אחת לא נפקדה בין הזוכים המאושרים. האם מצבן הכלכלי של הסופרות־הנשים טוב מזה של הגברים, ואולי רמת כתיבתן נמוכה יותר?

כך או כך, הסיפרות העברית, או קריית־ספר שלה, שותקת וממלאה פיה מים (ראש־הממשלה הרי לא היה שם...), רפויה וביישנית כבתולה.

....שלושת ריבעי הזמן חייתי בגופי כאילו אינני שם. הגוף היה גופו של הגבר. גופי שלי לא היה אלא שלוחה, מרחב מטושטש שהמתין להגדרה, להערכה של הגבר שיבחר בו. האהבה, לדידי, הסתכמה אז בהיטמעות בו, בגבר, להיות הוא, כי היכן יתרחש קיומי בלא אהבה? איזו משמעות תהיה לחיי ללא גבר?... כל עוד המתין לגבר, הצטמצם גופי לאי־אלה איברים לא לגמרי מוגדרים ואשר לא הוצגו לפניי מעולם, לאי־אלה קפלים מוזרים ונקיקים מפוקפקים שהכבוד, הצניעות וההדר חייבוני להצניעם ממבטי אבותינו, אחינו או ידידינו..."

מתוך שלושת ריבעי הזמן מאת בנואט גרולט.

חסרות מודעות

ועם זאת, לא אכחש, פה ושם ניתן כבר לראות ניצנים ראשונים לפעילות סיפרותית ותרבותית מאחורי הקלעים או הרחק מאורות הזרקורים. פרופ' אליס שלוויי־המכהנת כיושבת ראש שדולת הנשים בישראל, מקיימת כינוסי סופרות. ובחודש אפריל, כך מובטח לנו, יתקיים כינוס סופרות בינלאומי בירושלים כדי לדון בנושא, האם קיימת סיפרות נשים? (הנושא, מסתבר, טעון בדיקה...)

ד"ר לילי רתוק, חוקרת סיפרות באוניברסיטת תל־אביב, מבקשת אחוות־נשים, ועל כן טוענת כי אכן קיימת סיפרות נשים עברית, אלא שהיא חסרת מודעות־לעצמה וכיום רק מתחילה בצעדי מחאתה הראשונים. אולי זו הסיבה שד"ר רתוק בחרה ללמד יצירות של סופרות ומשוררות העוסקות דווקא בנשים, ואף כתבה את עבודת התיזה שלה על הסופרת עמליה כהנא־כרמון.

דוברות התנועה הפמיניסטית טוענות כי ה־פיגור אצלנו עדיין גדול בכעשרים שנה לפחות לעומת המודעות שלגיבושה בארצות המערב סייעו סופרות והוגות־דעות כסימון דה־בובואר, דוריס לסינג, מרגרט אטווד, שרי הייט, אריקה ג'ונג ואחרות. אנחנו בארץ כנראה רק מתחילות.

וכיצד ייתכן אחרת, כאשר משוררת כמאיה בז'ראנו מכריזה בביסחון מלא בתוכנית הטלוויזיה גלריה: „אני לא כותבת כאשה — אני כותבת כבן־אדם."

אכן, ניגוד שראוי להתפאר בו. מכאן כאשה. מכאן — בן־אדם.

במקום זה ראוי לצטט את תגובתה העניינית של העיתונאית רחל גיורא („התקרנפות או המכנה המשותף", נוגה 1987): „...מי שלא חש אי־נוחות בשומעו את המישפט הזה ישייך אותו וראי לקבוצת המשפטים הבאה: 1. אני לא עבד — אני בן־אדם. 2. אני לא ערבי — אני בן־אדם. 3. גם זונה היא בן־אדם...

באין היענות

ובאין היענות מצד גוף סיפרותי כלשהו, ולנוכח חוסר ההתעניינות של מרבית הסופרות והמשוררות בישראל למאבקן של נשות ישראל למען שיוויון זכויות ומניעת התעללות והשפלה, מפרטת לפניי ניצה קדם, מרכזת התנועה הפמיניסטית, את ה„תחליפים" המתוכננים ואלה שכבר פועלים. כך מקיימת התנועה כיום סדנות לכתיבה יוצרת, קורסים לרישום ולציור בצבע, סיפריה יארכיון. אך עיקר פעולתן, כאמור, בהפצת הרעיון הפמיניסטי ובגיוס משתתפות ותומכות למערכה.

בימים אלה מקיימת התנועה קורסים להגברת המודעות הנשית, ובראשית מרץ 85 אף נפתחה גלריה בשם „אנטאה", בה מוצגות יצירות אמנות של ציירות בלבד. הפסטיבל המוקדש לנשים במוסיקה הישראלית, הזכור לטוב מן השנה שעברה, ימשיך גם בעתיד.

ובאשר לתוכניות הלימודים, אותן מכתיבים אנשי מישרד־החינוך־והתרבות —

על כך מספרת ניצה קדם, כי שם האגוז כמעט בלתי ניתן לפיצוח. לפני עליית הליכוד לשילטון עוד היה לפחות עם מי ל ד ב ר. כיום גם זה אין. ואשר לחינוך הדתי — נו, שם אפשר רק להטיח את הראש בכותל.

המהפכה בתודעת האשה — מהפכה שהיא מסימניה המובהקים של המאה שלנו — עדיין לא נסתיימה. יש הסבורים כי היא רק בחיתוליה, וכי „העתיד שייך לנשים". את הגילויים הראשונים לתמורה ניתן למצוא כבר בכל מקום, אך עדיין אין בהם כדי לשנות את המצב מעיקרו. בוודאי שלא בישראל הנחשלת מבחינה זו, כמה־חינות רבות אחרות.

אנחנו שומעות הרבה על „אחוות לוחמים". היכן היא „אחוות הלוחמות"? נשים — קוראת ניצה קדם — אנחנו מחכות לכן!

ציפי שחרור ■

נשים באמצעי־התיקשורת

עצרת המחאה בבית־ליסין

רחל אוסטרוביץ, העומדת בראש הפרוייקט „נשים באמצעי התיקשורת", מיסעל שבוועדתו לשנות את דימוי האשה כפי שהוא מוצג באמצעי התיקשורת שלנו, שלא פעם היא מעוותת את דמות האשה ומנציחה סטראוטיפים, הציגה בבית העיתונאים בתל־אביב מיבחר קטן מתוך האוסף הגדול של קיטעי עיתונות ותעתיקי הקלטות שוביניסטיים שהצטברו ברשותה במשך השנים. להלן כמה מהם:

ניאו סופראגי־סטיות

היסטריות

„למרות השם המיליטאנטי־כביכול נשים נבחרלת רות אלמוג לטובה מרוב הגיאוסופראגי־סטיות ההיסטריות האוחזות בעט ה־סופרים, בייחוד בכך שקוד רומאנטי מובהק שולט בכתיבתה."

בני ציפר, הארץ. 26.9.86

אנשים נהרגו

„שני אנשים נהרגו ביממה האחרונה בתאונות־דרכים בתל־אביב — סמרר נגר ואסתר שפיגל..."

מעריב. 26.12.86

טרמפיסטיות

במהלך התוכנית „בשידור חוזר" בטלוויזיה כונו הנשים שנאנסו ונרצחו בכינויים הבאים: בנות. טרמפיסטיות. חיילות. אף לא פעם אחת נקראו בשם נשים.

המין היפה

„נבחרות המין היפה בכדורסל."

„היום בספורט", קול ישראל. 8.12.86

„אולגה: מט ממין נקבה."

מעריב. 16.12.86

„סביב שולחן הנואמים לפני פעילות ויצוא הצעירות, יותר או פחות, לא היה רמז לנחתות בנות המין היפה בשרות הפוליטיקה הישראלית." (הניסוח משובש: הכוונה היא שאיש לא דיבר על נחיתות הנשים בפוליטיקה הישראלית).

מעריב. 17.11.86

„חתלתולות במגפיים."

חדשות. 21.11.86

„מזכירה זה קדילק."

מעריב. „סיגנון". 17.12.86

חפש את האשה

תת־ניצב זיגל, לשעבר ראש היחידה לחקירת הונאות במישטרת ישראל, על הסיבות לעבירות צווארון לבן: „כשהאשה למשל רואה אצל השכן מכונית חדשה, או שהוא נסע לחו"ל בכר פעם או פעמיים השנה והינה אנחנו לא נסענו. ומדי פעם היא מטפטפת לו..."

גלי צה"ל. 7.11.86

שר־החקלאות אריה נחמקין: „בעיית ה־חקלאים ומזג־האוויר נוצרה בגלל עקרת־הבית, שחייבת שיהיה לה במקרר תמיד קילו עגבניות וקילו מלפפונים."

יומן החדשות, קול ישראל. 11.11.86

סמנכ"ל חברת התיקשורת בזק. שלמה פרדס, בנושא תלונות מוצדקות לנציב תלונות הציבור בגין חשבונות טלפון גרולים: „עוזרות־הבית מנפחות את החשבונות בשיחות שהן מקיימות בהיעדרם של בעלי־הבית."

מבט. הטלוויזיה. 22.12.86

ליצנים ובדיחות

„מזכיר הממשלה רן מרידור טען שלראשממשלה אין אחריות מיניסטריאלית על מעשי השכ"כ, כמו בעל שלא יכול להיות אחראי לאשתו הבוגדת בו."

„בוקר טוב ישראל", גלי צה"ל. 28.12.86

„הרמטכ"ל לשעבר רפאל איתן טען בריאיון עימו, שעניין השכ"כ מזכיר לו אותו בעל שתפס את אשתו במיטה עם גבר אחר, וברוב כעסו שבר את המיטה."

„במצב הנוכחי", גלי צה"ל. 3.1.86

„דמאגוג שפל, שחצן, מניאק, לך תצעק על אשתך" — אמר אתמול ח"כ מוחמד ותד, מפ"ם, לח"כ רן כהן. ר"צ, בעת ויכוח סוער..." על המשמר. 18.1.87

קאניבאליזם

„המלצרית, חתיכה בעלת גוף מדליק וצלעות מקסימות (ואני מקווה שלא מתובלות בקטשופ) עסקה..."

חדשות. 30.12.86

סיבובי מין

„מורן הוא מהנדס שחייו — ועל כן בסופו של דבר גם מותו — סובבים סביב המין השני. כלומר מין."

דבר. 20.11.86

ג'ניה ברגר: שתי נשים (ציור שמן)

מוגזם לקוות שביום מן הימים, לאחר החלפת ההנהלה הנוכחית של מוסיאון תל־אביב כמובן, תימצא גם דרך לחתימת חוזה דו־קיום בשלום או לפחות הסכם אי־לוחמה בין אמני תל־אביב לבין הנהלת עירם ומוסדותיה?

ב־צ ■

פורים בביקורת

בשם אומרם

„...לקראת מלחמת חרמה על הנוסח האלתרמני, למשל. לאלתר ובלבל להשתחרר משיריות השיר, ולפרוז בו פרוזות, והעיקר לרזות־לרזות־לרזות בלשון — כי לא נאה להיות לשונסקי כשלונסקי. חרוז ומשקל לרטש כדי לא ללכת שבי אחרי יונתן רטוש. נתן, נתן: מה לקח ומה נתן. ומה אופיינים דברי הביקורת, שנסחפו אחריהם גם מקצת מן המשתתפים ב„פמליה". משתתפים רבים מדי. פאמילי־אריות שבזאת. ל"ו צדיקים נסתרים יש בעולם ועליהם הוא עומד. בא ישראל, בא כהן ומזמן לא פחות מכ"ו. הדלת פתוחה לעם רב. לא על העם הרב יצא הקצף. לא עליו. אלא דווקא על המעטים, שנחשבו בעלי ערך ואשר היה חשוב מאוד לנתק אותם ממסורת השירה השלטת."

מתוך אברהם הגורני „פמליה במבט תוזר"

אלבום מהודר ובו מיבחר מציוריה, תבליטיה ופסליה הקיראמיים — לא־פחות מ־40 תמונות בצבע ועשרות דפים בשחור־לבן. כמעט באותו יום עצמו נפתחה בגלריה שולמית תל־אביב תערוכה ובה מיבחר עבודות של הציירת שעור זכתה להימנות עם תלמידיו של האמן הגרמני הנודע קארל הופר. מעט מהרבה, כשהדגש הוא על ציורי־שמן מן השנים האחרונות דווקא.

בעצם היתה זו חגיגה שלא במקומה. „שלא במקומה", כי מקומה הטיבעי היה באחד מאולמות מוסיאון תל־אביב, אולי בביתן הלנה רובינשטיין. כלומר באחד מאולמות המוסיאון העירוני בעירה של הציירת הפועלת ויוצרת כאן, בעיר הזאת, יותר מ־50 שנה.

אבל אל דאגה: המוסיאון העירוני בעירה של ג'ניה ברגר לא יציג תערוכה רטרוספקטיבית של יצירתה, כדרך שלא הציג תערוכה רטרוספקטיבית של אריה לובין או שימשון הולצמן זיכרונם לברכה, ועדיין לא הציג תערוכה מעין זו לציונה תג"ר, תיבדל לחיים ארוכים.

את אריה לובין שלחו בשעתו להציג ב־מצריים (באוזניי שמעתי זאת מפיו). מעניין לאן יגלו את ג'ניה ילידת חארקוב. לרוסיה? ובעצם, למה לא. בעידן גורבאצ'וב. לתשומת־לבו של החבר וילנר.

הם אינם עוסקים בהיסטוריה, כך הם טוענים שם, במוסיאון. הם עוסקים ברמה. הרמ ־ אים!

בלית ברירה מתקיימות התערוכות ההיסטוריות של כמה מוותיקי האמנים (השאלה המיטאפיסית: האם יש חיים לפני רפי לביא?) בגלריות: אוסף נחום גוטמן נודד לבאר־שבע ועיזבון לובין נפוץ לכל רוח.

מה לעשות, דלות החומר (האנושי) !

וכל העם רואים את הקולות. אבל את המראות והתמונות — רק מעטים.

עם מצריים כבר יש לנו חוזה־שלום, ויש השואפים אפילו להסכם עם ירדן. האם יהיה זה

עורך נתן זך

מתנה שנותנים לידידים.

תוי קניה ישראכרט לחגים

ורשבסקי פרילינד זוהר

הענק לידידיך את המתנה שהם יכולים לבחור לעצמם, תוי קניה ישראכרט. גם אתה תצא מרוצה, כי אתה זוכה בהנחה מיוחדת לוועדי עובדים, למוסדות ומפעלים ובנוחות מירבית.
תוי קניה ישראכרט מכובדים בלמעלה מ־1000 בתי עסק ברחבי הארץ ולרשות העובדים עומד מבחר ענק של מוצרים בכל הענפים.
להזמנות נא לפנות למחלקת השיווק בישראכרט טל. 03־7531531.

ישראכרט, יצ'ק!

מרים בנימיני

מזל החודש:

טלה

חיי המין והאהבה של הטלה

● חיי המין שלו

למרות שהטלה אוהב מורכבות באישיותו, זה לא בהכרח נכון או דרוש לו במין. יתכן שזה נובע מכך שהוא כל־כך עסוק בעצמו – הוא בוודאי לא יחווה חוויות מיניות בכמות הדרושה לו. על כל פנים, אם בת־זוגו מספיק פיקחית להבין שכדאי לתת לו בחלק מהמיקרים להוביל, לשלוט ולהיות הקובע, היא תגלה שהוואריאציות שלו לגבי רעיונותיו יכולות להיות מעניינות מאוד.

הוא נוטה לקחת את השילטון ולארגן את חיי־העסקים שלו, וללא ספק נטיה זו חודרת לביתו ולצורת חייו עם חברתו או אשתו. כשיש לו יום קשה בעבודה, אין סיכוי שהחיים יהיו גן של ורדים בערב. התיאבון המיני של הטלה־הגבר מושפע מהצלחתו בחייים. הוא סוער, בעל מזג חם וצורך לכבוש. אסור לומר לו „לא" – סירוב כזה יגרום לו להסתער על היעד ולא להרפות.

ענן

● חיי המין שלה

הטליה דומה במידת מה לחברה הטלה־הגבר, בכך שהיא נהנית ממין אך היא אינה נשלטת על־ידי המין, ובהחלט מתעניינת בּ־אותה מידה גם בתחומים אחרים כשהיא מאוהבת. היא חמה ותאוותנית, למרות שיש בה טיפ־טיפה של אנוכיות – צרכיה ורצונותיה קודמים לאלה של זולתה, או במיקרה זה בן־זוגה. היא נמשכת לטיפוס החזק והגברי. אם היא מעוניינת בגבר כלשהו, לא יהיה כל ספק שבו בלבד היא מעוניינת. היא אינה מסתירה זאת, ולא משאירה שום דבר ליד המיקרה או המזל. היא דואגת שהדברים יהיו ברורים, כמעט מאלצת את הגורל להיות לטובתה.

גישתה הישירה יכולה לעיתים להרתיע את בן המין השני, הגבר צריך להיות מהיר וזריז לארגן את מחשבותיו ולשחרר את לשונו. תיחכומים ותיכנונים מסובכים עוברים לידה, היא בעד השיטה הדוגרית, והוא צריך להבין שביחסים המיניים הדרישה ממנו היא גבוהה. כדאי שיהיה חזק ובריא ובעל תשוקות חזקות, אחרת יתקשה להחזיק מעמד ליד אותה טליה נחושה בדעתה, היודעת מתי ומהו רצונה – וכידוע, כל רצון שלה חייב להתמלא, ומייד. הוא צריך שיהיה לו כוח־עמידה רב, כי היא בעלת אנרגיה בלתי־נדלית ותצפה לאותו הדבר ממנו.

אין שום ספק בקשר לכך, אתה יכול לאהוב או לשנוא אותה, דבר אחד בטוח – קשה לעמוד בפניה.

● לסיים רומאן עם בן או בת מזל טלה

אחת הדרכים המהירות ביותר להיפטר מבני מזל טלה או לסיים את הרומאן היא לתת להם לחשוב שהם השיגו אתכם ואתם בני־כיבוש, כך אפשר להשתחרר מהקשר במהירות ולסיים אותו תוך זמן קצר. ללא

היא בעד שיטת הדוגריות, והתיאבון שלו מושפע מהצלחתו בעבודה

קשר לכך, לכל הטלייים יש אגו רגיש, כך שתוכלו להניח לטלה שלכם לחשוב שמצאתם מישהו מושך יותר. אחרי שיאמינו בכך, אפשר יהיה לנופף במיטפחת הלבנה לשלום, בשעה שהם יתרחקו ממכם ויפנו לדרכם.

דרך אחרת היא להיות רכושני וקנאי. הטלה אינו סובל לחוש שלמישהו יש בעלות עליו, ודבר מעין זה יסלק אותו מהשטח במהרה.

אבל חכו עם הדמעות: צריך יותר מהודעה על פרידה כדי לשבור את ליבו של הטלה. טיבעו של טיפוס זה הוא לשכוח מוקדם ככל האפשר. זאת אומרת: בערך הזמן שיקח לו להגיע לדלת־היציאה. יותר מזה: שבירת הרומאן לעולם אינה באשמתו. איך זה יכול להיות! הטלה הרי אף פעם אינו טועה, כך לפחות הוא חושב.

לאחר שתתרחקו מהטלה שלכם, לפחות אם הרומאן היה עם הטיפוס החזק, אתם תתגעגעו אל החום והנדיבות, המרץ וההתרגשות, האידיאליזם ושביעות־הרצון שלו.

התלבטויות בקשר ללקיחת אחריות נוספת עלולות לעכב החלטות חשובות, הגיע הזמן לתת תשובה או להתחיל כבר עכשיו בפרויקט חדש, שבו אתם עסוקים כבר זמן מה. כל מה שקשור לבניה מכל סוג שהוא, בעבודה בעסקים או במיסגרת חיים אישיים יביא לקידום. יתכן שזה לא ייעשה באופן הכל כך מוכר לכם, כלומר בקצב מהיר, הפעם הבניה איטית אך יש בה קביעות וביטחון לעתיד. הזהרו מתאונות.

* * *

מצבכם הפינאנסי רגיש ועדין ביחוד השבוע, אל תמהרו להוציא כסף וכדאי שתדאגו לכך שכל הניירות הרישמיים שלכם יהיו מסודרים וחתומים כחוק. ב־3 עד ה־5 נטיה חזקה להוציא כסף ללא הצדקה ולגרום נזק רב לתקציב. ב־6 וב־7 צפויות פגישות עם ידידים שעימם לא נפגשתם זמן רב. בשטח הרומאנטי אתם שרויים בהתלבטויות, כדאי לחשוב על חופשה, טיול או נסיעה, שינוי המקום הגיאוגרפי יפגיש אתכם עם אנשים חדשים.

* * *

בדידות ומועקה בין ה־2 ל־5 בחודש. אתם נוטים להתמרמר על כך שמעמיסים על כתפיכם אחריות נוספת. אתם מסוגלים לעמוד בכך, אך יתכן שהגיע הזמן להעמיד מיספר אנשים במקומם. בעבודה מעמדכם מתחזק ומצבכם בטוח משהיה, נראה שכעת תוכלו אף תם להכתיב את החוקים, קצב העבודה וארגון המקום מחדש. ב־5 וב־6 בחודש צפויה הפתעה בתחום הכספי, אך יש נטיה להוציא יותר מהמותר.

אתם עומדים בפני שינויים חשובים שיקבעו את עתידכם לטווח הרחוק. אל תידחו את השינוי או המעבר שעליו החלטתם, חבל לחמיץ את ההזדמנויות. אין צורך לחכות להסכמה של הסביבה או המשפחה – הפעם כדאי שתפעלו לפי ההרגשה. אין ספק שתעבדו קשה, אך יש גמול למאמצים שאתם משקיעים. קשרים עם ארצות אחרות יהיו משמחים, ביחוד בכל הקשור לתחום של חיי הרגש. ה־3 עד ה־5 – מאוד מעייפים.

* * *

מתיחות צפויה במקום שבו אתם עובדים, היחסים עם הסביבה מאוד רגישים, נוטים להאשים אתכם בהאשמות שאינן צודקות – תצטרכו להמשיך ולהתעקש על דרככם, עד שיתברר שאיננכם טועים. זה עלול להימשך עוד כמה שבועות, חשוב שלא תגייסו אויבים ומתנגדים, וכאלה לא חסרים בזמן האחרון. בכספים מצבכם משתפר, זה הזמן לבצע עסקות כספיות, כדאי להשקיע בתוכניות לטווח הרחוק.

* * *

למרות מצב־הרוח הכבד וההרגשה שאי־אפשר להשתחרר מהעול והתחייבויות ה־רבות המוטלות עליכם, יש מיספר שטחים שיכולים לעודד ולהוסיף יותר ביטחון בעתיד. בעבודה אתם עומדים בפני קידום. תצטרכו להיאבק על רעיונותיכם שאינם מקובלים, אך למרות הקשיים צפויה הצלחה. בשטח הרומאנטי אתם מאד מושכים. אנשים ניזכרים בכם ומעוניינים לבלות בחברתכם. תמצאו את עצמכם מאוד מבוקשים.

בעבודה חשוב מאוד לשים דגש על היחסים עם הסביבה, אנשים נהנים מחברתכם ומעוניינים לעזור לכם בּ־התלבטויותיכם ובחשושות, שלמעשה אינם מוצדקים. תוכלו ליהנות מקידום או הטבה בתנאים, או אפילו בּ־תפקיד יותר מעניין. אל תידחו את השיחות על העניין, חבל שהתקופה תחלוף מבלי שקידמתם את ענייניכם החשובים. בכספים היו זהירים, השתדלו לחסוך בהוצאות. ובאהבה – אתם מבוקשים ונהנים.

* * *

ה־2 וה־3 בחודש מאוד רגישים, אל תחדדו את היחסים עם הסביבה. לאחרונה הייתם מאוד תוקפנים ותופעה זו עומדת סוף־סוף לחלוף. באותם ימים שהוזכרו אתם עלולים להגיע לעימות שיגרום לכם לנזק, ועל כך כדאי לוותר מראש. הבריאות תעסיק אתכם, בעיקר ב־4 וב־5 בחודש, הבעיות אינן בהכרח שלכם, יתכן שתצטרכו להירתם לעזרתם של בני מישפחה. ב־6 או ב־7 – עד הצהריים צפויה בשורה או ידיעה משמחת.

* * *

שלא כהרגלכם, בתקופה זו אתם מקדישים זמן רב לענייני הבית והמישפחה. שיפוצים ואירגון מחדש של הדירה או אפילו מחשבה על מעבר לסביבה שונה – כל זה בא בחשבון עכשיו, אלא שיש להיות זהירים. בחתימה על מיסמכים חוזים או ניירות חשובים – יש נטיה להאמין לאנשים הלא נכונים. ה־3 עד ה־5 הם הימים היותר קשים ה־שבוע, קיימת אפשרות שיתלקח ריב על ענייין חסר חשיבות. הימנעו מלהעביר ביקורת.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

חתונות של יחסי־ציבור

מסתבר שאחד המקומות הטובים שבהם אפשר למצוא חן הם מלונות־הפאר שלנו. כל מה שבחורה צעירה ויפה צריכה לעשות זה להתקבל לעבודה כאשת־יחסי־ציבור של המלון, ומייד היא נחשפת למאות גברים עשירים (מי שיכול לשלם עבור מלון־פאר), ומתחילה לבחור לעצמה.

היחצנית של מלון סונסטה באילת, **ענת יעקובי** (אחותו של שחקן הפועל־חולון **עופר יעקובי**, הנשוי עם הדוגמנית **פזית כהן**), מסתובבת לה במלון ופותרת בעיות ומכבה שריפות קטנות, ותוך כדי כך היא מכירה כל יום 10 אנשים חדשים.

לפני חצי שנה התארח במלון פסיכיאטר צעיר ונאה מקנדה. היתה לו איזו בעיה, היפנו אותו אל ענת, וענת פתרה את הבעיה. אבל תוך כדי הפיתרון היא גילתה שיש משהו מאוד מקסים בפסיכיאטר הקנדי, וגם הוא מצא שבענת יש דברים מאוד נחמדים.

כשנפרדו הזמין הפסיכיאטר את ענת לקנדה, כדי לראות איפה הוא גר, ואם גם היא היתה רוצה לגור שם.

ענת נסעה ובילתה עם הפסיכיאטר, אבל כשחזרה הודיעה לכל חבריה וחברותיה שהיא החליטה בכל זאת לא להינשא ולהישאר בארץ. אבל לפסיכיאטרים האלה יש דרכים משלהם לבלבל את המוח של האנשים, ואחרי כמה שיחות־טלפון הוא שיכנע אותה. עכשיו הוא שוב

נורית מנחמי ובעלה צבי פריים
מיבצע כמעט סודי

לא לרבנות

אני מציעה לרבנות הראשית להתחיל לדאוג. בכל יום אני שומעת על עוד לקוחות שבורחים להם אל **שולמית אלוני**.

כל מי שנמאס לו מהטקסים הדתיים ומהרבנים בביגדי־אבל, המסתובבים בין הרגליים של החוגגים, מתחתן לו עכשיו אצל שולמית אלוני או בחוץ־לארץ.

עוד זוג שיינישא בטקס אזרחי בביתה של אלוני, ב־9 באפריל, הם **רותי ירקוני ומאיר סוויסה**. לשניהם זו תהיה חתונה מס' 2. אחרי טקס־החתונה תיערך קבלת־פנים לחברים ולידידים בביתה של אם־הכלה, הלא היא **יפה ירקוני**, הזורחת כבר מאושר מזה חודשיים, מאז שרותי ומאיר הכירו זה את זה, ואחרי יומיים היה ברור שזו אהבה גדולה ותהיה גם חתונה.

ענת יעקבי
הפסיכיאטרים מבלבלים במוח

פה, ויחד עם ענת הוא עושה את הסידורים האחרונים לנישואיהם. שייערכו ב־6 באפריל במלון דן כרמל בחיפה.

במלון הילטון תל־אביב היתה החתונה של אשת־יחסי־הציבור כמעט מיבצע סודי. רק עכשיו, שלושה חודשים אחרי מעשה, היא נודעה ברבים. הנישאת היא **נורית מנחמי**, העובדת כיחצנית של המלון כבר שנתיים. נורית היתה נשואה בעבר לעורך־דין ישראלי, שממנו נולדה לה בת. אחר כך הם נפרדו, ונורית נישאה מחדש לקבלן העשיר **יגאל מנחמי**. כמה שנות־נישואין יפים, ואחר־כך בום, והם נפרדו. ולפני שהספיקה להבין שהיא נפרדה מבעל שני, היא כבר מצאה את השלישי, שהוא **צבי פריים**, סגן־אלוף (מיל'), והיום מנכ"ל התאחדות בתי־המלון בירושלים.

הפעם זה הלך באמת במהירות־שיא: התאהבות, נישואין וכבר היא בהריון, וכולה אושר גדול.

סבלנות של ברזל

מי שחיים בקצב־הסילון, חיים לגמרי אחרת מאיתנו.

קברניט אל־על, **ראובן מרונסקי**, עוזב במימים אלה את אל־על, אבל הוא לעולם לא יכול להגיד שההחברה הזאת לא עשתה לו חיים מעניינים.

מרונסקים, כמו רוב הטייסים הישראלים, נישא בגיל מוקדם לאהובת־עוריו, ויחד הם הולידו שלושה ילדים. אחר־כך הוא התחיל לטוס בחברה ולחיות כל יום במדינה אחרת, ובבית־מלון אחר, ולהיות כל פעם מחובר לדיילות יפות אחרות.

אחרי כמה שנות נישואין הוא התאהב מאוד בדיילת צעירה בשם **דבורה פרידמן**, והרומאן ביניהם נמשך 10 שנים תמימות. כמובן שגם אשתו החוקית ידעה על הסיפור הזה, אבל היא החליטה, משום־מה, לא לתת לו גט, וגם לא לבלבל לו את המוח, אלא פשוט לחכות שיום אחד הוא יחזור אליה הביתה.

ואומנם יום אחד נגמר הרומאן עם דבורה פרידמן, והאשה נשמה לרווחה. אבל לא עברו ימים רבים, ובאחת הטיסות הוא הכיר עוד דיילת יפת־תואר, בשם **פיצי מרימינסקי**. זה היה מזמן, לפני 16 שנה. ראובן מרונסקי ופיצי היפה התאהבו, והרומאן ביניהם נמשך, לא תאמינו, 15 שנה. בשנה האחרונה ילדה פיצי לקברניט הוותיק תינוק. גם על הסיפור הזה ידעה האשה החוקית, וגם הפעם היא החליטה לא לגרש אותו, אלא להתאזר בסבלנות.

ואומנם לפני כמה חודשים, אחרי 15 שנים, עבר, כנראה, חתול שחור בין פיצי לבין הקברניט, והם נפרדו. לפני שנפרדו הודה ראובן מרונסקי באבהותו על התינוק של פיצי, ותיכף אחרי זה הוא פשוט חזר הביתה אל אשתו, שחיכתה לו בסבלנות אין־קץ במשך רבע־מאה.

אומרים לי שהדיילת, אם התינוק, עושה עכשיו מאמצים גדולים כדי לשים את היד על הפיצויים השמנים שכל קברניט מקבל מהחברה כשהוא עוזב את העבודה. אבל זה לא קשור לאהבה, אז לא נתעסק בזה.

היא קנתה לו מחנה והוא הבטיח

תמי בן־עמי וקובי זר
טעות חמורה מאוד בפעם השלישית

אלוהים באמת לא מוכן לתת הכל לבן־אדם אחד. או שהוא נותן לו יופי, או שהוא נותן לו הצלחה, או שהוא נותן לו אופי טוב, או כסף או מזל.

אפילו **תמי בן־עמי** לא קיבלה ממנו הכל. יופי היא קיבלה והצלחה היא קיבלה, אבל כשהגיעה למזל, היה איזה מחסור, כנראה.

קודם היה הרומאן הארוך מאוד עם **אולסי פרי**, שלא הוביל לשום מקום, ועכשיו הסיפור הנוכחי, שממש ממלא את ליבי עצב.

כשפגשה תמי את הרופא **קובי זר** והתאהבה בו, נדמה היה שהפעם זה ייגמר בנישואין ובילדים, שאותם רוצה תמי יותר מכל דבר אחר.

תמי וקובי נראים מזה 10 חודשים ביחד. היא מבשלת לו ארוחות נהדרות, היא מטפלת בו, מגהצת לו, מפנקת אותו ואוהבת אותו. נראה היה כי הפעם תהיה חתונה ממש בקרוב.

זה נכון שהם לא גרים ביחד. כי לקובי יש דירה ברחוב שרת, ולתמי יש דירה בשיכון־למד, וכל אחד מהם רצה לשמור על טיפ־טיפה של פרטיות עד החתונה. אבל בזמן האחרון מספרים לי כל מיני אנשים שמשהו התקרר אצל הזוג הזה. לא מזמן הם חגגו את יום־ההולדת שלהם. ליום הולדתו של קובי קנתה לו תמי שעון־זהב של קרטיה עם שתי רצועות־זהב, בהון כסף. קובי, לעומת זאת, אומר לתמי שהוא יקנה לה לכבוד יום־הולדתה טבעת־יהלום יפה, ותמי שמחה מאוד־מאוד וחיכתה.

אני החלטתי לעשות תחקיר קטן כדי להבין למה הדוקטור הזה לא קופץ על העגלה, ולא נושא את תמי היפה לאשה. אז שאלתי וחקרתי וביררתי וראיתי שיש פה איזו בעיה.

לפני תמי היה הדוקטור מעורב בקישרי־אהבה עם שתי נשים צעירות ועם שתיהן, כל אחת בזמן אחר, הוא עמד להתחתן. אלא שזמן קצר לפני החתונה — הוא התחרט.

אני מצטערת, אבל כשמישהו מתחרט לי ברגע האחרון, אני מתחילה לחשוב שאולי הוא צודק. אולי הוא יודע משהו שאני לא יודעת. אולי הוא יודע שהיא לא בדיוק מה שהוא חשב שהיא, ואולי הוא יודע שהוא לא בדיוק מה שהוא חשב שהוא.

אני לא יודעת מה הוא יודע, אבל אני יודעת שכשהוא התחרט בפעם הראשונה, תמי היתה מאוכזבת, אבל לא שברה כלים. כשהוא התחרט בפעם השנייה, תמי היתה מאוכזבת, אבל לא שברה כלים. כשהוא התחרט בפעם השלישית, תמי היתה מאוכזבת, אבל לא שברה כלים.

ככה פעם אחת, וככה, כעבור שנתיים, בפעם השניה. עכשיו אני ממש מפחדת שהוא הולך לעשות את זה בפעם השלישית, ואני רוצה להגיד לו, מכל הלב, שאם הפעם הוא בורח הוא עושה טעות מרה מאוד. לא כל יום מוצאים בחורה נהדרת ויפה כמו תמי בן־עמי.

הבנת את זה, קובי זר?

פליטה פה בלחי־נשכחת

פעם היה היתה כאן כוכב ממש. **עליזה קאשי** התחילה, כמו רבים וטובים אחרים, בלהקת הנח"ל ואחר־כך התפרסמה מאוד ושרה לנו שירים יפים כמו שובך יונים, וערב בא. יותר מאוחר, שוב כמו רבים וטובים, היא הרגישה שהארץ קטנה עליה והיא יצאה לכבוש את העולם, דרך אמריקה, כמובן.

שם היא נישאה ליהודי אמריקאי והמשיכה לשיר, אבל כמו כולם היא דיברה על הבית שלה, שהוא בישראל, וכמה שהיא מתגעגעת. כשפרצה מילחמת יום הכיפורים, התנדבה מייד לעזור לכוחותינו והגיעה הנה בטיסה לשיר לפני החיילים. היא שרה, והחיילים קיבלו אותה יפה.

ואז, ברגע של התרגשות, מול מצלמות הטלוויזיה, היא אמרה את המישפט הפילוסופי העמוק: "כוס־אומק על כל הערבים". ועם ישראל המשונה הזה, תחת להריע לה, קיבל ממנה גועל־נפש. אנשים הפסיקו להגיד לה שלום ברחוב, ונמנעו מלהזמין אותה.

הטיפ שלי לאמריקאים

אני מרגישה כל־כך רע בקשר לכל העניין הזה של **ג'ונתן פולארד**, עד שהחלטתי לתת איזה טיפ לשילטונות באמריקה, שמחפשים עכשיו אחרי **דויד סופר**, שעשה משהו שאסור לעשות, כנראה, בענייני־בורסה.

דויד סופר הוא אחד מבעלי מלון הילטון בירושלים. זאת עובדה אחת. העובדה השניה היא שהוא לא אוהב — מה לא אוהב? ממש שונא! — להוציא כסף מהכיס.

נו, אם חיברתם ארבע ועוד ארבע, בוודאי הבנתם מזה שאיפה שדויד סופר נמצא, הוא בוודאי לן באחד ההילטונים, כי שם יש לו הנחה רצינית מאוד, אם לא למעלה מזה.

והנה עוד רמז. מישהו ראה אותו בזמן האחרון מסתובב בלונדון. נו, אז כמה הילטונים יש בלונדון? תחפשו שם, ותראו אם אני לא צודקת!

הכי מצחיק זה: מאיפה אני קיבלתי את הסיפור הזה? פשוט מהחוגים החרדיים ביותר של ירושלים. מה מסתבר? מסתבר ש**שרה וייספיש**, בתו של **לייבלה**, שהלכה קצת בשאלה, ותוך כדי־כך ניהל רומאן עם **אורי עליזי** בתל־אביב, ואחר־כך הכחישה אותו, ראתה כי טוב בענייני־רומאנים ועשתה לעצמה גם רומאן סניף־ירושלים. אבל שם, בעיר־הקודש, היא לא יכלה להרשות לעצמה שיראו אותה סתם עם פליי־בוי, ולכן היא התחברה עם דויד סופר, שגם הוא, כמוה, בנו של רב. וכששני ילדי־הרבנים היו נפגשים, זה היה תמיד בהילטון־ירושלים, כי שם הכל חינם.

סיפור מסובך? ככה זה כשבסיפור אחד יש גם אלוהים וגם הרבה כסף.

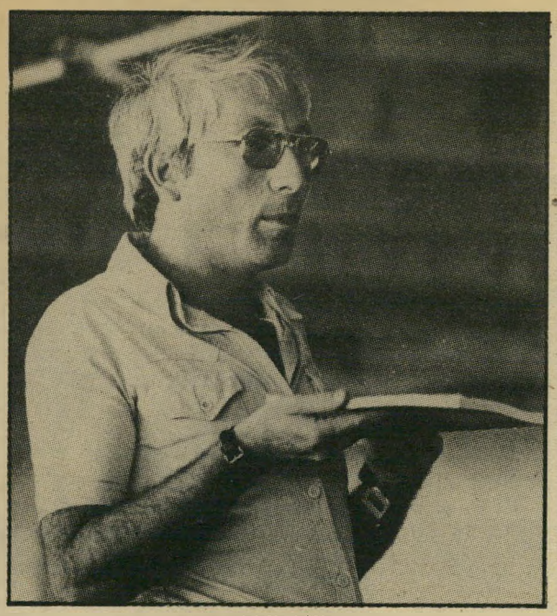

דויד סופר
כדאי לחפש במלון עם הנחה

5 דקות מקלקליה

בבית־חולים מסויים במרכז־הארץ עובד **רופא**, שהוא גם מנהל־מחלקה.

לא רחוק מבית־החולים נמצא ביתו, ובו **אשתו** ושלושת ילדיו, וכמובן **העוזרת** הנאמנה.

אלא שמנהל־מחלקה בבית־חולים כגראה אינו מרוויח הרבה כסף, ובגלל זה הוא גם לא יכול לשלם משכורת גבוהה לעוזרת שבביתו. העוזרת הנאמנה לא רצתה לעזוב את מעבידיה הנחמדים, ובכל זאת רצתה להרוויח כמה גרושים נוספים. היא פיסמה בשכונה שהיא מחפשת עבודה נוספת, ועד מהרה צילצלו אליה כמה גברות, **ואחת** מהן פגשה בעוזרת, התרשמה ממנה וקיבלה אותה לעבודה. היא נתנה לעוזרת את מפתח דירתה ואמרה לה לבוא לנקות את הדירה פעם בשבוע. מה שהמעסיקה החדשה שכחה להגיד לעוזרת זה באיזה יום לבוא.

וכך, באיזה יום בבוקר, כשגמרה העוזרת את העבודה בביתו של מנהל־המחלקה, היא לקחה את המפתח של המקום החדש והלכה לשם. פתחה את הדלת, נכנסה לדירה ולפני שהתחילה לנקות, החליטה לעשות סיור בדירה ולראות איפה כדאי לה להתחיל. היא פתחה את הדלת של חדר־השינה, ולרגע עמדה ולא הבינה מה היא רואה. היא ראתה את מעסיקה. מנהל־המחלקה, שוכב לו במיטה עם המעסיקה החדשה, שאחר־כך הסתבר שגם היא רופאה. ועכשיו בדיוק היא עושה סטאז' אצל הרופא הוותיק.

העוזרת סגרה את הדלת, אבל הזוג ראה אותה.

מה שיפה בכל הסיפור הזה הוא שכולם החליטו להתעלם ממנו. העוזרת ממשיכה לעבוד בשני הבתים, אבל אף אחד לא מזכיר את הפגישה המשולשת בחדר־המיטות.

עליזה קאשי
במקום לראות החברים – הזמינה ההורים

נפלאות דרכי המישטרה

לפני כמה ימים פגשתי באיזה מקום בקצין־**מישטרה בכיר** ויפה־תואר, כשעל זרועו תלויה **גברת** נחמדה מאוד.

אני יודעת שהקציין הבכיר הוא גרוש, ולכן רציתי לדעת מי הגברת, והאם הוא הולך להיכנס אל מתחת לחופה בפעם נוספת.

שאלתי אותו, הוא ענה שזה לא מעניינו של עם־ישראל ועוד כמה דברים כאלה. התכוונתי לכתוב במדור זה שסוף־סוף בחורה אחת יפה מצאה לה את אחד הגברים המרשימים ביותר במישטרה, וכדי להראות לכם שאני לא משקרת, גם לצרף את תמונתו של הגבר יפה־התואר.

אבל לפני שהספקתי להתקרב למכונת הכתיבה, צילצל הטלפון, ועל הקו היתה מישהי ממישרד רובר המישטרה. היא ביקשה ממני בכל לשון של בקשה לא לכתוב שפגשתי את הגבר היפה עם בחורה, כי הוא ירגיש מאוד לא נוח מזה, וגם לא יאה שיידעו שקצין כל־כך בכיר מסתובב עם בחורות.

אתם יכולים להבין את זה?

פריצה גינקולוגית

דיירי בניין ברחוב בורלא שבשיכון־למד בתל־אביב מוטרדים כבר תקופה ארוכה. מדי יום צובאות נשים רבות, חלקן הגדול נשות החברה הגבוהה התל־אביבית, על פתח דלתו של הגינקולוג הנודע, הד"ר **יעקב** (ג'קי") **אשכנזי**.

לאשכנזי, שהוא רופא בכיר בבית־חולים השרון, קליניקה בבניין המגורים והדבר מהווה מיטרד.

לדיירים, שחיפשו מוצא מן הבעיה, נודע כי לפי חוק־העזר העירוני אסור לרופא לפתוח קליניקה פרטית בבניין־מגורים, אלא אם כן הוא גר במקום.

שמחים ומרוצים מן התגלית פנו חברי ועד־הבית לאשכנזי, וביקשו ממנו לפנות את המירפאה, מכיוון שידעו שהוא מתגורר עם מישפחתו בשכונה אחרת. אבל אשכנזי לא ויתר בקלות. הוא התחכם לוועד־הבית. הגינקולוג הודיע לדיירי־הבניין כי נפרד מאשתו, וכאיש פרוד הוא אכן מתגורר בקליניקה שברחוב בורלא.

בעיות?

בחודשים האחרונים מתהלכות שמועות על בעיות בנישואין של **טדי שאולי**, אחיו של **רפי שאולי**. שמועות אלה מדאיגות את ידידי־המישפחה, כשכולם מקווים שהן שמועות־שווא.

טדי נשוי עם **שרונה**, דיילת, שהיא אם שתי בנותיו. הוא היה נשוי עם **דינה ברכה**, שממנה

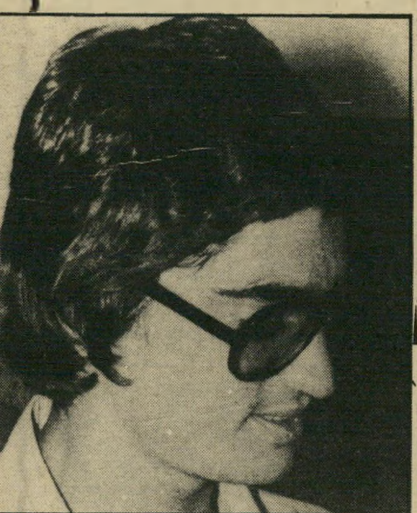

טדי שאולי
כולם מקווים

יש לו ילדה בת 14. אחרי גירושיהם התחתנה דינה עם כדורסלן, שממנו גם יש לה בת.

טדי ידוע כבעל־מישפחה מסור ואוהב, ולמענו ולמען הבנות גם אני מקווה שאלה שמועות־שווא.

ערך מישאל בזק
על יחס הציבור למישפט דמיאניוק

ההתעניינות הרבה במישפטו של ג'ון דמיאניוק, החשוד בכך שהיה „איוואן האיום", היתה הסתעה עצומה. איש לא האמין כי מישפטו יעורר עניין כה רב. „אנשים איבדו עניין בשואה," היה מי שאמר לפני תחילת המישפט. אך היום זה כבר עניין שבשיגרה: אנשים הצמודים למקלטי־רדיו ועוקבים בעניין רב אחרי מהלך הדיונים במישפט. בבתי־קפה, בתחנות־אוטובוסים ובמוניות — אנשים יושבים ומאזינים לעדויות, מקשיבים לתיאורי־הזוועה על מה שהתרחש במחנה־המוות טרבלינקה ועוקבים אחרי ההתנצחויות בין הסניגורים לשופטים. מה מעניין במישפט? מה אתם חושבים על המישפט? מה אתם חושבים על ג'ון דמיאניוק? את השאלות הללו הציג „העולם הזה" לפני המאזינים, במישאל שנערך ברחבי הארץ. בניגוד למישאלים אחרים, שבהם חלוקות הדעות — שווה בשווה, כאן היה רוב מכריע בדיעה אחת: „המישפט מלמד ומוסיף מידע על השואה." „הוא חשוב ומועיל." היה גם מיעוט שאמר: „המישפט הוא מיותר." בהזדמנות זו התברר גם שחבל־התליה הפך להיות פופולארי מאוד בארץ — יש קונסנזוס מלא ביחס לגזר־הדין, אם יתברר שהנאשם הוא אכן הפושע הנאצי המבוקש: „אם הוא „איוואן האיום", מגיע לו מוות!"

„אני מוכן לחתום!"
„מה רוצים מהקשיש?"

● **משה פרל, עובד „אל על":** אני צופה במישפט בעניין רב. הסיבה? הורי ניספו בשואה, ואני חושב שזו חובתי כלפיהם. מרגיז אותי היחס שדמיאניוק מקבל. צריך לתת לו כדור בראש — וזהו.

● **זוסיה רויטלמן, סנסיונר:** ודאי שאני עוקב אחרי המישפט. החשיבות שלו היא שאותם אנשים שלא היו בשואה יילמדו ויידעו על הזוועות שהיו שם, זוועות שלא ניתנות לתיאור. חלק מהן מעבירים במישפט.

● **ציפי כהן, בעלת סיפריית ויידיאו:** את הטראומות שעברו על הדור שהיה בשואה אי־אפשר למחוק לעולם. וחייבים להזכיר זאת שוב ושוב לדור הצעיר. אני אישית התקרבתי מאוד לנושא בעיקבות המישפט.

● **הראל שטראוס, חייל:** אין טעם במישפט־ראווה, המישפט הופך את השואה לדבר פשוט, יום־יומי, הזוועות נהפכות לשיגרה ואנשים מקבלים את זה. אסור שזה יקרה, השואה חייבת לזעזע כל פעם מחדש.

● **סיגלית כהן, עקרת־בית:** אני מרגישה שזו ממש חובה להתעניין במישפט. מה שהכי חשוב זה: הדור המבוגר שהיה שם הולך ונכחד, וזהי ממש הזדמנות אחרונה לשמוע מגוף ראשון על השואה.

● **אבי, חשמלאי:** המישפט עצמו לא כל כך מעניין אותי. חבל סתם לפשפש בפצעים ישנים. צריך לחתוך את המישפט ולשים אותו על כיסא חשמלי. אני כחשמלאי — מוכן לבנות את הכסא.

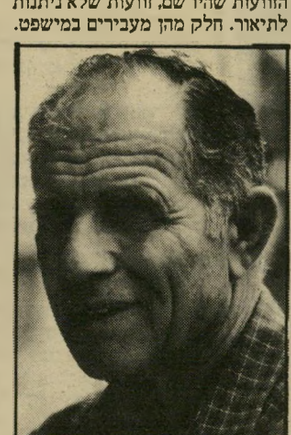

● **יהודה מרקם, סנסיונר:** אני עוקב אחרי המישפט כי חשוב לי לשחזר את ההסטוריה. הצברים לא מבינים את השואה בפרספקטיבה הנכונה. צריך שיידעו מה שעבר על העם, אולי מזה נצא מחוזקים יותר.

● **אילנה עמירם, קוסאית:** אני מאוינה למישפט, אבל מפריע לי שלא נותנים לו כיסוי תיקשורתי רחב יותר. צריך לשדר אותו כל הזמן בשידור ישיר בערוץ הראשון, מה יש, מישחקי־ספורט כן וזה לא?

● **עובדיה שאתי, נהג מוניות:** בטח שמאזין למישפט. מרגיז אותי שהכלבים שמגינים עליו מנסים להוציא אותו זכאי. צריך להרוג ולהשמיד אותו, ואני מוכן לעשות את זה במו ידיי!

● **יפה מרוז, מרכזנית:** המישפט לא מעניין, ממילא המישחק מכור. התוצאות הרי ברורות וידועות — הוא יוצא להורג. או למה כל הבלגאן והחגיגה סביב המישפט? שיחסלו אותו ודיי!

● **יקותיאל בן־ששון, ירקן:** אצלי בחנות הרדיו כל הזמן פתוח על המישפט. אני שומע את המישפט עם דמעות בעיניים, זו הזדמנות ראשונה בשבילי לחוש ממש את מה שהיה שם.

● **שבתאי שווילי, מוכר:** לא עוקב ממש אחרי המישפט. השואה מעניינת, אבל המישפט לא כל־כך מעניין אותי. מה יהיה גזר־הדין? בכלל לא בטוח שהוא אשם, ואסור לחרוץ את דינו עד שיהיה באמת אשם.

● **הרצל חנוכה, בעל חנות־סיבוחים** (האיש שעשה תנועה מגונה לעבר שימעון פרס בבחירות 1981): עזוב מישפט. מה מישפט? צריך לתלות אותו. על כל עץ, בכל עיר, לשים חתי־כה של הגוף שלו.

● **ברכה צברי, זבנית:** זה אומנם מישפט היסטורי וחשוב — אבל מיותר. צריך לחתוך אותו לחתיכות כמו שווארמה. מי שמרחם על הרעים סופו שירחמו עליו. יאללא, לחסל אותו!

● **רונית גילעדי, תלמידה:** הייתי במישפט בירושלים, הרגשתי צורך לנסוע, לראות מקרוב. אילו הייתי יכולה, הייתי מחייבת את כל הנוער לנסוע למישפט. הדור הצעיר שוכח את השואה, ואסור שזה יקרה.

● **מיכל שרעבי, תלמידה:** אף פעם לא הייתי קרובה לשואה. מיש־פחתי לא עברה את השואה, ולמרות שלמדו על השואה בבית־הספר — זה לא היה זה. רק כשהתחלתי לשמוע את המישפט, הבנתי מה קרה שם.

● **סנינה אורבך, תלמידה:** את האמת? לא מקשיבה כל כך למישפט. יש דברים אחרים בראש. לא צריך לדחוף את השואה יותר מדי, בסוף זה פשוט ימאס ולא ירצו לשמוע על זה יותר.

● **מרקו בסיאלי, בעל בית־קפה:** אני לא שומע הרבה את המישפט. כשאני מקשיב, הדם עולה לי לראש, איך עורכי־הדין שלו מתנהגים לעדים? כאילו הם היו נאשמים. השופטים צריכים לסתום להם את הפה!

● **שלום צברי, תלמיד כתה ד':** אני רוצה לדעת מה דמיאניוק עשה, אז אני מקשיב למישפט. המורה גם דיברה על זה בכיתה, ומעניין אותי מאוד מה יהיה גזר־הדין שלו. אני רוצה שיחסלו אותו.

● **אלון יוחאי, עצמאי:** אני עוקב אחרי המישפט כדי ללמוד על ההיסטוריה שלנו. איך זה שהושמדו שישה מיליון יהודים בלי שהאנושות פצתה פה. אני דואג שגם הבנות שלי ישמעו את המישפט ויכירו את הנושא.

● **ברוריה שבתאי, מטפלת בבית־אבות:** המישפט הזה מיותר לחלוטין, למה צריך לעשות מישפט־ראווה? העדים סתם מתענים, אם רוצים לתנך לילדי־השואה, אפשר בצורה אחרת, לא ככה.

● **אפרים סלומון, סנסיונר:** אני עברתי את השואה וניצלתי, כיום אני לא מסוגל לצפות במישפט. לא יכול לעמוד בזה מבחינה נפשית. הגרון נחנק מדמעות והזוועות חוזרות אליי. לדור הצעיר — חשוב שישמע.

● **אילן זאן, כדורגלן:** ככה. מקשיב למישפט מדי־פעם, יש בו קטעים מרגשים, כמו קיטעי הזיהוי וריגעי־משבר של עדים. חשוב שער־שים את המישפט בארץ. את דמיאניוק צריך לתלות, אין כאן בכלל שאלה.

● **זהבה כהן, עקרת־בית:** כן, כן, מקשיבה. מקשיבה וכואבת. אני גם חושבת שעושים מזה קריקטורה, מביאים את הבנים שלו ונותנים לו זכויות. מה זה? איזה מין יחס זה? ככה אנחנו מבזים את עצמנו.

● **ימימה משיח, עקרת־בית:** המישפט מעניין אותי יותר מבחינה מישפטית. פחות מכך נושא המישפט, כן, גם אם היה המישפט בנושא אחר הייתי מתעניינת. אולי בעצם פחות מזה — בכל זאת, השואה זה בשר מבשרנו.

● **אלי זילברג, מיפעל מחשבים:** יש במישפט עניין ציבורי והיס־טורי ממדרגה ראשונה, לכן אני מת־עניין בו. המישפט מהווה אבן־דרך ב־תולדות עם־ישראל. מעין השלמת מעגל, סגירת חשבון.

● **איתי פוסתנאי:** אי אפשר לעשות כאן דין־צדק, אחרי כל־כך הרבה שנים אי־אפשר לדעת בבירור אם הוא אכן איוון האיום. חוץ מזה, יש כל־כך הרבה נאצים משוחררים, שיניחו לזה.

● **יחזקאל ציפקים, רופא־ילדים:** לא מחמיץ רקה מהמישפט, רדיו, טלוויזיה, עיתונים — חבל רק שמושכים את הזמן והסניגורים מתעס־קים בקטנות. השופט, לעומת זאת, עושה מלאכתו בצורה יוצאת מהכלל.

● **ריצ׳ארד סמית, סטודנט עולה חדש:** לדעתי, המישפט הוא האירוע ההיסטורי החשוב ביותר בזמן האחרון. המישפט מזכיר לנו שאנחנו עם נדחף, ואנו חייבים להיות חזקים, שדברים כאלה לא יקרו שוב.

● **גלית איקן, תלמידה:** לא מקשיבה למישפט. ממה שבכל זאת הגיע לאוזניי, הבנתי שהמדובר ברב־רים מזעזעים מאוד. אבל קשה לי לכעוס על אדם קשיש שבכלל לא בטוח אם זה הוא.

(המשך מעמוד 27)

משעשע. רפי גינת, מנהל מחלקת־ה־בידור של הטלוויזיה, אמר: „מה שב־טוח שההגרלה היתה מצויינת ושני ה־שירים, הפותח והמסיים, מתאימים ברזיק למקום."

על הבימה עלו נתן דטנר, כוכב התיאטרון והטלוויזיה, ואבי קושניר, כוכב הקולנוע והתיאטרון. שניהם בקטע של ריקוד ושירה, כחיקוי לסרט האחים בלוז.

השיר שלהם השכיב את כל הנו־כחים על הארץ. הם לקחו את בימאי הבימה מיכה לווינסון ואת המלבישה בתיה ישראלי. שהיא אשתו של אלי ישראלי. הם הפיגו את כל המתח שהיה כשהודיעו: „חבר'ה, לא לדאוג, אנחנו לא מתחרים, לא נוסעים, באנו רק להשתעשע."

למרות כל ההילולה והשימחה, חיכו

זמרת אנקורי
„זו המלצרית שלי!"

הכל לעלייתו לבימה של יזהר כהן, שזו לו ההתמודדות השלישית. כמה „מבי־נים" הודיעו שאפילו יהיה לו השיר הטוב ביותר, בפעם השלישית הוא לא ייסע, כי אז יחשבו בחו"ל שאין לנו זמרים אחרים. „טוב־לב" אחר העיר ש־הוא לא מבין איך אפשר לתת שיר שבו אח ואחות שרים האחד לשני שיר־אהבה.

אבל ברגע שיזהר כהן ואחותו היפה־פיה ורדינה, בשיר אדמוני, עלו לבי־מה, גם הספקנים ביותר הורו שזה המוצר הכי אירוויזיוני מכל השירים. שיר רומנאטי בביצוע מיקצועי, שבכל תחרות אחרת היה זוכה בלי כל ספק במקום הראשון.

אין לו זמן לזיונים

חברי הפסקת־הצהריים בא צביקה פיק, כשהוא מלווה על־ידי ארבע נשים יפהפיות, לבושות בשמ־לות בצבעי שחור־לבן, שהובאו בתחי־לת השבוע שעבר במיוחד מפאריס. צביקה אינו אהוב על מארגני התחרות. הם התלוננו שהוא אינו חדל להטריד אותם בדרישות של כוכב, יותר מכל זמר אחר בתחרות. אבל מה שברור הוא, שלצביקה התחרות הזו חשובה, כי זכיה בתחרות יכולה להציל את הקריירה שלו, הנמצאת בזמן האחרון בירידה.

צביקה ניהל לפני התחרות משא־ומתן להופיע ביחד עם אילנה שושן, מלכת־היופי לשעבר והיום דוגמנית מצליחה. הוא גם עמד לארגן לעצמו כאילו־רומאן איתה, דבר שהיה בו לג־רום לשיר שלו יחסי־ציבור מצויינים. ברגע האחרון ירדה אפשרות זו מן ה־פרק, אבל השמועות אומרות שלמרות התיכנון שנפל, יש לצביקה רומאן אחר.

בחודשיים האחרונים רואים אותו בכל מקום מלווה באשה בלונדית יפהפיה בת 20, בעלת גוף משגע. שמה ראומה תירוש. הם קרובים מאוד זה לזה ואף מפגינים את קירבתם בפומבי.

ראומה היא בת קיבוץ גן שמואל, אחיינית של יוסי פלד, אלוף פיקוד הצפון, שהוא דודה. היא השתחררה לפני חודשיים מהצבא. כילדה הספיקה להופיע בפסטיבל־הילדים. מאז היתה בכיתה ו' היא תלמידה לריקוד של יהודית שווייצר, מנהלת המרכז למחול בחדרה, שאף מלווה את פיק בהופעתו.

היא קיבלה מהקיבוץ חופשה עד אחרי תחרות הקדם־אירוויזיון. ראומה מופיעה בלהקת הליווי של צביקה פיק ביחד עם האחיות איריס ורונית שר, ועם החיילת מיכל קליפר.

שאלתי את צביקה מה האמת בשמו־עות שהוא רוצה לעווב את הבית, לשכור דירה ולעבור לגור עם ראומה. הוא אמר: „אין לי זמן לרומאנים ול־זיונים. אין לי גם כוח לסטוצים. לגבי ראומה — היא יפהפיה אמיתית, בחורה מטריפה, אחת הבחורות הכי משגעות שפגשתי. הייתי נעלב אם אחרי חודש וחצי שאנחנו מתראים יום־יום וערב־ערב היא לא היתה מתאהבת בי. אני מתפרנס מנשים שמתאהבות בי.

„שמעתי שגם ג'ודי מוזס־ניר פירס־מה שני־הלתי רומאן איתה ושני־הלתי משא־ומתן עם אביה המנוח, נוח מוזס. הייתי בסך־הכל הידיד שלה, ומבחינתי ידידות זו יכלה להימשך כל החיים. אני לא עווב את הבית, וראומה היא קיבוצ־ניקית שהחופש שלה נגמר רקה אחרי האירוויזיון, ולא אני האיש שיקבע מה היא תעשה אחר־כך."

מייד אחריהם עלתה לבימה קבוצה גדולה של אנשים. ביניהם צדי צרפתי, מי שהעמיד על הבימה רבים וטובים, כולל מרבית הלהקות הצבאיות, ביניהן להקת הנח"ל הנוכחית, שמופיעה בהפ־סקה.

בלהקת הנח"ל אפשר למצוא את איילה, בתם של רלי"ה פרידלנד ומישה אשרוב, יואב צפיר, בנם של טוביה ויעל צפיר, מומי, בן אחותה של גלי עטרי ורווית, בת אחותה של עופרה חזה.

לצידו של צדי: ליאור ייני, שחיבר את השיר בסיגנון שנסון צרפתי, שאר־תו שרה מיקי קם. ליאור, שבילה שנים בפאריס, והופעתה המרשימה של מיקי קם, הביאו למחיאות־כפיים סוערות בקהל. המיוחד הוא שאת הזמרת ליוו כמה נגני סקסופון, ביניהם גבר אחד מקריח.

אחר־כך עלתה לבימה אשה אלמו־נית בתילבושת לבנה, כשהיא מלווה על־ידי כמה גברים לבושים בשחור. שלום פנסטר, מבעלי מועדון הסינר־מה, פתח את פיו בתימהון ואמר: „אני לא מאמין, זו אתי המלצרית!"

מסתבר שהזמרת שעל הבימה היא אתי אנקורי, שעבדה כמלצרית במוע־דון קיסר בתל־אביב, שהיה בבעלותו של פנסטר, כשלמדה מישחק.

וזו כנראה אחת המטרות של תחרות הקדם־אירוויזיון — לגלות כישרונות חדשים.

(המשך מעמוד 15)

שונות, ומחלות מתפשטות בין חיות ובני־אדם.

ידוע, למשל, שמגיפת־דבר פוקדת את האנושות כאשר במידבר גובי שבמונגוליה מת־רבות החולדות ומגיעות ל־מיספר מסויים. חולדות אלה נושאות חיידקי־דבר. לפני 70 שנים הקימו במידבר זה תח־נות־מעקב אחר התרבות החול־דות. באשר הן מגיעות ל־מיספר קריטי", יוצאים ציידים והורגים אותן, ועל־ידי זה נמ־נעות מהאנושות מגיפות־דבר.

נראה שגניף האיידס תפס „חלל ריק" בטבע, לפני שהאדם הצליח למ־צוא נגדו פיתרונות ולהצמיח בגופו את הנוגדנים — אימוניטט טיבעי. אך גם זה יבוא, ואין כל מקום להבהלה.

יש להניח למדע לחקור בשקט ולעשות את עבודתו, שבוודאי תצליח. התיקשורת תפסה „טרמפ" על דבר פיקאנטי מאוד, הקשור במין, ובמיוחד ביחסים הומו־סכסואליים, והפכה את העניין לחגיגה. התיקשורת התייחסה למחלת האיידס כפי שהיא מתייחסת למשחקי כדורגל וכדורסל, והמידע המוזרם לציבור מאוד דומה לרפורט־ז'ות מאולמי־הספורט.

לעיתים, התייחסות של ה־תיקשורת לאיידס עלולה להזי־כיר את ימי־הביניים, כאשר בני־אדם בנו מדורות־אש, ש־בהן שרפו את אותם שנחשדו כמסיגי מגיפת־הדבר.

לנוכח האהבה לסנסציות בכל מחיר, קשיחות־הלב, האדישות לסיבלם של אחרים, מתעורר החשש שהאנושות תכלה לא בגלל איידס אלא בגלל אטימות־הלב, האכזריות והנטיות הס־דיסטיות של בני־האדם.

קבוצות אינטרסנטיות מעוניינות להסיט את תשומת־הלב הציבורית מ־עניינים בוערים באמת — פוליטיים, חברתיים ואקולוגיים ומנצלים את נושא האיידס — כדי לזרוע מבוכה מלאכותית ופחד־שווא.

כל מיני דתיים, פוריטניים וצבועים, מנסים להתחשבן עם בעלי נטיות הומו־סכסואליות, לחבוט בהם, לדכאם ולבודד אותם מהחברה.

כבר ידועים מיקרים של מעשי אלימות נגד הומו־סכסואלים, ואפילו מיקרים של רצח או התעללות בגוויות, בתירוץ ש„הומו מפיץ את המחלה."

דבר לא השתנה מאז ימי ה־ביניים, אפילו לא הנימוקים ל־הצדקת שריפתם של אנשים על המוקד.

מתעורר הרושם, גם, שהיסטריית־האיידס בארץ נובעת מההשפעה המוח־לטת של החברה האמריקאית על חיינו ועל השקפת־עולמנו: כל מה שנעשה שם מועתק מייד בצורה מוגזמת.

ובמה שזה נשמע רמיזני, יש רושם שמאחורי מתקפת הסיר־סומים על האיידס עומדים חוגים של תעשיה רפואית, המ־עוניינים ליצור בהלה בציבור כדי להגביר את מתח־הרווחים שלהם על־ידי מכירת אמצעי מניעה ותרופות.

יש לראות בפרופורציה נכונה את מחלת האיידס: היא אחת ממחלות־המין שניתן למנוע אותה באמצעים פשוטים, ושבקרוב ימצאו לה לא רק תרופות טיפוליות, אלא גם חיסוניים. לא קיימת סכנה לאנושות ממחלת־האיידס, ורבים הסיכויים שתוך חמש־עשר שנים תיע־לם המחלה לגמרי, או תיכלל בשורה מחלות רבות שהאנושות מכירה אותן ולמדה להסתדר איתן.

השבוע פורסם, שגם במכון וייצמן פותחה תרופה נסיונית נגד איידס. התרופה נקראת אקטיב ליפיד. וכי־נויה AL 721. חרף כינויה המאור מדעי — התרופה היא בסך־הכל חומר שומני המופק מחלמוני־ביצים.

הפרופ' מאיר שיניצקי, ראש צוות־החוקרים במכון וייצמן, אפילו ציין: „בכל מיטבה מישפחתי מצויים חומרי־התרופה. אבל לי יש סוד התערובת."

במדינה

דרכי חיים
לכל הגילים

הקונדום הוא המיצרך המבוקש ביותר במדינה. הוא נמכר בימים קבועים

לכוכבי־הלילה יש צורות שונות וט־עמים רבים. מהם מיובשים כמו פירות יבשים. יש שטעמם כטעם תות־השדה או בננה או מנטה או לימון. יש משום־נים, או מחוספסים או חלקים.

רובם עשויים גומי. המשובחים — ממעיים של כבש.

לכוכבי־הלילה יש גם שמות רבים. „כובעונים", למשל, „גומיות", „גומי", וגם „קנדונים" או „קנדומים", שהוא ה־שם הנפוץ ביותר למיצרך הנפוץ ביותר במדינה.

„בחודש האחרון מתנפלים על ה־קנדומים בני כל הגילים. תיכוניסטים נלהבים וקשישים בני 80. זונות קונות כמויות גדולות. נשים וגברים שאינם עוסקים במיקצוע — קצת פחות. „אנחנו מוכרים כעשר חפיסות כל יום. פי שניים ממה שמכרנו לפני חודש," אומר לורנס קופלין, מבית־מירקחת הגליל בתל־אביב. „הפופולאריים ביו־תר — תוצרת דורקס, אנגליה, 12 קונדומים בחפיסה, 7.50 שקלים."

לקראת הלילה. איים בורנובסקי מהסופר־פארם ברמת־אביב: „לפני חודש מלרנו 250 חבילות. החודש — אלף."

„בימי־שישי מוכרים המון," אומר זאב רוכמן, מהסופר־פארם בקניון איילון. „כך גם בערבי־חגים. ביום רא־שון כמעט ולא. אין הבדל במכירה בין ימים גשומים לבהירים. אבל יש הבדל בין הבוקר לאחר־הצהריים. מי חושב בבוקר על הלילה? אחר־הצהריים מת־חילים להתכונן ללילה. בין שאר ההכ־נות גם קונים קונדומים."

הקונדום נקרא על־שם הרופא ה־צרפתי שהמציא אותו, וזהו גם שם עיר קטנה בדרום־מיזרח צרפת. במרכזה ניצבת כנסיה מהמאה ה־16, מוקפת בבתי־כפר נאים. 6380 תושביה מת־פרנסים מייצור ברנדי וכלי־חרסינה.

התופעות הידועות של בושה סמ־קנית כמעט ואזלו. „היום באים, מבק־שים, משלמים ויוצאים. רק מתי־מע־טים מחכים עד שהחנות תתרוקן, ואז באים ולוחשים לי באוזן מה הם רוצים," אומר אבי מושנזון, רוקח.

ועוד שיטות של ביישנים: כותבים על פתק „אני רוצה חבילת קונדומים", מוסרים לרוקח, מסמיקים קצת, מקב־לים את החבילה בשקית אטומה ובור־חים מהר החוצה. השיטה ידועה בקרב נשים חרדיות ונערות נפחדות.

אפשר גם לבקש „גומיות" ולקוות שהרוקח, ורק הוא ולא איש מהקונים, יבין.

בדיקת הריון. בסופר־פארם פתרו את בעיית הביישנות, מזה ארבע שנים מונחות החפיסות על מדפים, ליד הבקבוקונים המכילים חומרי־ניקוי לעדשות־מגע. צמודים לערכות ל־בדיקת הריון.

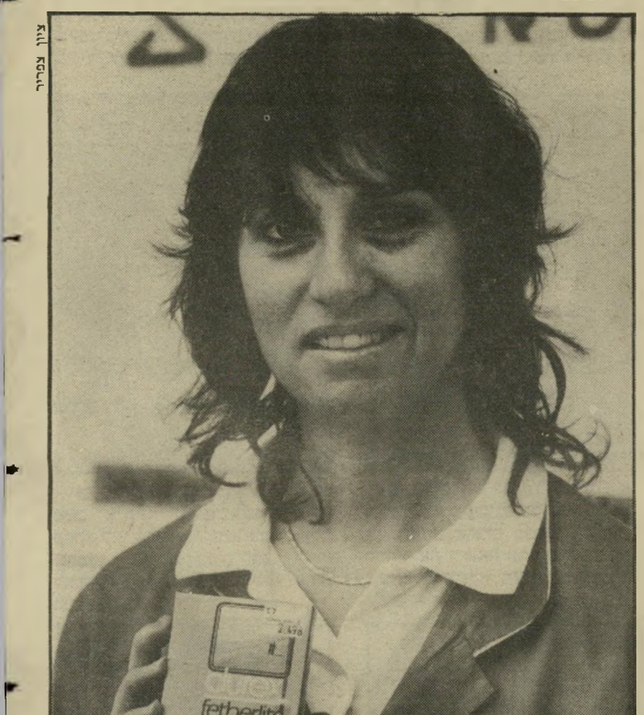

מוכרת אירים עם חפיסת קונדומים
באים, משלמים ויוצאים

בית־מירקחת „פרינץ" בבת־ים
לפי שבתות וחגים

צילום: יגאל לביב

פליאה אלבק בראיון ראשוני עם יגאל לביב

„רבין החרים אותי — והתחרט!"

המישטרה חוקרת עכשיו תיקים שהעברתי לה ב־1983. בקרוב יוגשו כתבי־אישום נגד יזמים יהודיים

דות לעבור מהמיגזר הערבי למיגזר היהודי. באחרונה שוהים האחים גינדי, אברהם שמאי, ויתר היזמים הישראלים, יותר בחדרי־החקירות של המישטרה מאשר במישרדיהם. כתבי־אישום נגדם נמצאים בהכנה, ועיקר האישרמים יהיו על עבירות תרמית והוצאת כסף במירמה.

העיקרון הוא פשוט: כל מי שמכר קרקע, באומרו לקונה כי הקרקע רשומה כדין, עבר עבירה ויואשם. מי שציין במפורש כי מדובר בקרקע לא־רשומה, שעור רחוקה הדרך מרישומה, לא יועמד לדין.

פליאה אלבק, מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות־המדינה, מעבירה בימים אלה עוד ועוד תיקים. היא אינה עוסקת באנשים, אלא בתיקים. לעולם אינה יודעת מה יוצא מתיק שנמסר למישטרה. כל תיק הוא תיבת־פנדורה קטנה.

פליאה אלבק שואבת את כוחה מהחלטת־ממשלה, האומרת שניתן להקים ישובים בגדה המערבית רק אחרי שהיועץ המישפטי לממשלה יקבע את הבעלות על הקרקע.

כאשר הוגשה בקשה להקמת הישוב הראשון, ביקש היועץ המישפטי דאז, אהרון ברק, מפליאה אלבק להכין חוות־דעת, ומאז היא ממשיכה למלא את בקשת היועץ המישפטי. מאז כבר הוכרה סמכותה, בהחלטות מפורשות של ועדת־השרים לענייני־התיישבות, שקבעה כי אישורי הוועדה כפופים לחוות־הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית במישרד־המישפטים.

אחד הסודות שלא פורסמו עד כה הוא הדחתה על־ידי שר־הביטחון, יצחק רבין.

אלבק: „ב־1984 כתב אחד מעובדי מערכת־הביטחון לשר־הביטחון מיכתב, ובו טענות כלפיי. שר־הביטחון קרא את המיכתב והורה למערכת־הביטחון שלא לשתף עימי פעולה. כאן התערבו שר־המשפטים והיועץ המישפטי לממשלה, שהסבירו לרבין כי הדברים שנכתבו במיכתב אינם נכונים, והוא הורה לבטל את אי־שיתוף־הפעולה ולהחזיר את הדברים לקדמותם.

„אני חושבת שהיה זה יותר נבון מצדו אילו היה מברר לפני שניתק מגע.

„תחילה רציתי התנצלות של שר־הביטחון, לפני שאחזור לעבוד עימו, ולאחר מכן ויתרתי. הוא גם נקט פעולה נגד המתלונן שהיה עובד מערכת־הביטחון.

„בתפקיד כזה, כשבלי אישור שלי אין התיישבות, אני פתוחה ללחצים של שני הצדדים. אני באותו הזמן על הכוונת של אש"ף ושל ביטאון המתנחלים הגוש־אמוניסטי.

„אני לא מוכנה לקבל לחצים מאף צד. אני לא מוכנה לקבל הוראות מאף אחד. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהיועץ המישפטי לממשלה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהממשלה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהכנסת. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהמישטרה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהתקשורת. אני לא מוכנה לקבל הוראות מאף אחד. אני מוכנה לקבל הוראות רק מהחוק.

„אני לא רואה את היזמים המובנים להגיש תביעה כזו, כי לא ברור ידיו של מי נקיות. השאלה היא, למשל, אם מי שקנה מעודה היה שותף לרמאויות. לפי כתב־האישום, מי שקנה ממנו ידע שזה מזוייף, לפחות בחלק גדול מן הדברים, ואז לא יכולים לתבוע אותו.

„אין ספק כי שמו של עודה קשור במיספר גדול של עסקות בגדה. עובדה היא שהורשע בעשרות פרטי־אישום."

בעיצומה של החקירה נגד עודה ושותפיו, הוצת בית־המישפט בשכם. האם הדבר פוגע בחקירה?

אלבק: „אין ספק כי השריפה עיכבה כמה דיונים. יש צו של בית־המישפט לשחזר את כל התיקים בבית־המישפט על־ידי התובעים והנתבעים. נזק ייגרם למי שאינו מסודר, ואין לו העתקים מן התיק."

„מי שנפגע מאחמד עודה ודומיו — אם עשו את החוזים בישראל, יכולים להגיש תביעה במקום שבו נעשה החוזה, ולא צריך לתבוע בבתי־הדין בשכם וברמאללה, שבהם הדיון אורך שנים רבות."

„אני לא רואה את היזמים המובנים להגיש תביעה כזו, כי לא ברור ידיו של מי נקיות. השאלה היא, למשל, אם מי שקנה מעודה היה שותף לרמאויות. לפי כתב־האישום, מי שקנה ממנו ידע שזה מזוייף, לפחות בחלק גדול מן הדברים, ואז לא יכולים לתבוע אותו.

„אין ספק כי שמו של עודה קשור במיספר גדול של עסקות בגדה. עובדה היא שהורשע בעשרות פרטי־אישום."

בעיצומה של החקירה נגד עודה ושותפיו, הוצת בית־המישפט בשכם. האם הדבר פוגע בחקירה?

אלבק: „אין ספק כי השריפה עיכבה כמה דיונים. יש צו של בית־המישפט לשחזר את כל התיקים בבית־המישפט על־ידי התובעים והנתבעים. נזק ייגרם למי שאינו מסודר, ואין לו העתקים מן התיק."

„מי שנפגע מאחמד עודה ודומיו — אם עשו את החוזים בישראל, יכולים להגיש תביעה במקום שבו נעשה החוזה, ולא צריך לתבוע בבתי־הדין בשכם וברמאללה, שבהם הדיון אורך שנים רבות."

„אני לא רואה את היזמים המובנים להגיש תביעה כזו, כי לא ברור ידיו של מי נקיות. השאלה היא, למשל, אם מי שקנה מעודה היה שותף לרמאויות. לפי כתב־האישום, מי שקנה ממנו ידע שזה מזוייף, לפחות בחלק גדול מן הדברים, ואז לא יכולים לתבוע אותו.

„אין ספק כי שמו של עודה קשור במיספר גדול של עסקות בגדה. עובדה היא שהורשע בעשרות פרטי־אישום."

בעיצומה של החקירה נגד עודה ושותפיו, הוצת בית־המישפט בשכם. האם הדבר פוגע בחקירה?

אלבק: „אין ספק כי השריפה עיכבה כמה דיונים. יש צו של בית־המישפט לשחזר את כל התיקים בבית־המישפט על־ידי התובעים והנתבעים. נזק ייגרם למי שאינו מסודר, ואין לו העתקים מן התיק."

„מי שנפגע מאחמד עודה ודומיו — אם עשו את החוזים בישראל, יכולים להגיש תביעה במקום שבו נעשה החוזה, ולא צריך לתבוע בבתי־הדין בשכם וברמאללה, שבהם הדיון אורך שנים רבות."

„אני לא רואה את היזמים המובנים להגיש תביעה כזו, כי לא ברור ידיו של מי נקיות. השאלה היא, למשל, אם מי שקנה מעודה היה שותף לרמאויות. לפי כתב־האישום, מי שקנה ממנו ידע שזה מזוייף, לפחות בחלק גדול מן הדברים, ואז לא יכולים לתבוע אותו.

„אין ספק כי שמו של עודה קשור במיספר גדול של עסקות בגדה. עובדה היא שהורשע בעשרות פרטי־אישום."

בעיצומה של החקירה נגד עודה ושותפיו, הוצת בית־המישפט בשכם. האם הדבר פוגע בחקירה?

אלבק: „אין ספק כי השריפה עיכבה כמה דיונים. יש צו של בית־המישפט לשחזר את כל התיקים בבית־המישפט על־ידי התובעים והנתבעים. נזק ייגרם למי שאינו מסודר, ואין לו העתקים מן התיק."

כאשר הוגשה בקשה להקמת הישוב הראשון, ביקש היועץ המישפטי דאז, אהרון ברק, מפליאה אלבק להכין חוות־דעת, ומאז היא ממשיכה למלא את בקשת היועץ המישפטי. מאז כבר הוכרה סמכותה, בהחלטות מפורשות של ועדת־השרים לענייני־התיישבות, שקבעה כי אישורי הוועדה כפופים לחוות־הדעת של מנהלת המחלקה האזרחית במישרד־המישפטים.

אחד הסודות שלא פורסמו עד כה הוא הדחתה על־ידי שר־הביטחון, יצחק רבין.

אלבק: „ב־1984 כתב אחד מעובדי מערכת־הביטחון לשר־הביטחון מיכתב, ובו טענות כלפיי. שר־הביטחון קרא את המיכתב והורה למערכת־הביטחון שלא לשתף עימי פעולה. כאן התערבו שר־המשפטים והיועץ המישפטי לממשלה, שהסבירו לרבין כי הדברים שנכתבו במיכתב אינם נכונים, והוא הורה לבטל את אי־שיתוף־הפעולה ולהחזיר את הדברים לקדמותם.

„אני חושבת שהיה זה יותר נבון מצדו אילו היה מברר לפני שניתק מגע.

„תחילה רציתי התנצלות של שר־הביטחון, לפני שאחזור לעבוד עימו, ולאחר מכן ויתרתי. הוא גם נקט פעולה נגד המתלונן שהיה עובד מערכת־הביטחון.

„בתפקיד כזה, כשבלי אישור שלי אין התיישבות, אני פתוחה ללחצים של שני הצדדים. אני באותו הזמן על הכוונת של אש"ף ושל ביטאון המתנחלים הגוש־אמוניסטי.

„אני לא מוכנה לקבל לחצים מאף צד. אני לא מוכנה לקבל הוראות מאף אחד. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהיועץ המישפטי לממשלה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהממשלה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהכנסת. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהמישטרה. אני לא מוכנה לקבל הוראות מהתקשורת. אני לא מוכנה לקבל הוראות מאף אחד. אני מוכנה לקבל הוראות רק מהחוק.

„אני לא רואה את היזמים המובנים להגיש תביעה כזו, כי לא ברור ידיו של מי נקיות. השאלה היא, למשל, אם מי שקנה מעודה היה שותף לרמאויות. לפי כתב־האישום, מי שקנה ממנו ידע שזה מזוייף, לפחות בחלק גדול מן הדברים, ואז לא יכולים לתבוע אותו.

„אין ספק כי שמו של עודה קשור במיספר גדול של עסקות בגדה. עובדה היא שהורשע בעשרות פרטי־אישום."

בעיצומה של החקירה נגד עודה ושותפיו, הוצת בית־המישפט בשכם. האם הדבר פוגע בחקירה?

אלבק: „אין ספק כי השריפה עיכבה כמה דיונים. יש צו של בית־המישפט לשחזר את כל התיקים בבית־המישפט על־ידי התובעים והנתבעים. נזק ייגרם למי שאינו מסודר, ואין לו העתקים מן התיק."

חלים נקודה. פרקליט־המדינה אמר לי שאם שני הצדדים מתקיפים אותי, זה מראה שאני אובייקטיבית."

האם העבירה באחרונה תיקים נוספים למישטרה?

אלבק: „אנו מעבירים כל הזמן, וגם באחרונה, חומר למישטרה. אני לא חותמת־גומי. אני בודקת ואומרת כן או לאו. ואני אומרת לאו גם כאשר המיסמכים שבדקתי רק מראים שמשהו אינו כשר.

„חלק גדול מהתלונות שהמישטרה חוקרת כעת התחילו בתיקים שבדקתי לצורך בקשה להתיישבות, ומצאתי שהיו חשדות לעבירות. כבר ב־1983 שלחנו חומר וביקשנו חקירה על מיספר גדול של דברים וזה הבסיס לעבודת המישטרה כיום. חלק מהדברים שאז מר עודה הורשע בהם, מקורם בבדיקות שלנו.

„עד היום יש בקשות להוספת ישוב או הוספת בתים, כך שיש לי עבודה כל הזמן."

למה הוצאו מכתב־האישום ה־מתוקן נגד עודה חלק מהסעיפים שהיו בכתב־האישום הראשון?

אלבק: „מה שהוצא מכתב־האישום יוגש בנפרד נגדו בכתב־אישום נוסף, ועודה יודע זאת.

„רוב העבירות שהוא הודה בהן נוגעות לשטחים שלא אישרתי כבר לפני שנים. מה שהוצאנו נוגע לשטח שלגבי חלק ממנו עודה הודה שיש זיופים, וחלק רשום בטאבו על שם רוכשים, ולא ברור מה ההשלכות של זה. זה בעיקר לגבי זיופים של כמה חותמים בשטח גדול, ויתר החותמים כנראה בסדר, ועכשיו בודקים אם זה באמת בסדר.

„ברגע זה יש החלטה שלי שלא להקים שם ישוב עד גמר הבדיקה. אני מדברת על שטחים שעודה הודה בזיופים לגבי מכתב־האישום. לגבי השטחים שהוצאו להגשת כתבי־אישום, ולכן לא אישרתי התיישבות עליהם."

האם היא מקיימת מעקב אחרי החומר שהיא מעבירה למישטרה?

אלבק: „ודאי. אני עוקבת אחרי כל תיק שאני מעבירה. המישטרה בודקת עתה תיקים שהעברתי לה ב־1983. טחנות־הצדק טוחנות לאט. חלק מהזמן עסקו החוקרים בעבירות־שיחוד של שופטים בגדה, בעיסקי קרקעות, ובאחרונה בעבירות על רשיונות־בנייה. כיום מכינה המישטרה, יחד עם פרקליטות מחוז־המרכז, את כיתבי־האישום נגד יזמים יהודיים."

מה הוא קנה־המידה לגבי עבירה במכירת מקרקעין בשטחים?

אלבק: „מכר־מקרקעין מתבטא ברישום בטאבו. זה החוק הישראלי והירדני, ששניהם באו מן החוק התורכי. בישראל התפתח נוהל של התחייבות לרשום בטאבו, הקודמת לרישום עצמו. בירדן, אם עברו 10 שנים מעשיית החוזה וטרם נרשמה העיסקה בטאבו, רואים אותה כאילו היא רשומה.

„הרבה מכירות בירדן ובגדה נעשו ללא רישום בטאבו. רוב העסקות הן של ערבי, שמכר קרקע לערבי שני, והצרה היא שיש הרבה עסקות שבהן מכרו קרקע שלא היתה שייכת למוכר. הקונה מכר אותה הלאה לסוחר יהודי שמכר מיגרשים. הבוחן הוא אם הסוחר היהודי או המוכר הערבי הציגו מצג־שווא לפני הקונה, היינו קיבלו כסף במירמה.

„מי שמכר שטחים כשהוא יודע שאין אישור ואינו אומר זאת, זו עבירה. אם מכר והצהיר לקונה כי יש תיקווה לרישום, זו לא עבירה."

מה יכולים לעשות אלפי האנשים שקנו מיגרשים, שלא קיבלו אותם?

לאחרונה נמנעת אלבק מחידוש היתרי־עיסוק לסחר במקרקעין בגדה. מדוע?

אלבק: „היתרי־העיסוק ניתנים לחברות העוסקות בסחר־מקרקעין יהודה ושומרון למשך שנה. אם יש סיבה לא לחדש את ההיתר, לא מחדשים.

„מי שיש נגדו חקירה, הרי זו סיבה לשקול אי־חידוש.

„אנו לא מוכנים לדון באישורי־עסקות, מבלי שיש למבקש היתר־עיסוק, עד כה טרם נתתי תשובה שלילית לפונים לחידוש, ואני בשלב של בדיקה, המתעכבת בגלל ההמתנה לחקירת המישטרה."

יש שמועות כי מינהל מקרקעי־ישראל שילם לעודה מיליוני דולארים לכישת קרקע, ולא קיבל כלום.

אלבק: „הגשתי למישטרה גם חומר ותלונות נגד עסקות בין מינהל־מקרקעי־ישראל ועודה. בעיקר לגבי דברים שהבטיח, ולא סיפק קרקע בחוק. בענייני המינהל, אני מוסרת עבירות בכמו שוחד, גניבה או מירמה. למישטרה. כשאני מוסרת לי מישטרה, אני אומרת שיש לי נתונים מחשידים.

„בתיקי עודה והמינהל, אני נותנת הרבה לחוקרים לגבי כיווני־החקירה. איני מוכנה לי התייחס לשמות. אני מוסרת תיקים, ולא שמות. ייתכן שלא עודה רימה, ייתכן שאחרים לא רימו, וייתכן שיסתבר משהו אחר לגמרי."

הפתיחות הסקסואלית מגרה ילדים. הם נדחקים בהמוניהם לסופר־פארם, מציצים, צוחקים וגונבים.

„בשבוע שעבר תפסנו ילד בן 13 עם חבילת קונדומים בכיס. הוא אמר שהוא צריך את זה כדי להתיז מים על הבנות," אומר דניאל לוזון.

אברך מהשכונה. כבר בשנת 1350 לפני־הספירה נהגו גברים מצריים ללבוש כובעים לקישוט אבר־המין. במאה ה־18 נעשה הכובעון מאוד פופולארי, כאמצעי להגנה מפני הרינון ומחלות־מין.

בני־ברק, בסוף המאה ה־20, עדיין אינה מאמינה בקונדום. „באים אליי הרבה אברכים כדי לקנות קונדומים," אומר שלום רוקנן מחנות־אביזרי־המין סקס־סטייל בתל־אביב.

„אלינו הם לא מגיעים. זו שכונה קטנה. כולם מכירים את כולם. הם מתביישים ופוחדים שיצחקו עליהם. אני מוכר חפיסה אחת ביומיים, לפעמים גם זה לא. אם הקונה הוא אברך מהשכונה — הוא מחכה עד לשעת־הסגירה, או מגיע מייד עם פתיחת בית־המירקחת, כשהחנות עדיין ריקה," אומר הרוקח מבית־המירקחת שפירא, ברחוב רבי עקיבא בבני־ברק.

„אני מכיר אותם, את הקונים הקבועים. הם לא צריכים לבקש. אני עוטף ונותן. לעיתים רחוקות מגיעה גם אשה חרדית וקונה חפיסה."

„לא, לא, אצלנו אין דבר כזה," זועק אברך־רוקח בבית־מירקחת פריגץ בבני־ברק. „פעם בחודש מישהו מבקש חפיסה. זו לא כמות מיסחרית. אין טעם להחזיק מלאי בשביל כל־כך מעט קונים," „והוא מחייך בציניות וממהר להתרחק כדי לא לשוחח על הטומאה הזו, המשחיתה את הזרע לשווא.

פנטסטיק

כל מוצרי הניקוי בבקבוק אחד!

★★★ חדש! ★★★

מעכשיו אפשר להשיג גם

פנטסטיק ספריי

אדי מור

קדם KEDEM כימיקלים יצור וישום תעשיתי בע"מ
ת.ד. 165 אשדוד, טל. 055-33533

תשבצופן העולם הזה 2587

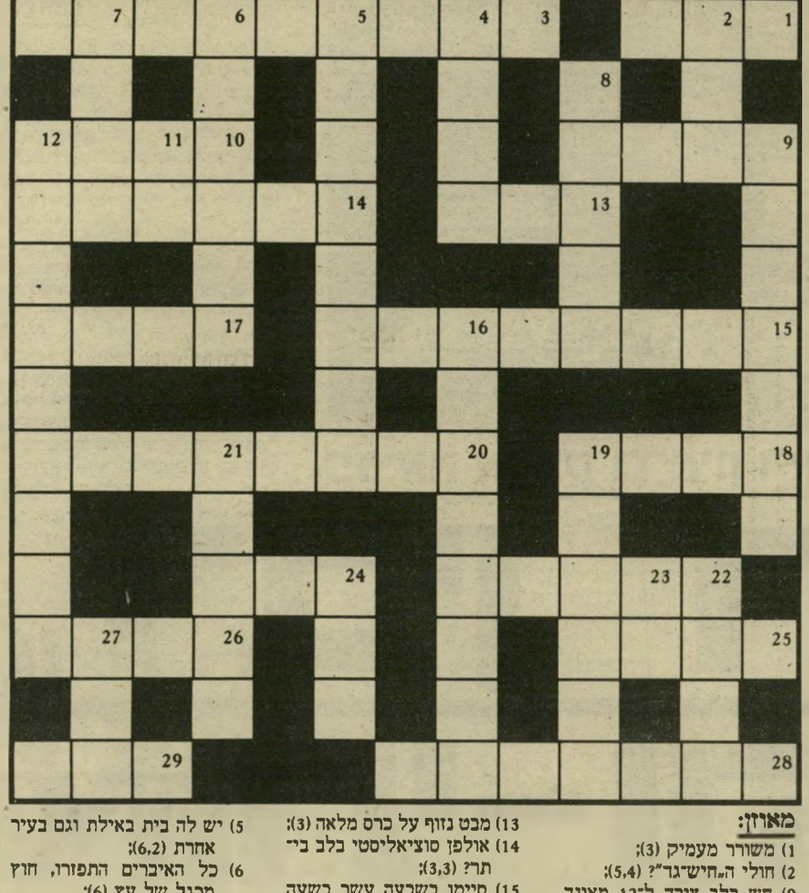

מאוזן:

1) משורר מעמיק (3);
2) חולי ה"חיש־גד"? (5,4);
9) חש בלב צורך ל־12 מאונך (4);
10) הוסיף מאה בריחות למחזה ויצק בו רוח חיים (4ח);
13) מבט נזוף על כרס מלאה (3);
14) אולפן סוציאליסטי בלב בי־תר? (3,3);
15) סיימו בשבעה עשר בשעה מוצלחת (4;4);
17) ג'ין יצאה ולרה חזרה כמו בסרטים (4);
18) אויב האימפורט (4);
20) אהוב נפשנו לא נמצא, כך שמענו, בבית תמיר (5,3);
22) שכור כמו לוט מבקש לשלם (5);
24) בשמורה עם אשת חבר (3);
25) צער בעלי חיים בשני בתים בדובר (4);
26) גשם מסוכן (4);
28) בלגן עוד לפני שהיה גן (4,3);
29) שפה שהזמן גרמה (3).

מאונך:

2) צמח לקצונה (2);
4) מלך סריוזי במדה רבה (4);
5) יש לה בית באילת וגם בעיר אחרת (6,2);
6) כל האיברים התפזרו, חוץ מרגל של עץ (6);
7) שני אויבים למשורר הדלות (4);
8) שמן בער בבאר־שבע (3,2);
9) ערבב ונשאר בחיים בשפה מרוברת (3,4);
11) באיזה ניב מדברים במצרים? (2);
12) כל חישוב מזיק למדבר בעגה (9); ע"פ דורה אלישר.
16) בלוט המין הנגסי שעזר לדני לצמוח (8);
19) הבישוף עומד להגיע בכל רגע (6); ע"פ שרינה אלישר.
21) יצית את המשואה לזכר הבהמה? (5);
22) מאבד במשקל בגלל הטעם (4);
24) יש משהו חיובי ביופי (3);
27) מוכרת מוזנות לא במובן הצר של המלה (3).

אביגיל ינאי

פתרון תשבצופן 2585

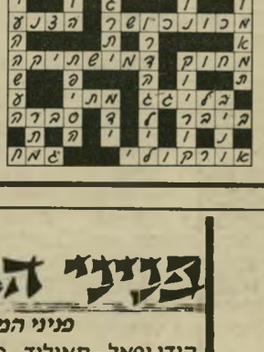

פנינים המזרח הרחוק

פיני המזרח הרחוק - 34 יום

הודו נפאל - תאילנד - פיליפינים • הונג קונג • טיוואן • יפן

המחיר החל מ-$3995 תוכנית ומסלול בלעדי

הרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

TEMASA TOURS (1975)

איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים. השרות המהיר ביותר

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 790114-5-6

1986

בשמירה על בריאותך ורכושך

בתוככי הרשות

לא בחינם

כל הצמרת של מישטרת־ישראל ביקרה ביום הראשון באולפני־הרדיו החדשים בירושלים. **גידעון לב־ארי**, מנהל־הרדיו, ערך לכבודה סיור מקיף בבנין, והסביר לקצינים על צורת העבודה ברדיו.

במהלך הסיור הגיעו האורחים גם לחדר־החדשות. הם הציצו פנימה, ואז פלט אחד מעובדי־הרדיו: „עור מעט תשורר יריעה על קצין בכיר במישטרה שסרחו!" הקצינים העמידו פנים כאילו אינם שומעים את ההערה, אך אחרי זמן קצר ניגשו רבים מהם לרובר־המישטרה וניסו לדלות ממנו מה הסיפור, שהיה מתיחה.

אחרי הסיור ברדיו ערכו השוטרים ישיבה עם פורום־החדשות של רשות־השידור, הכולל את הנהלת הרשות, מנהלי הטלוויזיה והרדיו ומנהלי חטיבות החדשות בטלוויזיה וברדיו. **אורי שר**, מנכ"ל־הרשות, שנאם לפני האורחים במרים, תינה לפניהם את בעיותיו בתחום התקציב והני־הול.

כשקם רב־ניצב דויד קראוס, מפכ"ל־המישטרה, לדבר, היתה בפיו בקשה. הוא הציע שרשות־השידור תשדר חינם את תשדירי־השרות של ה־מישטרה, העוסקים בזהירות מפני מיטעני־חבלה.

הנהלת הרשות לא הסכימה. פורת הסביר שמגיעות לרשות בקשות דומות רבות מכל מיני אירגונים התנדבותיים, ובהנהלה החליטו באופן עקרוני שלא לקבל שום בקשה מסוג זה.

מאחורי המיקרופון

אבות ובנים בצבא

בגלי־צה"ל התחילו ביום השישי שעבר בשי־

שרון אינו מוכר דגים

שרי תנועת־החירות ופעיליה היו עסוקים מאוד בימים שקדמו לוועידה. הם חלפו על פני הארץ בהופעות בפני תומכיהם. כשכל אחד מנסה לגייס לשורותיו עוד ועוד מצירי־הוועידה. פעילותם ה־רבה של שרי־חרות גרמה אחריה גם את כלי־התיקשורת, שסיקרו את הכינוסים הללו.

באחד מימי השבוע שעבר התבקש **אמנון נדב**, כתב קול־ישראל בכנסת, להחליף לעזרתו של **רזי ברקאי**, הכתב לענייני־מיפלגות. ברקאי הסביר לנדב שהוא עסוק, וביקש ממנו לקחת צוות וללכת לסקר את הופעתו של אריאל שרון לפני פעיליו. ברקאי אמר שהכינוס ייערך בבית־ציוני אמריקה בתל־אביב.

נדב הגיע למקום עם טכנאי־קול. ב־זמן שהוא נסע להחנות את ריכבו, נכנס הטכנאי לאולם, ניגש באופן טבעי לבי־מת־הנואמים והתחיל לחבר את מכשיר ההקלטה שלו למיקרופון, שהיה מונח על השולחן.

הטכנאי ונדב, שהגיע זמן קצר אחר־כך, לא הבינו בתחילה מדוע לא נוכחים במקום עיתונאים אחרים, אך המחשבה חלפה מהר והם האמינו שהעיתונאים יגי־עו תוך כמה דקות.

הקהל שישב באולם לא האמין למר־אה עיניו. זו היתה הפעם הראשונה שאמ־צעי־התיקשורת באו לסקר אירוע שלו.

רק אחרי שמכשיר ההקלטה היה מחו־בר ושני אנשי הרדיו ישבו להמתין לבואו של השר שרון, גילו פיתאום שהם נמ־צאים במקום הלא־נכון. אחרי בירור קצר נודע להם שנקלעו בטעות לחלוקת פר־סים באגודת־מגדלי־הדגים של תנובה.

מובן שבאותו רגע קיפלו השניים את מיטלטליהם ונסו משם כל עוד נפשם בם.

דור סידרה חדשה, העוסקת באבות שהיו — או שהינם — קצינים בכירים בצבא ובבניהם. בתוכנית, שהפיקה **רחל בורטה**, מראיין **מיכה שגריר** את שני הדורות.

בתוכנית שתשודר השבוע, ביום השישי ב־6 בערב, מראיין שגריר את תא"ל (מיל') בני ענבר, שהשתחרר מהצבא ב־1978 אחרי שירות של 30 שנה, והמשמש היום כמנהל האדמיניסטרטיבי של בית־החולים בעפולה, ואת בנו, סא"ל גיורא ענבר, שהוא ראש לישכתו של הרמטכ"ל.

בין התפקידים הרבים שמילא בצבא, היה תא"ל ענבר גם מפקד גדוד־הבוקעים של גולני, ונלחם עימו במילחמת ששת־הימים.

גם בנו, גיורא, פיקד במהלך שרותו על אותו הגדוד, אבל 20 שנה מאוחר יותר.

בסידרה שמונה תוכניות.

גאולה כהן מתרגשת (שוב)

„הבריחה מבית־הסוהר מרגשת אותי עד היום, ועכשיו זה ביקור ראשון שאני הולכת לבדוק מהי אותה דרך, כשקפצתי גדרות־תיל וחומת בית־סוהר לתוך מורד שהוביל להרים שררכם רציתי להגיע לתלפיות או לרמת־רחל. את הדרך הזו שאני כל השנים מדמיינת בעיני ושעות אף פעם לא הלכתי בה חזרה... אולי היתה לי מין רתיעה כל זה הזמן לעשות את זה." כך סיפרה גאולה כהן **לשרה דורון**, עורכת תוכניות בגלי־צה"ל.

דורון הכינה סידרת־תוכניות, הנקראת מראה מקום, ובה היא לוקחת אנשים שונים ומיקרופון למקום חשוב בחייהם. כהן שיחזרה את בריחתה שנכשלה מבית־הסוהר לנשים בבית־לחם ב־1946, שם נכלאה בעיקבות תפיסת תחנת־השי־דור של לח"י על־ידי הבריטים.

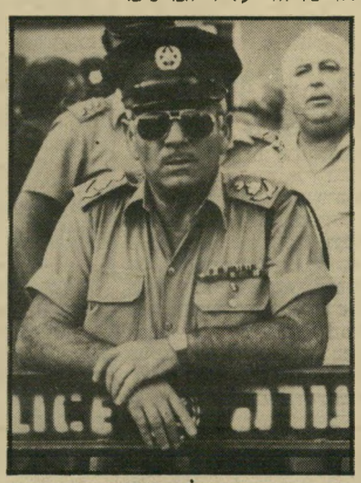

מפכ"ל קראוס
קצין סרח

התוכנית תשודר החל מן היום השישי ב־7 ב־ערב בגלי־צה"ל.

המישחק ישודר

השבוע, כשעדיין לא היה ברור אם שביתת עובדי רשות־השידור תצא או לא תצא לפועל, כשהכל חששו ששידור מישחק־הכדורסל מלוזאן לא ישודר אם תהיה שביתה, הבטיחו אנשי גל"ץ לאנשי הרשות הממלכתית כי הפעם לא ישברו את שביתתם.

בשביתה הקודמת של עובדי־הרשות התחכמו להם אנשי התחנה הצבאית. בניגוד למה שהם עושים בכל יום, הוסיפו מישדרי־חדשות מיוחדים ללוח־השידורים שלהם, ובכך שברו בעצם את השביתה. הפעם הבטיחו שלא יעשו זאת שוב.

למרות זאת נסע השבוע **אלי ישראלי**, שדרן התחנה הצבאית, ללוזאן, מתוך כוונה לשדר את מישחק־הכדורסל. עובדי רשות־השידור כעסו כששמעו על נסיעתו, וטענו כי כך מפרים אנשי גל"ץ את ההבטחה.

המדינה נגד העם

„המדינה שלנו נלחמת נגד העם שלי!" „העם שלך מבקש להשמיד את המדינה שלנו!" אלה שני ציטוטים, האחד של בחור ישראלי־ערבי וה־שני של ישראלי־יהודי, מתוך סידרת־תוכניות חדשה על ערבים ויהודים בישראל. הסידרה, ש־אותה ערכה **אתי סולק**, תשודר בקול־ישראל החל בשבת, ה־18 באפריל, ב־3 בצהריים.

פולק עברה על הכנת הסידרה במשך חצי ש־נה. היא נתקלה בקשיים רבים, כשביקשה לראיין אנשים. לעיתים, כשערכה את התחקיר, הסכימו אנשים לדבר, אך כשבאה אליהם כשמכשיר ההק־לטה בידה סירבו לדבר לשידור. במיקרים אחרים סיפרו לה אנשים בתחקיר דברים מעניינים ואף קיצוניים, אך כשרצתה להקליט אותם התחרטו ודיברו רק דברים טובים.

בסידרה שמונה תוכניות. האחת: „שפה היא לא רק מילים". שתיים העוסקות ברופאים יהודיים וערביים. תוכנית אחרת עוסקת בחברות פולי־טית. בתוכנית זו ראיינה פולק את הד"ר מרים

מנחה גזית
למה לא טלוויזיה?

מרעי מעכו, שהתאלמנה לא מכבר מבעלה, ואת חיים שור, עורך ניר־אאוטלוק. שאיבד את בנו.

מאחורי המירקע

למה דווקא הם?

מישדרי יום־העצמאות בטלוויזיה מעוררים תסיסה בקרב בכירים במוסד זה. העובדים רוגזים על בחירתם של **כרמית גיא** ו**גבי גזית** כמנחים של כל שידורי יום־העצמאות. הם טוע־נים כי השניים הם עובדי קול־ישראל, ולהנחייה כל־כך יוקרתית היתה ההנהלה צריכה לבחור במישהו מבין שורות אנשי־הטלוויזיה.

גזית כבר הופיע כמה פעמים על המירקע, אך לא החזיק מעמד. הפעם האחרונה היתה כשהינחה את התוכנית כניסה חופשית. אך נאלץ לעזוב אותה בעיקבות חילוקי־דיעות עם מפיקי־התוכנית, את גזית החליף **מנשה רז**.

כרמית גיא, למרות שהיא באופן רישמי עובדת של קול־ישראל, מופיעה על המירקע כבר שנים בתפקידים שונים. היא מגישה את מבט, וכחו־דשים האחרונים גם את התוכנית גלריה לענייני־אמנות. בתוכנית זו התגלתה כרמית כמראיינת אינטליגנטית, חביבה ולא מנופחת, המקרינה א־ווירה טובה.

ענת פרנוסטי ■

ציוד ממוזער

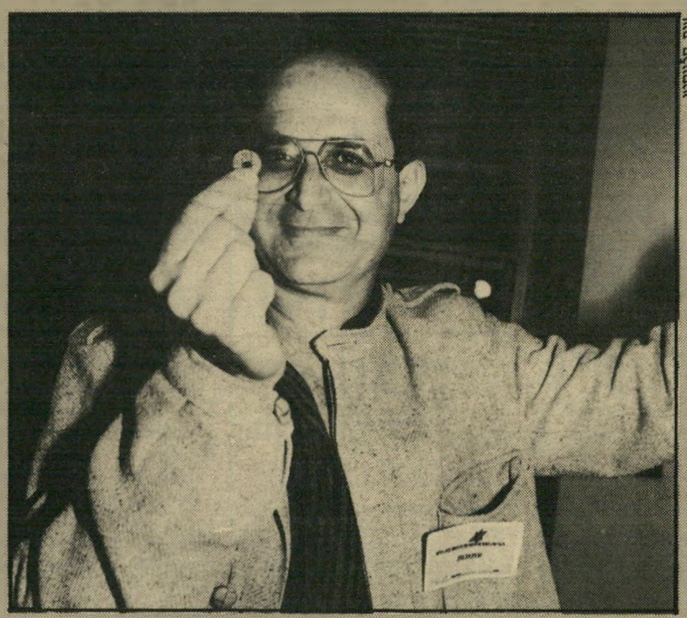

כתב רביב ואסימון
המצאה

בליל־השבת האחרון התארח ח"כ אהוד אולמרט בביתו של **חיים יבין**, מנהל־הטלוויזיה. במהלך השיחה שהתנהלה שם שאל יבין את אולמרט: „אילו היתה לך ניידת־שידור אחת ביום הראשון בערב, לאן היית שולח אותה — לוועידת־חרות או למישחק־הכדורסל בין מכבי תל־אביב להפועל תל־אביב?"

אולמרט חשב רגע ואמר: „למישחק."

יתכן ששיקולו של אולמרט, כיום חבר־חרות, נבע מכך שהוא לא רצה שהטלוויזיה תנציח את הסערות שהכל ציפו להן בוועידת התנועה, שהתכנסה ביום הראשון בתל־אביב.

יבין, כך נראה בריעבד, קיבל את עצתו של ח"כ־חרות ושלח את הניידת למישחק הכדורסל.

דן רביב, כתב הטלוויזיה לענייני־מיפלגות, נותר באולם הקונגרסים חסר צוות־צילום.

החל משעות הבוקר הסתובבו במקום שלושה ציוותי־צילום של הטלוויזיה, עם שלושה כתבים שונים: רביב, **יגאל גורן**, הכתב המדיני ו**אורי גולדשטיין**, שהכין כתבה למבט־לילי־שבת.

ב־8 בערב הסתלקו שני צוותים, ורביב נותר ללא צוות־צילום, למרות שההכרעה בין המתמודדים עדיין לא נפלה.

לפי הסכם־העבודה, עובדים הצוותים רק 12 שעות ביום, והמיכסה הסתיימה ב־8 בערב. רביב, שבשעה זו עדיין לא ידע כי התוצאות יהיו רק ב־5 בבוקר, הודיע כי הטלוויזיה הישראלית הצליחה להמציא פטנט עולמי: מיזעור ציוד, כך שאין צורך בצוות־צילום, ואת כל העבודה יכול לבצע הכתב בעצמו. כשהתבקש להראות את ההמצאה המהפכנית, שלף מכיסו אסימון. וזה הדבר היחידי שנותר לו לעשות: להתקשר עם המערכת ברגע שייוודעו התוצאות, ולהודיע עליהן בטלפון.

שבירת שביתה

בשבוע שעבר היתה שביתה כללית ברשות־השידור כמעט ודאית. בשלב זה גם היה ברור שאם אכן תהיה שביתה, אי־אפשר יהיה לשדר את מישחק גמר־גביע־אירופה בכדורסל. שבו מתחרה קבוצת מכבי תל־אביב.

אמנון נדב, יו"ר האיגוד הארצי של עיתונאי־ישראל, נדהם לשמוע מפיו של השר אמנון רובינשטיין שהוא מתכ־וון לשבור את שביתתם. רובינשטיין, ה־פועל במרץ רב למען אישור חוק הערוץ השני, סיפר לנדב שהוא הזמין שעות־לוויין, כדי לשדר את המישחק מלוזאן בערוץ השני. נדב הסביר לו כי כך הוא שובר שביתה חוקית של עובדים ברשות־השידור. רובינשטיין לא התקפל ואמר: „אני מתפלא שאתם לא משדרים את ה־מישחק, גם אם אתם שובתים: אי־אפשר לגזול רגע של אור מעם־ישראל בזמנים קשים כאלה."

רונית אנטלר

חור ברשת

מחברת"ים סודית

שני השייטים המעולים של ישראל, אותם שהיו פעם אלופי העולם בשיט, איתן פרידלנדר ושימשון בריקמן, חגגו השבוע מסיבת־ניחומים בשתיה. פרידלנדר, שהוא בעליו של הבר התל־אביבי צלע הבירה, כינס השבוע את חבריו הטובים והכל שתו אל תוך ה־לילה. הסיבה: שני השייטים, שניסו

בריקמן ופרידלנדר
סיאול מתרחקת

להתחרות על מקום טוב לקראת או־לימפיאדת סיאול, הפסידו.

פרידלנדר ובריקמן, שהיו אלופי העולם בשיט רגם 470, הגיעו בשיוט המוקדם רק למקום השלישי, ובכך הפסידו את ההזדמנות לנסוע לקוריאה. אבל, כמו חברים טובים, הם הסכימו להעמיד לרשות הזוכים את כל נסיונם, ואפילו את המחברת הסודית — אותה מחברת שכל שייט רושם בה את ריש־מי־הים שלו ושומר אותה מכל מישמר. את המחברת העבירו השניים לרשותם של האחים עזרא, שגברו עליהם בשיוט המוקדם ושיסעו עד לקוריאה.

אבל השייטים עדיין מקווים שבת־תרות־המיכחן בצרפת, שתתקיים בעוד שלושה שבועות, הם אולי בכל זאת יז־כו, ואז יהיה להם סיכוי להגיע לסיאול. אבל בכך הם לא תלו הרבה תיקוות.

שופטים ובעיה

מהשנה הבאה יציעו חברי איגוד הכדורסל להביא למישחקים חשובים שופטים מחוץ־לארץ. יושב ראש־האי־גוד, יורם אוברקוביץ, יעלה את ההצעה והיא, כמובן, תתקבל — שכן, להפועל יש רוב מוחלט באיגוד הכדורסל.

הסיבה: בעיקבות מישחק הפליי־אוף הראשון טענו אנשי הפועל, שה־שופטים קיפחו את הפועל תל־אביב ועזרו למכבי.

הבעיה היא שאנשי הפועל שכחו שלא השופטים הם שמביאים ניצחון. ואפילו אם הם יעבירו את ההחלטה להביא שופטים מחוץ־לארץ, גם אז הם ייתקלו בבעיה. כל שופטי הכדורסל באירופה מכירים את קבוצת מכבי תל־אביב, שבשנים האחרונות משחקת שם יותר מאשר כאן.

דרבי ב־160 אלף דולר

למרות הניצחונות של מכבי תל־אביב בדרבי, ולמרות שמכבי סיימה את עונת־הכדורסל בארץ ולקחה אליפות, הנהלת הקבוצה, המכונה „הכספת", כבר מתכננת את העונה הבאה.

על הפרקט מספרים, שהם־מתכוונים לחזק את הקבוצה בשחקן הפועל חולון לשעבר, מוטי דניאל. דניאל משחק כבר שנתיים בליגת המיכללות הק־טנות באמריקה, ונחשב שם כמצליח ביותר.

ובהפועל תל־אביב — גם שם מחפ־שים שחקני־חיזוק, אנשי הפועל. ש־הופתעו מהצלחה שלהם העונה, כבר הודיעו למאמן, משה ויינגרין, שהם מוכנים להמשיך איתו את החוזה עונה נוספת. וגם שחקני חיזוק הם מתכוונים להביא. הראשון הוא יואב קרמן, לשעבר שחקן מכבי תל־אביב והיום שחקן חופשי. המשחק גם הוא בליגת המיכ־ללות הצעירות באמריקה. השני הוא חיים זלוטיקמן, שאנשי הנהלת הפועל מתכוונים להעלות אותו לפרקט בעונה הבאה. לאחד שכל העונה הזו היה פצוע.

היחידי שמקומו אינו ברור הוא דווקא שחקן־הרכש דון רובינסון, מי שהיה מעמודי־התווך של הפועל. הנהלת האדומים עדיין לא החליטה אם רובינסון ישאר בקבוצה. בהפועל מע־ריכים, שעם קרמן וזלוטיקמן הם יי־או הרבה יותר טוב בעונת־הכדורסל הבאה.

הדבר הכי חשוב שקרה להנהלת הפועל העונה היה הרווח ממישחק הדרבי. לקופת הפועל תל־אביב נכנס סכום הגון של 160 אלף דולר — סכום שמהווה כמעט את כל הכנסתם במהלך השנה.

מי יגמור את הקריירה של מי?

בירושלים החלו לרחוש כל המאמ־נים באמונות תפלות ולחשים והבהלה הולכת וגוברת. הקבוצה לא מנצחת, או, כמו שאומרים בירושלים: השחקנים לא פוגעים בכדור.

במיגרש בבית־גן לא נשמעו השבוע

שוער מיזרחי
פתח את הפה

קריאות ההידד הרגילות. אוהדי הק־בוצה, הנוהגים להגיע לכל אימון ול־המתין כמעט שעתיים בצפיה מאחורי גדרות המיגרש כדי לראות את קבו־צתם, היו השבוע, כמו שאומר הביטוי הירושלמי, „עצבנים".

הקבוצה, שרק לפני שני מחזורים היה לה פור של 11 נקודות מהדולקות אחריה, נמצאת היום במשבר: 5 נקודות בלבד מפרידות בינה ובין בני־יהודה. האליפות שרק לפני שבועיים נראתה כמונחת בכיס, הולכת ומתרחקת.

במיגרש סיפרו השבוע שכמה שחד־קנים מרכזיים בקבוצה ייאלצו ככל הנראה למצוא עצמם על הספסל כבר במישחק הקרוב. אחד מהם הוא הקשר המחונן אבי כהן. בירושלים פוחדים מעימות עם בני מישפחת כהן. אלה ידועים כאוהדים שרופים של הקבוצה, אך גם כמי שמתפרעים, ואינם שותקים כשאבי יושב על הספסל ואינו משחק על המיגרש.

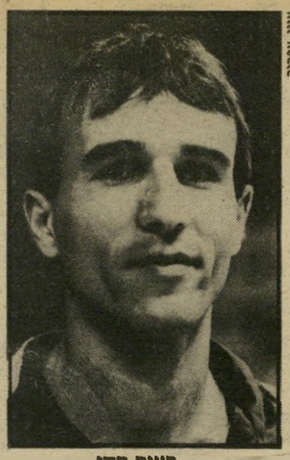

קשר כהן
פוחדים מהמישפחה

בין שחקני בית"ר הוחלפו השבוע האשמות הדדיות בנוסח: אתה אשם, אתה לא פוגע בכדור, אתה מפקיר הגנה, אתה לא בועט לשער! האשמות שרגילים לשמוע רווקא בקבוצות תח־תית, ולא בקבוצה שרואה עצמה רצה לאליפות.

השוער הוותיק, יוסי מיזרחי, החליט השבוע גם הוא לפתוח סוף־סוף את פיו. מיזרחי האשים את כהן שאינו ממלא את תפקידו על המיגרש. כהן, שניסה לענות, הושתק על־ידי חבריו לקבוצה, ומיזרחי אפילו צעק עליו שיסתום את הפה, שאם לא כן הוא יגמור לו את הקריירה.

נראה ששחקני בית"ר ירושלים לא מצליחים להתרגל לעובדה שאו־טו־טו הם אלופים. התיסכול גובר, והוא מלווה בחוסר־נקודות, והכי גרוע — בשיבו־שים, שאולי יגרמו להפסד האליפות.

מיטבח פתוח

בשכונת־התיקווה השתנתה האווי־רה בשבוע האחרון ללא הכר. עד המח־זור ה־22 היו אנשי השכונה מאושרים בכך שקבוצתם הצליחה לשמור על שער נקי במשך כל העונה. השבוע, כשהצטמצם הפער בין בני־יהודה ל־בית"ר ירושלים עד כדי 5 נקודות בל־בד, האווירה בשכונה כבר אחרת. בעלי המיסעדות הודיעו כי אם תזכה בני־יהודה להביא את האליפות לשכונת־התיקווה, הרי שמיסעדותיה של הש־כונה יהיו פתוחות 24 שעות, והכל יוד־מנו לחאפלה של אכילה ושתיה אין סופית — השחקנים, בני־מישפחו־תיהם וכל מי שיהיה רעב בשכונה.

גם תרומות החלו לאסוף השבוע. עשרות אלפי שקלים כבר נאספו ונת־רמו לטובת שחקני בני־יהודה. והחשוב מכל: שחקני השכונה קיבלו הבטחות

עסקן סולמי
לא קלפים. לא שתיה. לא סיגריות

שאם תהיה אליפות, הרי כל שחקן יקבל במתנה מכשיר־טלוויזיה, והיו כאלה שהבטיחו אפילו מכונית לכל שחקן.

הזהובים, שהיו רגילים להגיע ל־מיגרשים בשבת אחרי ליל שישי של שתיה כדת וכדין, בתוספת מישחקי קלפים וסיגריות, סיפרו השבוע שבועז סולמי, האיש הכל יכול של בני־יהודה, הפקיד שמירה אישית על כל השח־קנים. אלה הפסיקו לעשן ולשתות ו־הפכו לספורטאים למופת. האליפות מחייבת.

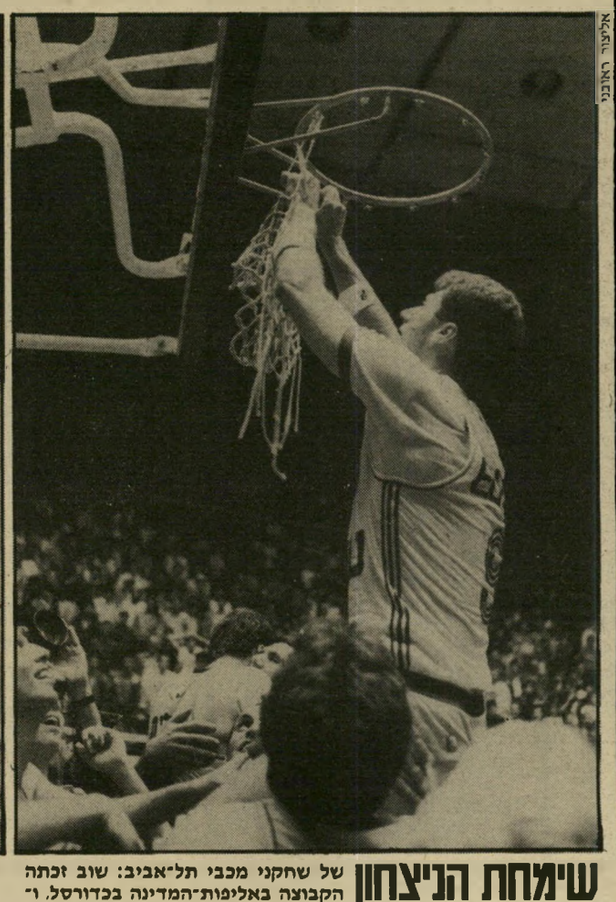

שימחת הניצחון של שחקני מכבי תל־אביב: שוב זכתה הקבוצה באליפות־המדינה בכדורסל, ו־שוב עלו שחקניה האחד על כיתפי השני כדי לגזור את הרשת שמסביב לסלים – מינהג מסורתי אצל שחקני הכדורסל בעולם. בתצלומים: כוכב הקבוצה מיקי ברקוביץ גוזר במספריים את הרשת, ואחר־כך מלביש את החבלים הגזורים על צוואר בנו הקטן. למיקי המכבי כבר יש יורש.

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ב' בניסן תשמ"ז, 1.4.1987 מיספר 2587 שנה 51 המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

רחל מרחלת עלי

הסיפור שמאחורי האירווידיון

ראומה תירוש

ורדינה ויזהר כהן

רומאן של צביקה פיק?